

การศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ ๔

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จังหวัดปทุมธานี

A STUDY OF THE VERBAL BEHAVIOR IN THE UNIVERSITY : A CASE
STUDY OF THE FOURTH YEAR STUDENTS AT BANGKOK UNIVERSITY,
RANGSIT CAMPUS, PATUMTHANEE PROVINCE.

นางสาวรัชนีพรรณ ทะแพงพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

การศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ ๔
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จังหวัดปทุมธานี

นางสาวรัชณีพรรณ ทะแพงพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**A STUDY OF THE VERBAL BEHAVIOR IN THE UNIVERSITY : A CASE
STUDY OF THE FOURTH YEAR STUDENTS AT BANGKOK UNIVERSITY,
RANGSIT CAMPUS, PATUMTHANEE PROVINCE.**

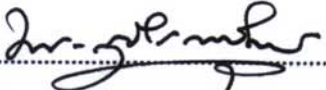
MS. RACHANEEPHAN TAPANGPHAN

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)**

**Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand**

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

.....
(พระฤทธิธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ
.....
(พระมหากฤษณะ ตรีโณ, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ
(พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.ประมุท สารพันธ์)

..... กรรมการ
(ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
ดร.ประมุท สารพันธ์ กรรมการ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ผู้วิจัย : นางสาวรัชณีพรรณ ทะแพงพันธ์

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาทวิ มหาปญโญ (ละลง) ผศ.ดร.ป.ธ.๘, พธ.บ.(ปรัชญา),

ศน.ม.(พุทธศาสนศึกษา), M.Phil., Ph.D. (Buddhist Studies)

: ดร.ประมุข สารพันธ์ ป.ธ. ๗, พธ.บ., M.Dd., Ph.D. (Education)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษา : พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะทางแก้ไขการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ดำเนินการวิจัยโดยวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ใช้วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (questionnaires) จำนวนทั้งสิ้น ๓๕๑ ชุด วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-distribution) การทดสอบค่าเอฟ (f-distribution) การวิเคราะห์ตัวแปรทางเดียวและเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD's Method

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อ $(\bar{x} = ๓.๓๗)$ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ การพูดเท็จ การพูดต่อเสียด การพูดคำหยาบ อยู่ในระดับ จริง $(\bar{x} = ๓.๕๖ - ๓.๔๔)$ ส่วนการพูดเพื่อเจ้อ มีพฤติกรรม

การใช้จ่ายอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = ๓.๐๒$) ดังนั้นค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการใช้จ่ายในมหาวิทยาลัยด้านการพูดเท็จมีค่าเฉลี่ยมาก

๒. นักศึกษาผู้มีเพศ อายุ คณะที่เรียน คะแนนเฉลี่ยสะสม การนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับพฤติกรรมการใช้จ่ายในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้จ่ายในมหาวิทยาลัยด้านการพูดเท็จ(มุสวาท) พยายามพูดแต่ความจริง ศึกษาธรรมะเพราะจะทำให้เกรงกลัวบาปด้านการพูดส่อเสียด (ปิสฺฎาวาจา) ไม่ยุให้ผู้อื่นทะเลาะกัน มีสติระลึกรู้เสมอว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา) ให้พูดจาสุภาพ คิดก่อนพูด แนะนำตักเตือนตัวเราอย่าพูดคำหยาบ ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผฺปปลาปะ) พูดสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่พูดจาเหลวไหลไร้สาระหรือพูดมากเกินไป เอาเวลาไปทำสิ่งที่มีประโยชน์ เป็นต้น ตามลำดับ

Thesis Title : A Study of the Verbal Behavior in the Universities : A Case study of the Fourth Year Students at Bangkok University, Rangsit Campus, Patumthanee Province

Researcher : Ms.Rachaneephan Tapangphan

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Assist. Prof. Dr. Phramaha Tawee Mahapanyo (Lalong), Pali IX, B.A.,M.A., M. Phil., Ph.D. (Buddhist Studidies)

: Dr.Pramoon Saraphan Pali VII, M.Dd., Ph.D. (Education)

Date of Graduation :

ABSTRACT

This thesis is the study of the verbal behavior in a case of the fourth year students at Bangkok University, Rangsit Campus, Patumthanee Province, objective of the study are : - 1) to study the use of verbal behavior in the case of a fourth year student in Bangkok University, Rangsit Campus, Patumthanee Province, 2) to compare the use of verbal behavior in the case of fourth year student at Bangkok University, Rangsit Campus, Patumthanee Province, 3) to study the proposal of the way to solve the problems of using the wrong speech in case of the fourth year student at Bangkok University, Rangsit Campus, Patumthanee Province. This research is conducted by a sampling group of the fourth year student at Bangkok University, Rangsit Campus, Patumthanee Province by the survey research methods with the research tool used in a questionnaire by the 351 people. The frequency of analyzing the data is determined by average the percentile, standard deviation, for the T. Test, the F.Test, the single analyzation and the comparision of the different variants of the same value as a partner with LSD's Method.

From the research, it is found that.

1. The use of verbal behavior at the University, percentile level is generally at when ($\bar{x} = 3.37$) but when considered on each side beginning from much to little, it is found that the false speech, the catty speech and the rough speech are at the true levels ($\bar{x} = 3.56 - 3.44$), but the rambling speech is of the behavior at the level of uncertainly ($\bar{x} = ၈.၀၆$). So the average of speech at the university on the side false speech is of much average.

2. The students of the different sexes, ages, faculty of education, grade of marks and the different religions, are significantly different in speech behavior level in the university at 0.05.

3. The proposal of the way to improve the behavior of way to improve the behavior of speech the university on the side of false speech, that is to say the students must try to speak only the truth and to study the Dhamma to be afraid of the sins. Regarding the creation of the dissension, it is found that the students must not encourage the other persons to quarrel with one another. They should have mindfulness to remind themselves as to what is right and what is wrong. Regarding the rough speech, the students should speak politely, think before speaking and warn themselves not to speak roughly. Regarding the rambling speech, the student should speak only what is useful, not to speak falsely and without the essence. They should spend their time usefully throughout their live.

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความเมตตา อนุเคราะห์จาก ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีอุปการคุณหลายท่าน ดังต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และคณะผู้ร่วมงานจากบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการแนะนำการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีมาตลอด

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาทวี มหาปญฺโญ ผศ.ดร. พระอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ประมุข สารพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยดีเป็นอย่างยิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาศิริศักดิ์ ทตฺตสิริ (เวียงอุโฆษณ์) ป.ธ.๕ ศศ.ม.(สันสกฤต) และพระมหาวิเชียร สุทธิโร ป.ธ. ๗ ที่ได้คำแนะนำแนวทางในการสืบค้นข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธี ดร.เริงชัย หมั่นชนะ ดร.แสวง นิลมานะ ดร.วีระชาติ นิ่มอนงค์ ดร.มาศโมฬี จิตบริสุทธี ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๕ ท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิกรุณา ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร ที่กรุณาตรวจทานบทคัดย่อภาษาอังกฤษด้วยความยินดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ศศิวรรณ กำลั้งสินเสริม ที่กรุณาดำเนินการตรวจรูปแบบ วิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณประธาน และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ช่วยให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุง ให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ป.โทรุ่น ๒๓ ภาคพิเศษทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจตลอดมา โดยเฉพาะคุณยุวเรศ คุณครูวัลย์รัตน์ คุณพีภีกรรมิการ์ ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้และขอขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ น้องนิน ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ ในการรวมกลุ่มจัดทำวิทยานิพนธ์และอำนวยความสะดวกในทุก ๆ เรื่อง

คุณประโยชน์ใด ๆ ทั้งปวงที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอน้อมนุชาคุณพระรัตนตรัย
และบูชาทเวทิตาต่อคุณบิดา มารดา ตลอดจนนุชาคุณอุปัชฌาย์อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้
มาตั้งแต่ต้นจนบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ

รัชนิพรรณ ทะแพงพันธุ์

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฑ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓. ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๔. ปัญหาที่ต้องการทราบ	๖
๑.๕. สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖. คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม	๘
๒.๒. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวาจา	๑๑
๒.๒.๑. ความหมายของวาจาทั่วไป	๑๓
๒.๒.๒. ความสำคัญของวาจาทั่วไป	๑๕
๒.๒.๓. องค์ประกอบของวาจาในความหมายทั่วไป	๑๖
๒.๓. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวาจาในพระพุทธศาสนา	๑๗
๒.๓.๑. ความหมายของวาจาในพระพุทธศาสนา	๑๗
๒.๓.๒. วาจาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๑๘
๒.๓.๓. ความเป็นมาของวาจาในพระพุทธศาสนา	๒๑
๒.๓.๔. ลักษณะของวาจาที่ถ้อยคำในพระพุทธศาสนา	๒๘

เรื่อง	หน้า
๒.๓.๕ ลักษณะของวาจาที่เป็นกรรม	๓๕
๒.๓.๖ ประโยชน์ของวาจา	๓๖
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวจีทุจริต	๓๘
๒.๔.๑ ความหมายของวจีทุจริต	๓๙
๒.๔.๒ ประเภทของวจีทุจริต	๓๙
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๖
๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๙
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	๗๐
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๐
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๐
๓.๓ เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๒
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสุ่มตัวอย่าง	๗๕
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ	๗๖
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๗
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	๗๘
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย	๘๐
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย	๘๖
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย	๑๐๓
บทที่ ๕ สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๐๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๘
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๓

เรื่อง

หน้า

บรรณานุกรม

๑๑๕

ภาคผนวก

๑๒๒

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้วิจัย

๑๔๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านเพศ	๗๘
ตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านอายุ	๗๘
ตารางที่ ๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านคณะที่ศึกษา	๗๙
ตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านอายุคะแนนเฉลี่ยสะสม	๗๙
ตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านการนับถือศาสนา	๘๐
ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการวัดระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัยจำแนกตามเพศ	๘๑
ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการวัดระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	๘๒
ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการวัดระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดล้อเลียน (ปีสุณวาจา)	๘๓
ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการวัดระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาจา)	๘๔
ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลการวัดระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ)	๘๕
ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ	๘๖
ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย จำแนกตามอายุ	๘๗
ตารางที่ ๔.๑๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามอายุ	๘๘
ตารางที่ ๔.๑๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดล้อเลียน (ปีสุณวาจา) จำแนกตามอายุ	๘๙
ตารางที่ ๔.๑๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ	๙๐

	พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามอายุ	
ตารางที่ ๔.๑๖	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ภาพรวม จำแนกตามอายุ	๕๑
ตารางที่ ๔.๑๗	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย จำแนกตามคณะที่ศึกษา	๕๒
ตารางที่ ๔.๑๘	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามคณะที่ศึกษา	๕๓
ตารางที่ ๔.๑๙	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดต่อเสียด (ปิสฺณวาจา) จำแนกตามคณะที่ศึกษา	๕๔
ตารางที่ ๔.๒๐	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคณะที่ศึกษา	๕๕
ตารางที่ ๔.๒๑	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา	๕๖
ตารางที่ ๔.๒๒	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม	๕๗
ตารางที่ ๔.๒๓	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม	๕๘
ตารางที่ ๔.๒๔	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม	๕๙
ตารางที่ ๔.๒๕	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม	๑๐๐
ตารางที่ ๔.๒๖	การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย จำแนกตามศาสนา	๑๐๑

ตารางที่ ๔.๒๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามศาสนา	๑๐๒
ตารางที่ ๔.๒๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยภาพรวม จำแนกตามศาสนา	๑๐๒
ตารางที่ ๔.๒๕ จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	๑๐๓
ตารางที่ ๔.๓๐ จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดส่อเสียด (ปิสฺณวาจา)	๑๐๔
ตารางที่ ๔.๓๑ จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรม การใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสฺววาจา)	๑๐๕
ตารางที่ ๔.๓๒ จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรม การใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผฺปปลาปะ)	๑๐๖

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้อักษรย่อ

๑.๑ คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕ การอ้างอิงโดยระบุ เล่ม/ชื่อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ดังตัวอย่าง เช่น ขุ.ธ. (บาลี) ๒๕/๕๒/๑๔๗, อัง.ติก. (ไทย) ๒๐/๘๕/๓๑๐ หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมปทปาติ ภาษบาลี เล่ม ๒๕ ชื่อ ๕๒ หน้า ๑๔๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และ อังคุตรนิกาย ติกนิบาต ภาษาไทย เล่ม ๒๐ ชื่อ ๘๕ หน้า ๓๑๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕ เป็นต้น

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ป.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.สี.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปิณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปิณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.อุ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปริปิณณาสก์	(ภาษาไทย)
สั.ส.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
สั.นิ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	นิทานวรรค	(ภาษาไทย)
อัง.เอกก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อัง.ทุก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อัง.จตุกก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อัง.ปญจก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อัง.ฉก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตรนิกาย	ฉกนิบาต	(ภาษาไทย)
อัง.อฏฐก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)

บ.ธ.	(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธมฺมปทปาติ	(ภาษาบาลี)
บ.ธ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
บ.ชา.เอกก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เอกกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.	(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	ธรรมสังคณี		(ภาษาไทย)
---------	-------	---	-------------	------------	--	-----------

๑.๒ คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

อักษรย่อที่ใช้อ้างอิงคัมภีร์อรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยระบุชื่อย่อคัมภีร์/ลำดับเล่ม/ภาค(ถ้ามี)/หน้า ตัวอย่าง เช่น อจ.จตุกก.อ. (ไทย) ๒/-/๓๕๑ หมายถึง อังคุตรนิกาย มโนรปุรณิ จตุกกนิบาตอรรถกถา ภาษาไทย เล่มที่ ๒ หน้า ๒๕๑ เป็นต้น

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

ที.สี.อ.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย	สุมังคลวิลาสินี	สีลขันธวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ม.ม.อ.	(ไทย)	=	มัชฌิมนิกาย	ปัญจสุทนี	มัชฌิมปิณฑาสกัอรรถกถา	(ภาษาไทย)
สั.ส.อ.	(ไทย)	=	สังยุตตนิกาย	สารัตถปกาสินี	สคาถวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อจ.จตุกก.อ.	(ไทย)	=	อังคุตรนิกาย	มโนรปุรณิ	จตุกกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อจ.ปญจก.อ.	(ไทย)	=	อังคุตรนิกาย	มโนรปุรณิ	ปัญจกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อจ.ฉก.อ.	(ไทย)	=	อังคุตรนิกาย	มโนรปุรณิ	ฉกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
อจ.ทสก.อ.	(ไทย)	=	อังคุตรนิกาย	มโนรปุรณิ	ทสกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.ข.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	ปรมัตตโชติกา	ขุททกปาฐอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.ธ.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย		ธรรมบทอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.เถร.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	ปรมัตตทีปนี	เถรคาถาอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.เถรี.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	ปรมัตตทีปนี	เถรีคาถาอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.ชา.จตุกก.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย		จตุกกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.ชา.ปญจก.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย		ปัญจกนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บ.ม.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย	สัทธัมมปัชโชติกา	มหานิทเทศอรรถกถา	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.อ.	(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	ธมฺมสังคณี	อัญญสาลินีอรรถกถา	(ภาษาไทย)
-----------	-------	---	-------------	------------	-------------------	-----------

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งความบริสุทธิ์ โดยหลักคำสอนมุ่งเน้นกระทำตนให้บริสุทธิ์ ปราศจากความชั่วทั้งปวงดังในโอวาทปาฏิโมกข์ หมายถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าสำหรับถือเป็นหลักปฏิบัติในแนวเดียวกัน เป็นหัวใจหลักของพระพุทธศาสนา มี ๓ ข้อ คือ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว^๑ หลักการทั้ง ๓ นี้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงวางเป็นหลักปฏิบัติสำหรับพุทธศาสนิกชน พระธรรมกิตติวงศ์ได้อธิบายถึงหลักการทั้ง ๓ ว่าการไม่ทำบาปทั้งปวง หมายถึง เว้นจากทุจริต คือ ความประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ ยังกุศลให้ถึงพร้อม หมายถึง ประกอบสุจริต คือ ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ และ ทำใจของตนให้ผ่องใส หมายถึง ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองใจ มีโลภ โกรธ หลงเป็นต้น^๒ ดังนั้นการใช้วาจาในการสื่อสาร นับเป็นหัวใจสำคัญของมนุษย์ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้คิดประโยชน์สูงสุดในการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ในการสื่อสาร วาจาในพระพุทธศาสนา แยกเป็น ๒ ประเภท คือ วจีสุจริต และ วจิตุจริต^๓

วจิตุจริตเป็นวัฏกรรมชนิดหนึ่ง เป็นหนึ่งในทุจริต ๓ ประการ เป็นการกระทำไม่ดีทางวาจา เป็นความประพฤติชั่วด้วยวาจาหรือ ประพฤติชั่วทางวาจา มี ๔ ประการ คือ

๑. พูดเท็จ (มุสาวาท)
๒. พูดส่อเสียด (ปิสฺสวาทา)
๓. พูดคำหยาบ (ผรุสวาทา)
๔. พูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ)^๔

^๑ พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๘๓/๕๐.

^๒ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๘,ราชบัณฑิต), พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ อธิบายศัพท์และแปลความหมายคำวัดที่ชาวพุทธควรรู้, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบัน บันลือธรรม, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๓๑.

^๓ อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๒๒๑/๓๓๘.

^๔ อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๔๘/๒๑๒, อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๒๒๑/๓๓๘.

ตามหลักพระพุทธศาสนานี้ วิจิตรธรรมเป็นธรรมที่ทำให้เราร้อนดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “กายทุจริต วิจิตรธรรม และมโนทุจริต ธรรมเหล่านี้ชื่อว่าทำให้เราร้อน”^๕ เป็นอกุศลธรรมที่ก่อให้เกิดโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่นดังที่ตรัสว่า “ก็ชนเหล่าใดประพฤติกายทุจริต วิจิตรธรรม มโนทุจริตชน เหล่านั้นชื่อว่าไม่รักคน แม้ชนเหล่านั้นจะกล่าวอย่างนี้ว่า ‘เรารักคน’ ก็ตามชนเหล่านั้นก็ชื่อว่าไม่รักคน”^๖ สำหรับผลของวิจิตรธรรมนั้นพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ใน ทุจจวิปากสูตร อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาตว่า

มุสาวาท (การพูดเท็จ) ที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดในนรก
อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่ง
มุสาวาทอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้ถูกกล่าวด้วยคำไม่จริง แก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์

ปิสุมวาจา (การพูดต่อเสียด) ที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อม อำนวยผลให้ไปเกิด
ในนรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบาก
แห่งปิสุมวาจาอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้แตกจากมิตรแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์

มรฺสุวาจา (การพูดหยาบคาย) ที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดใน
นรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่ง
มรฺสุวาจาอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้ได้ฟังเรื่องที่ไม่น่าพอใจแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์

สัมผัปปลาปะ (การพูดเพ้อเจ้อ) ที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิด
ในนรก อำนวยผลให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบาก
แห่งสัมผัปปลาปะอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยผลให้มีวาจาที่ไม่น่าเชื่อถือแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์^๗

สำหรับโทษของวิจิตรธรรมนั้นปรากฏทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้
ว่า “เมื่อบุคคลทำกายทุจริต วิจิตรธรรม มโนทุจริต ที่เรากล่าวว่าเป็นอกุศลกิจโดยส่วนเดียว
อาทินพดังต่อไปนี้ อันผู้นั้นพึงหวังได้ คือ ๑. แม้ตนเอง ย่อมดิเคยตนได้ ๒. ผู้รู้ใคร่รวณู
แล้ว ย่อมดิเคยตน ๓. ชื่อเสียงอันชั่ว ย่อมกระฉ่อนไป ๔. ย่อมหลงทำกาลกิริยา ๕. เบื้องหน้าแต่
ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงอบาย ทุกติวินิบาต นรก”^๘ หรือที่ตรัสไว้ว่า “หมู่มสัตว์ที่ประกอบ
กายทุจริต วิจิตรธรรม และมโนทุจริต กล่าวร้ายพระอรหันต์ มีความเห็นผิดและชักชวนผู้อื่นให้ทำ
กรรมตามความเห็นผิด พวกเขาหลังจากตายแล้วจะไปบังเกิดในอบาย ทุกติ วินิบาต นรก”^๙

^๕ อภ.สง.(ไทย) ๓๔/๑๓๐๖/๓๒๕.

^๖ ส.ส.(ไทย) ๑๕/๑๑๕/๑๓๒.

^๗ อ.อ.อ.อ.อ.(ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๑-๓๐๒.

^๘ อ.อ.อ.อ.(ไทย) ๒๐/๑๘/๓๑.

^๙ ที.ที. (ไทย) ๕/๒๔๖/๘๓.

จากหลักการที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการละเว้นวิจิตรคติถือว่าเป็นจุดยืนที่สำคัญของพระพุทธศาสนา^{๑๐} ซึ่งคำสอนทำให้เกิดคุณงามความดีทั้งต่อตนเองและสังคม แต่ถ้าหากมนุษย์มีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ไม่ดีเป็นการกระทำที่ตกไปในทางที่ชั่วนำมาซึ่งโทษภัยอันหาประมาณไม่ได้มาสู่ทั้งตนเองและสังคม ในส่วนการพูด หรือวาจาที่ก่อให้เกิดโทษควรจะสังวร

การพูดหรือการใช้วาจาเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งถ้าคนในสังคมมีความสำรวมระวังในการพูดจา ละเว้นวิจิตรคติตามหลักการพระพุทธศาสนา การพูดย่อมนำมาความสงบสุขมาสู่สังคม ทำให้เป็นที่รักของผู้ที่เข้าไปใกล้ ดังนั้นการงดเว้นจากวิจิตรคติของคนในสังคม นับว่าเป็นกุศลกรรมบถซึ่งเป็นหลักคำสอนเรื่องของความดีในพระพุทธศาสนา ทำให้สังคมสงบสุข เป็นผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมมีความราบรื่น เป็นไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพในด้านอื่น สังคมก็จะเจริญก้าวหน้า ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ

สถานศึกษา คือหน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ ต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน สถานศึกษาต้องมีบรรยากาศที่เกื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาแต่ละแห่งมีหน้าที่วางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษา จึงต้องเป็นสถานที่ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนรวมถึงระดับขั้นของมวลประชากร^{๑๑} ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข ซึ่งจุดมุ่งหมายที่สำคัญของสถานศึกษาคือเป็นสถานที่ที่เกื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญๆ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และที่สำคัญคือส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยมีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม สถานศึกษาควรต้องพัฒนาหลักคุณธรรม และความอิสระของผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระเข้าใจในความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมโดยรวม สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ความเป็นธรรม มีความเสมอภาค มีความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับที่ตนดำรงอยู่ได้ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระบบส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสถานศึกษาจึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่หลัก

^{๑๐} ที.ป.า. (ไทย) ๑๑/๑๕๘/๑๑๕.

ในการผลิตผู้เรียนให้ออกไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โดยผู้เรียนต้องเพียบพร้อมด้วย “ความรู้และคู่ความคิด” ทั้งในและนอกสถานศึกษา

“ความรู้ คู่ความคิด” เป็นคำขวัญที่สำคัญของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาคือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่ง “ความคิด” ในที่นี้ก็สอดคล้องกับหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาในหลักการที่ว่า “ซัดด้วยกาย วาจา ใจ ทำความคิดด้วยกาย วาจา ใจ และทำใจให้ใสบริสุทธิ์” แต่ปัญหาที่ผู้วิจัยพบในสถานศึกษาคือการพูดสื่อสารของนักศึกษาในสถานศึกษาแห่งนี้มีแนวโน้มที่จะขัดแย้งกับคำขวัญอันเป็นพฤติกรรมที่ควรละเว้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาเป็นว่ามีการนำหลักคำขวัญ ของมหาวิทยาลัยมาปฏิบัติมากน้อยแค่ไหน และมีแนวทางแก้ปัญหอย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ เกี่ยวกับ เรื่อง การศึกษาพฤติกรรม ด้านการใช้วาจาในสถานศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ โดยจะนำเสนอเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการใช้วาจาทุจริต และเปรียบเทียบการใช้วาจาทุจริต ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ไขการใช้วาจา ในสถานศึกษาของนักศึกษา ทั้งนี้ในการศึกษาพฤติกรรมด้านวจีทุจริตของนักศึกษานี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความดีให้องกงามขึ้น นำมาซึ่งความรู้ที่มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์สังคมเป็นลำดับต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษา พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนวทางแก้ไขการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ ๔ ด้าน ได้แก่

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาการใช้วาจาทั้ง ๔ คือ

๑. การพูดเท็จ (มุสาวาท) คือ พูดไม่จริง พูดตรงกันข้ามกับความจริง เพื่อให้เข้าใจผิด
๒. พูดคำหยาบ หมายถึง พูดคำระคายหู คำหยาบโกลน ไม่น่าฟัง ไม่เป็นคำผู้ดี
๓. พูดต่อเสียด หมายถึง การพูดยุให้คนสองคนฝ่ายทะเลาะกัน การยุยงให้แตกกัน

๔. พุดเพื่อเจ้อ (สัมผัปลาปะ) คือ พุดพล่ำม พุดเหลวไหล ไม่มีสาระ วกวนไม่รู้จบ ทำให้เสียเวลาและประโยชน์

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๒,๘๕๐ คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในชั้นปี ๔ โดยได้จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรยามานะ (Yamane) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

๑. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- คณะที่ศึกษา
- คะแนนเฉลี่ยสะสม
- ศาสนา

๒. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ พฤติกรรมการใช้เวลาในสถานศึกษาของนักศึกษาทั้ง ๔ ด้าน คือ

๑. พุดเท็จ หมายถึง พุดไม่จริง พุดตรงกันข้ามกับความจริง เพื่อให้เข้าใจผิด
๒. พุดคำหยาบ หมายถึง พุดคำระคายหู คำหยาบโลน ไม่น่าฟัง ไม่เป็นคำผู้ดี
๓. พุดต่อเสียด หมายถึง การพุดยุให้คนสองคนฝ่ายทะเลาะกัน การยุยงให้แตกกัน
๔. พุดเพื่อเจ้อ หมายถึง พุดพล่ำม พุดเหลวไหล ไม่มีสาระ วกวนไม่รู้จบ ทำให้เสียเวลาและประโยชน์

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านสถานที่

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ.ปทุมธานี

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ มิ.ย. พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงเดือน ต.ค. พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมเป็นระยะเวลา ๕ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี เป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี เป็นอย่างไร

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่มี เพศ อายุ คณะที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนา ที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาแตกต่างกัน

๑.๖ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งในขณะที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว พฤติกรรมนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ ทัศนคติและความเชื่อของบุคคลนั้นๆ โดยที่อาจแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน

๑.๖.๒ วาจา หมายถึง การประพจน์หรือแสดงออกทางวาจาสำหรับในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นถึงวจีทุจริต การประพจน์ชั่วด้วยวาจา การทำความชั่ว ความผิดทางวาจา คือ ด้วยปากด้วยการพูดจัดเป็นบาปมิใช่บุญ ก่อทุกข์โทษ ทั้งในปัจจุบัน และภพชาติต่อไป วจีทุจริตทั้ง ๔ อย่าง ได้แก่

๑. การพูดเท็จ หรือ มุสาวาท หมายถึง การพูดโกหก พูดหลอกลวง ให้หลงเชื่อ

๒. การพูดคำหยาบ หรือ ผรุสวาจา หมายถึง คำด่า คำรุนแรง คำโหดร้าย คำกระด้าง คำพูดที่ขาดเมตตา

๓. การพูดส่อเสียด หรือ ปิสุณาวาจา หมายถึง การพูดยุให้คนสองคนฝ่ายทะเลาะกัน ยุให้แตกกัน โดยนำคำพูด ของฝ่ายนี้ไปบอกฝ่ายโน้น นำคำพูดของฝ่ายโน้นมาบอกฝ่ายนี้ พร้อมทั้งเสริมแต่งถ้อยคำให้น่าเชื่อถือ ทำให้ทั้งสองฝ่ายหลงเชื่อ และเข้าใจผิดจนเกิดทะเลาะกันหรือแตกกันไป

๔. พูดเพ้อเจ้อ หรือ สัมผัสปลลาปะ หมายถึง พูดพล่าม พูดพล่อยจนเสียประโยชน์ พูดเล่นต่างๆ พูดติดตลกคะนองต่างๆ แม้พูดเรียงเป็นสาระเป็นประโยชน์ แต่พูดไม่ถูกกาลเทศะ ก้อนุโลมอยู่ในประเภทเพ้อเจ้อ

๑.๖.๓ เพศ หมายถึง เพศชายและเพศหญิง

๑.๖.๔ อายุ หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยช่วงอายุ ๑๘ – ๒๕ ปี

๑.๖.๕ **คณะที่ศึกษา** หมายถึง คณะที่สำเร็จการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต จ. ปทุมธานี

๑.๖.๖ **คะแนนเฉลี่ยสะสม** หมายถึง ผลการเรียนที่เป็นเกรดเฉลี่ย

๑.๖.๗ **ศาสนา** หมายถึง การนับถือศาสนาที่นักศึกษานับถือ ประกอบด้วย ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และอื่น ๆ

๑.๗ **ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**

๑.๗.๑ ทำให้ทราบระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ

๑.๗.๒ ทำให้ทราบการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ

๑.๗.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะทางแก้ไขการใช้วาจาในสถานศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรม คือการกระทำของมนุษย์ เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ สัญชาติญาณ โดยกำเนิด แรงขับชีวภาพ จิตใจ อารมณ์ การเรียนรู้ แรงจูงใจ ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน กฎเกณฑ์และ ประเพณีทางสังคม ทำให้มนุษย์มีการปรับพฤติกรรมของตนเองในทางดีและไม่ดี เพื่อความอยู่รอด ในสังคมนั้น ๆ ในแง่ของพระพุทธศาสนา พฤติกรรมมีอิทธิพลมาจากจิตใจ ที่สั่งการให้กระทำที่ ก่อให้เกิดผลเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกรรมกับผลของกรรม แสดงออกทางกาย วาจา ใจ ทั้งด้านดี เรียกว่า กุศลกรรม ด้านไม่ดี เรียกว่า อกุศลกรรม การกระทำชื่อว่า กรรม หรือ สัตว์ทั้งหลายย่อม กระทำกรรมโดยอาศัยธรรมชาติ ที่เป็นเหตุให้สำเร็จการกระทำเหล่านั้น โดยมี เจตนาและ โลภกิเลส กุศลจิต^๑ หมายถึง พฤติกรรมภายในจิตใจและแสดงออกมาให้ปรากฏทางกายและทางการพูด เป็นการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจ (เจตนา) เรียกว่า กายกรรม วาจกรรม มโนกรรม^๒ การกระทำที่ดี เรียกว่า “กรรมดี” ที่ชั่ว เรียกว่า “กรรมชั่ว”^๓ จะเห็นว่าพฤติกรรมมีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ คุณภาพชีวิตจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของบุคคลนั้น มนุษย์สามารถที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของตนเองในทางดีได้ หากมีจิตใจมีความแข็งแกร่งและแน่วแน่

พระโฆสิต สุเมโธ (คุ่มท้าว) ได้ให้ความหมาย “พฤติกรรม” (Behavior) หมายถึง การ ประพฤติในชีวิตประจำวัน การทำตัว คุณสมบัติของบุคคลที่แสดงออก เป็นกระบวนการกระทำและ ให้ผลของการกระทำแห่งเจตนาหรือความคิดปรุงแต่ง สร้างสรรค์ต่าง ๆ พร้อมทั้งผลที่สืบเนื่อง ซึ่ง มีการสร้างพฤติกรรมดี ก็มีผลดี สร้างพฤติกรรมชั่ว ก็ได้รับผลชั่วเป็นต้น^๔

^๑ พระสังฆมณฑลสังฆคณาจารย์, ปรมัตถสังคหะ มหาอภิธรรมคัมภีร์ปริเฉทที่ ๕ เล่ม ๒ กัมมจตุกกะ-มรรณุปัตตติจตุกกะ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๓๕), หน้า ๕.

^๒ วิโรจน์ นาคชาตรี, พุทธปรัชญาเถรวาท, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕๒.

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^๔ พระโฆสิต สุเมโธ (คุ่มท้าว), หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมการเล่นการพนันหวยใน ชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๔๘, หน้า ๑๕.

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้ให้ความหมายของการประพฤติธรรม คือ การเว้นจากอกุศลกรรมบถ ตั้งอยู่ในกุศลกรรมบถ^๕

พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมาย “พฤติกรรม” (Behavior) คือ การประพฤติในชีวิตประจำวัน การทำตัว คุณสมบัติของบุคคลที่แสดงออกส่วนหลักพุทธธรรมได้ระบุว่า “พฤติกรรม” หรือความประพฤติของมนุษย์นั้น จัดอยู่ในกลุ่มกรรมนิยาม (Law of Karma) ซึ่งหมายถึง กฎธรรมชาติที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ คือ กระบวนการกระทำและการให้ผลของการกระทำ หรือเป็นกระบวนการแห่งเจตนา หรือความคิดปรุงแต่ง สร้างสรรค์ต่างๆ พร้อมทั้งผลที่สืบเนื่องออกไปอันสอดคล้องสมกัน เช่น สร้างพฤติกรรมดี ก็มีผลดี สร้างพฤติกรรมชั่ว ก็ได้รับผลชั่ว เป็นต้น^๖

ส. ศิวรักษ์ กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำใดๆ ที่ให้คนได้รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของสังคมตน (และของสังคมอื่นถ้าเป็นไปได้) กับให้รู้ว่าทำอะไรเขาถือว่าถูก ทำอะไรถือว่าผิด ส่วนการฝึกหัดอบรมทางจริยธรรม น่าจะหมายถึงการเลี้ยงลูกเพื่อให้เข้าได้กับหลักความประพฤติปฏิบัติที่ถือกันว่าดีในสังคมนั้นๆ^๗

ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต กล่าวว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึงสิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนองหรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยิน อีกทั้งวัดได้ตรงกัน ด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าจะการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ตาม เช่น การร้องไห้ การกิน การวิ่ง การข้าง การอ่านหนังสือ การเดินของชีพจร การเต้นของหัวใจ การกระตุกของกล้ามเนื้อ เป็นต้น^๘

พรรณราย ทรัพย์ประภา ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม (Behavior) คือ การกระทำใด ๆ ก็ตามซึ่งสามารถสังเกตได้โดยบุคคลอื่น หรือ โดยการใช้เครื่องมือ พฤติกรรมมิได้หมายความว่าเฉพาะแต่เพียงการแสดงออกทางด้านร่างกายภายนอกเท่านั้น ยังรวมไปถึงการกระทำหรือกิจกรรมภายในความรู้สึกของบุคคลด้วย^๙

^๕ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าสมเด็จ (พิมพ์ ธรรมโร), มงคลยอดชีวิต ฉบับสมบูรณ์, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา), หน้า ๒๘๘-๒๘๙.

^๖ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๒๗), หน้า ๑๗๘.

^๗ ส. ศิวรักษ์, ปรัชญาการศึกษาศาสตร์และศิลป์แห่งการปฏิรูปการเรียนรู้, หน้า ๗๘.

^๘ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ดร., การปรับพฤติกรรม, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๒.

^๙ พรรณราย ทรัพย์ประภา, จิตวิทยาอุตสาหกรรม, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๒.

ประสาน – ทิพวรรณ หอมพูล ได้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้ดังนี้

๑. หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งมีชีวิตและบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ จากการกระทำกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งมีทั้งทางดีและทางไม่ดี เช่น การหัวเราะ การร้องไห้ เสียใจ การออกกำลังกาย เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นผลจากกระบวนการทางจิตวิทยา ได้แก่ การตั้งใจ การเรียนรู้ การจำ การลืม และความรู้สึกนึกคิด เป็นต้น

๒. หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ของบุคคลที่ปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลเหล่านั้นออกมาในรูปของการกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ภายใต้กลไกของความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

มนุษย์ทุกคนจะมีกระบวนการของพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทุกคนจะมีความต้องการและมีสาเหตุของใจเป็นของตนเองอยู่ตลอดเวลา และสามารถตัดสินใจที่จะกระทำการต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเอง สิ่งปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมของมนุษย์^{๑๐}

รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา สุวรรณแสง ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม คือ กิริยาอาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติ ปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน ๕ ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนัง หรือมิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ^{๑๑}

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า^{๑๒}

สงวน สุทธิเลิศอรุณและคณะ ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำหรือกิริยาที่ปรากฏออกมาทางร่างกาย ทางกล้ามเนื้อ ทางสมอง ทางอารมณ์ และทางความรู้สึกนึกคิด ซึ่งโดยปรกติมนุษย์และสัตว์ย่อมแสดงออกมาให้เป็นที่สังเกตเห็นได้ชัด และเห็นไม่ได้ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับ การตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นเป็นสำคัญ^{๑๓}

^{๑๐} ประสาน- ทิพวรรณ หอมพูล, *จิตวิทยาทั่วไป*, (กรุงเทพมหานคร : พิษณุการพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๗๗-๗๘.

^{๑๑} กัญญา สุวรรณแสง รศ.ดร., *จิตวิทยาทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : อักษรพิทยา, ๒๕๔๒), หน้า ๕๒.

^{๑๒} ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕*, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘), หน้า ๕๘๐.

^{๑๓} สงวน สุทธิเลิศอรุณและคณะ, *จิตวิทยาสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๑.

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม (behavior) นั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคล (Action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (Inaction) นอกจากนั้นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่ม หรือองค์การ หรือการกระทำที่ซ่อนเร้นแต่พร้อมที่จะแสดงออก อาทิ การมีความคิดริเริ่ม ก็นับเป็นการกระทำเช่นกัน ดังนั้น คำว่า “พฤติกรรม” จึงรวมถึงสิ่งที่บุคคล กลุ่มหรือองค์การประพฤติปฏิบัติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย (Overt behavior) และยังรวมถึงพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือพฤติกรรมซ่อนเร้น (Covert behavior) ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทักษะ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังรวมถึงการงดเว้นการกระทำ หรือการไม่แสดงออกทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจอีกด้วย^{๑๔}

สรุปว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออากัปกริยาต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ปรากฏออกมาทางทวารทั้ง ๓ อันบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ และไม่สามารถสังเกตเห็นได้ โดยการกระทำนั้นมีทั้งดีและไม่ดี อันเป็นผลมาจากการตอบสนองความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้า

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวาจา

วาจา (speech) หรือคำพูดเป็นวิธีการสื่อความหมายหรือการสื่อสาร (communication) ระหว่างบุคคล ซึ่งมาอยู่รวมกันในสังคม เพราะมีการพูดจาปราศรัยต่อกัน จึงเป็นบ่อเกิดแห่งการปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เมื่อเป็นเช่นนี้ วาจา คำพูด คำกล่าว ที่แสดงออกมาจากใจจึงมีผลกระทบต่อทั้งผู้พูดและผู้ฟัง พูดดีเป็นศรีแก่ปาก พูดชั่วอัปปราศรัย ดังนั้นการใช้วาจาจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะ (skill) ในการพูดจาที่ดี สร้างสรรค์ประโยชน์และความสงบสุขในวิถีชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงการสื่อภาษาเพื่อเข้าถึงสัจธรรม สรุปใจความได้ว่า ภาษาที่คนเราใช้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสมมติ ซึ่งอาจจะบังความจริงในระดับปรมัตถ์ได้ เพราะคนเรามีความยึดติดในภาษาตามที่ตนมีอยู่ จึงไม่สามารถเข้าถึงความจริงได้ คนที่เข้าใจความจริงก็คือ รู้ว่าภาษานั้นเป็นเพียงสื่อเพื่อเข้าถึงสัจธรรม แต่ไม่ได้สื่อสัจธรรม เพราะว่าภาษา

^{๑๔} สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๓-๑๔.

แสดงสังขรณ์ออกมาไม่ได้ แต่ภาษาสามารถทำให้คนที่ฉลาดใช้ความคิดพิจารณาเชื่อมโยง เพื่อจะเข้าถึงความจริงได้ต่อไป^{๑๕}

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตญาณ) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการใช้วาจาแสดงธรรม ๔ อย่าง ในหนังสือเรื่องพุทธวิธีเผยแผ่พระพุทธศาสนา สรุปได้ว่า พูดให้เขาฟัง คือถ้าคนฟังมั่นใจว่าผู้พูดมีความรู้เรื่องที่เขาพูดจริง ก็สามารถปลุกคนให้เกิดความเชื่อได้ พูดให้เขาฟังเรื่องที่น่ามาพูดนั้นมีผลกระทบต่อผู้ฟัง คนฟังจะสนใจฟังเรื่องเหล่านั้น พูดให้คิด เรื่องนั้นต้องนำคิดได้ ประโยชน์เป็นรูปธรรมด้วย และพูดให้ทำ เป็นเรื่องใหญ่ที่สุด ผู้พูดจะต้องเป็นที่เชื่อถือและศรัทธาของผู้ฟัง เป็นเรื่องและผู้ฟังสนใจอยู่ก่อนหรือสามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจ^{๑๖}

อุดม บัวเพียร กล่าวถึง การพูด สรุปความได้ว่า การพูด คือกระบวนการสื่อสารความคิดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง โดยมีภาษา น้ำเสียง และอากัปกิริยาเป็นสื่อ เป็นสัญลักษณ์แห่งความเข้าใจระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และเป็นการแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึก โดยใช้ภาษาและเสียงสื่อความหมาย^{๑๗}

ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการพูด สรุปได้ว่า เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย มีบุคลิกภาพที่ดีเข้ากับสภาพของสังคมได้ รู้จักวิธีถ่ายทอดวิชาให้แก่ผู้อื่น สามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่ดี มีวิจารณ์ญาณ รู้จักคิด รู้จักโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและรู้จักใช้ข้ออ้างอิงที่มีหลักฐานในการพูด สามารถสื่อความหมายกับผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน^{๑๘}

เสนาะ ผดุงฉัตร กล่าวถึงการพูดสองแบบ ได้แก่ การพูดได้ คือ การพูดที่เปล่งออกมาเป็นภาษามนุษย์ ส่วนเมื่อฟังแล้วมีความหมายอย่างไรเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และการพูดเป็น คือการพูดให้คนฟังชื่นชอบ เชื่อถือ คล้อยตาม เกิดความนิยมชมชอบในตัวผู้พูด การจะทำได้เช่นนี้ต้องหมั่นศึกษาและฝึกฝน^{๑๙}

^{๑๕} พระธรรมปิฎก (ประยูร ปยุตโต), การสื่อภาษาเพื่อเข้าถึงสังขรณ์, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๓๕), หน้า ๔.

^{๑๖} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตญาณ), พุทธวิธีเผยแผ่พระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : พรสิวกการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓-๕๔.

^{๑๗} อุดม บัวเพียร, วาทวิทยา กลยุทธ์การพูดอย่างมีประสิทธิภาพ...ในทุกโอกาส, (กรุงเทพมหานคร : ชูปเปอร์เบรน, ๒๕๓๓), หน้า ๔.

^{๑๘} ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์, หลักวาทกรรม, แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕), หน้า ๕.

^{๑๙} เสนาะ ผดุงฉัตร, วาทศาสตร์ ศิลปะเพื่อการพูด, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า นักวิทยาศาสตร์ได้ยอมรับในความสำคัญของภาษาในการสื่อสารแล้ว ต่อมาเมื่อการสื่อสารมีการพัฒนามากขึ้นจึงมีผู้วิเคราะห์สารหรือตัวภาษาว่าจะแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ วจนภาษา ภาษาที่ใช้ถ้อยคำ ได้แก่ คำพูดที่ตกลงร่วมกันใช้ในสังคม มีระบบมีหลักเกณฑ์ทางภาษาและไวยากรณ์ และอวจนภาษา ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ^{๒๐}

สวณิต ขมาภัย กล่าวถึงการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จ สรุปความได้ว่า ภาษาเป็นองค์ประกอบภายใต้สารเนื้อหาของสาร คือ ความคิดที่เป็นเรื่องราวนั้นไม่สามารถถ่ายทอดออกมาได้ถ้าไม่มีภาษา ภาษาเป็นสื่อให้เนื้อหาเกาะเกี่ยวไปยังผู้รับสารให้เกิดความเข้าใจ ภาษาคือตัวสาร วาจาหรือคำพูดคือ สื่อเพื่อถ่ายทอดภาษาหรือสารให้ผู้รับสารเข้าใจ สารทุกชนิดไม่ว่าจะสั้นยาวมากน้อยเพียงใด ก่อนที่จะเกิดความเข้าใจร่วมกันได้ จะต้องส่งมาในรูปของภาษาหรือสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น สารจะปรากฏขึ้นโดยตัวของมันเองแท้ ๆ ไม่ได้^{๒๑}

วิจิตร อวระกุล รศ. กล่าวถึงเรื่องมนุษยสัมพันธ์กับการพูด สรุปความได้ว่า มนุษย์รับคำชม ปฏิเสธคำติเตียน ถ้ามีผู้ให้คำแนะนำติชม ในการแก้ไขข้อบกพร่องให้กับผู้ใด ผู้ได้รับคำแนะนำควรจะพอใจ แต่มันไม่ค่อยเกิดผลในทางปฏิบัติ ถ้าจะให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแล้ว อย่าตำหนิติเตียน แต่หาแง่มุมหรือจุดเด่นและพูดเฉพาะตรงจุดนั้น อย่าพูดถึงเรื่องที่ไม่ดี^{๒๒}

สรุปความได้ว่า การพูดเป็นวิธีการสื่อความหมายหรือสื่อสาร (communication) จากผู้พูดสู่ผู้ฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งยังเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตที่ดิงาม พัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ความสงบสุขและความสำเร็จ กอปรด้วยประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และประเทศชาติ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

๒.๒.๑ ความหมายของวาจาทั่วไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของวาจาไว้ว่า วาจา หมายถึง ถ้อยคำ, คำกล่าว, คำพูด^{๒๓} มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า word, words, speech^{๒๔}

^{๒๐} ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์, *พูดได้ พูดเป็น*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๐.

^{๒๑} สวณิต ขมาภัย, *การสื่อสารของมนุษย์*, (กรุงเทพมหานคร : ๖๘ การพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๖๖.

^{๒๒} วิจิตร อวระกุล, *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท โอเอส พรินต์ติ้ง เฮ้า จำกัด, ๒๕๒๘), หน้า ๑๘.

^{๒๓} ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๖๖.

^{๒๔} คำเนิน การเด่น และ เสถียรพงษ์ วรรณปก, *พจนานุกรมไทยอังกฤษ ฉบับปรับปรุงใหม่ ๒๕๔๒*, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๓), หน้า ๔๖๒.

ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์ กล่าวไว้ในหลักวาทการว่าดังนี้

คำว่า Speech นั้นแปลได้หลาย ๆ อย่าง เช่น วาทการ วาทศิลป์ วาทศาสตร์ การพูด และอื่น ๆ ความหมายของคำว่า “Speech” นั้นกินความกว้างมาก แต่ก็พอจะย่อได้ว่า speech คือ พฤติกรรม (behavior) ในการสื่อความหมายของมนุษย์ด้วยการพูด (oral communication) โดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เสียง ภาษา อากัปกิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกจากผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง^{๒๕}

พันเอกปิ่น มุกทุกันต์ ให้ความหมายของวาทการว่าดังนี้

วาท หมายถึง การเจรจา คือการแสดงเจตนาของตนให้คนอื่นเข้าใจโดยตรง ได้แก่ การพูด โดยทางอ้อม ได้แก่ การแสดงออกแทนคำพูดทุกวิธี เช่น การใช้ภาษาใบ้ สายหน้าเมื่อปฏิเสธ พยักหน้าเมื่อรับ การบอกกล่าวด้วยอักษร เช่นการเขียนหนังสือ การทำเครื่องหมายด้วยภาพ หรือด้วยแสงสี การแสดงโดยปัญญา เช่น การครองผ้ากาสาชะอย่างนักบวช การแต่งเครื่องแบบอย่างทหาร การแต่งเครื่องแบบตำรวจ การแสดงตัวเป็นข้าราชการ กิริยาเหล่านี้ถ้าทำเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าเป็นเช่นนั้น ก้อนุโลมเป็นวาท^{๒๖}

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ กล่าวว่า

นักวิทยาศาสตร์ได้ยอมรับในความสำคัญของภาษาในการสื่อสารแล้ว ต่อมาเมื่อการสื่อสารมีการพัฒนามากขึ้น จึงมีผู้วิเคราะห์สารหรือตัวภาษาว่า น่าจะแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ วัจนภาษา ภาษาที่ใช้ถ้อยคำ ได้แก่ คำพูดที่ตกลงร่วมกันใช้ในสังคม มีระบบ มีหลักเกณฑ์ทางภาษาและไวยากรณ์ และอวัจนภาษา ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ^{๒๗}

จากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า คำว่า วาท หมายถึง ถ้อยคำหรือคำพูดที่กล่าวออกมาเป็นภาษาในการสื่อความหมายโดยทั่วไป ซึ่งเรียกว่า วัจนภาษา และหมายถึงการแสดงออกทางร่างกาย กิริยาท่าทาง การบอกกล่าวด้วยเครื่องหมายต่าง ๆ ตลอดจนการแต่งกายที่แสดงถึงสถานะและเชื้อชาติเหล่านี้เรียกว่า อวัจนภาษา

^{๒๕} ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์, หลักวาทการ, หน้า ๖.

^{๒๖} พันเอกปิ่น มุกทุกันต์, แนวสอนธรรมะตามหลักสูตรนักธรรมตรี, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๑๓๐-๑๓๑.

^{๒๗} ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์, พูดได้ พูดเป็น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๐.

๒.๒.๒ ความสำคัญของวาจาโดยทั่วไป

คำพูดหรือภาษาเป็นสื่อที่แสดงออกถึงความในใจ บ่งบอกถึงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ความไม่ต้องการหรือเฉย ๆ ความทุกข์ ความสุข ความรัก ความชังหรือไม่ใส่ใจ ดังนี้ เป็นต้น ขณะเดียวกันยังแสดงถึงอุปนิสัยใจคอของผู้พูดอีกด้วย ดังนั้น คำพูดที่ผู้พูดสื่อออกมาจึงอาจส่งผลที่เป็นประโยชน์ก่อให้เกิดความสำเร็จ ได้รับความสุขความเจริญในชีวิต หรืออาจทำให้ผู้พูดประสบกับความล้มเหลวในชีวิต เกิดความทุกข์ ความเสื่อมแก่ตนเอง ขึ้นอยู่กับที่ผู้ฟังใช้คำพูดอันเป็นน้ำทิพย์ชโลมใจหรือเป็นยาพิษกัดกร่อนจิตใจของผู้ฟัง ดังที่พันเอกปิ่น มุทุกันต์ ได้กล่าวไว้ว่า

ในบรรดามดด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นมดบก มดทะเล มดใต้ฝุ่น มดสลาดัน ซึ่งรำลือกันนักหนาว่าร้ายแรงมาก แต่ก็ยังเบากว่าลมปากคน ลมปากของคนนี้มันพัดแผ่ว ๆ พัดค่อย ๆ แต่ว่าฤทธิ์มันแรง ลมบกเมื่อมันแรงมาหลังคาเรือนปลิวกระจายไปคนละทิศละทาง แต่ลมปากตกบมมันเสียนขึ้นข้างหลังคาเรือนไม่กระดิกสักนิด แต่พอบ้านแม่เรือนถูกพัดกระจาย ทิ้งลูกทิ้งเต้าไปคนละทาง^{๒๘}

สุนทรภู่ กวีเอกของโลก ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ในบทกลอน “นิราศภูเขาทอง” ว่าดังนี้

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์
มีคนรักรสดี้อยอรรอยจิต
แม่นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา^{๒๙}

จากคำกลอนดังกล่าวจะเห็นการพูดจาที่ต่างกันสองด้าน ผู้ที่สื่อภาษาเป็นหรือพูดจาดีพูดไพเราะอ่อนหวาน สร้างสรรค์ประโยชน์ มักทำให้ผู้ฟังเกิดความพึงพอใจให้ความเมตตานิยมชมชอบ คนพูดจาดี พูดน่าฟังจึงมีโอกาสสร้างความก้าวหน้าและความสำเร็จให้แก่ตนเองได้อย่างคาดไม่ถึง ในทางตรงข้าม คนพูดไม่ดี พูดไม่เป็น สื่อภาษาไม่สร้างสรรค์ พูดแล้วระคายหู เพราะใช้คำพูดที่ก้าวร้าว หยาบคาย ก็อาจส่งผลให้ผู้พูดได้รับความเกลียดชัง เกิดความล้มเหลวในชีวิตขึ้นได้ เสียทั้งเพื่อน เสียทั้งงานในที่สุด

^{๒๘} พันเอกปิ่น มุทุกันต์, มงคลชีวิต ภาค ๑, (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.), หน้า ๓๕๕.

^{๒๙} เทพ สุนทรสารทูล, เพลงยาวนิราศสุนทรภู่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๕๔.

ดังนั้นจะกล่าวได้ว่า การพูดนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การพูดทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย การพูดนั้นจะประกอบด้วยน้ำเสียง กิริยาท่าทางตลอดจนสีหน้าของผู้พูด ฉะนั้น เมื่อเราได้ยินการพูด และเห็นท่าทางประกอบ เราก็จะเข้าใจเรื่องราวที่พูดได้ง่ายและเมื่อมีความระมัดระวังในการพูดจะทำให้สำเร็จประโยชน์ได้ในที่สุด

๒.๒.๓ องค์ประกอบของวาจาในความหมายทั่วไป

การพูดเป็นกระบวนการสื่อสารที่นับว่าสำคัญที่สุด เพราะทำให้ผู้พูดกับผู้ฟังเกิดความเข้าใจตรงกัน มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

๑. ผู้พูด
๒. ผู้ฟัง
๓. เนื้อหาสาระที่พูด
๔. เครื่องมือในการสื่อความหมาย

๑. ผู้พูด คือบุคคลที่จะทำให้การพูดประสบความสำเร็จ ผู้พูดที่ดีนอกจากจะมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมแล้ว ต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ไปยังผู้ฟังได้ตรงตามเป้าหมายรู้จักใช้ภาษา น้ำเสียง และอากัปกิริยาต่าง ๆ เหมาะสมกลมกลืนกับเนื้อหาที่พูด มีความรู้ในหัวข้อที่จะพูด รวมทั้งรู้จักสังเกตและสามารถเข้าใจถึงปฏิกิริยาของผู้ฟังได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว การเป็นผู้พูดที่ดียังต้องคำนึงถึงคุณสมบัติขั้นพื้นฐานในการเสริมบุคลิกภาพของการพูดด้วย นั่นคือ ต้องมีความจริงใจมีความเป็นมิตร และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

๒. ผู้ฟัง คือผู้รับสาร อาจหมายถึงบุคคลเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ผู้ฟังที่ดีจะต้องรู้ว่าผู้พูดพูดถึงอะไร สิ่งที่พูดหมายความว่าอย่างไร มีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน รวมทั้งต้องสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการพูดครั้งนั้น ๆ มีความสมบูรณ์หรือไม่เพียงใด เช่น มีเรื่องใดบ้างที่ผู้พูดมองข้ามไป หรือ ไม่ได้พูดถึง เป็นต้น การเป็นผู้ฟังที่ดีอาจยึดหลักปฏิบัติง่าย ๆ ดังนี้ คือ ทำตัวให้สบาย ฟังเขาสาธยายให้ตลอด อย่าอึดออดต้องอดทน ไม่เชื่อกันเพราะอคติ และเนื่องจากผู้ฟังมีความแตกต่างกันในเรื่องของ เพศ วัย การศึกษา อาชีพ ฯลฯ ดังนั้น การพูดที่ดีผู้พูดจึงต้องวิเคราะห์ผู้ฟังเสียก่อน ก่อนที่จะถึงเวลาพูด

๓. เนื้อหาสาระ หมายถึง สารที่ผู้พูดส่งไปยังผู้ฟัง โดยผ่านทางประสาทสัมผัส เนื่องจากการพูดจะบรรลุจุดประสงค์หรือไม่นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหาของสารและการทำความเข้าใจของผู้ฟังเป็นสำคัญ ดังนั้นการเสนอเนื้อหาในการพูด ผู้พูดจึงต้องคำนึงด้วยว่าเนื้อหาที่พูดนั้นมีความยากง่าย เหมาะสม และสอดคล้องกับความสนใจของผู้ฟังมากน้อยเพียงใด การพูด

เนื้อหาที่ยากและซับซ้อนเกินไป อาจทำให้ผู้ฟังไม่สามารถแปลความคิดของผู้พูดได้ ในทางตรงกันข้าม ผู้ฟังจะรู้สึกเบื่อหน่าย ถ้าผู้พูดพูดเนื้อหาพื้นๆ หรือพูดเรื่องซ้ำๆ ที่เคยได้ยินอยู่เสมอๆ การเสนอเนื้อหาสาระจึงควรพิจารณาเนื้อหาที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังสนใจและได้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเป็นเรื่องที่ผู้พูดถนัดและมีความรอบรู้อย่างดี มีข้อมูล และข้อเท็จจริงที่สามารถนำมาอ้างหรือมาเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น

๔. เครื่องมือในการสื่อความหมาย หมายถึงสื่อหรือสิ่งที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้ความคิดของผู้พูดไปยังผู้ฟัง การถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปของคำพูดนั้น ผู้พูดจะต้องรู้จักใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายๆ ชัดเจนตรงกับความหมายและตรงกับเรื่องที่ต้องการจะพูด หากใช้ภาษายากหรือใช้คำพูดที่วกวน จะทำให้สารที่ส่งไปไม่บรรลุวัตถุประสงค์และไม่เกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้พูดและผู้ฟัง^{๑๐}

นอกจากองค์ประกอบสำคัญๆ ๔ ประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว กระบวนการในการพูดยังมีองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมให้การพูดนั้นๆ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือบางครั้งอาจเป็นอุปสรรคทำให้การสื่อความหมายนั้นๆ ประสบความล้มเหลวได้ ปัจจัยดังกล่าวคือสถานการณ์ในการพูด หมายถึง สภาพการณ์หรือโอกาสที่ผู้พูดกับผู้ฟังได้สื่อสารต่อกัน เช่น การพูดในสภาพการณ์ที่เผชิญหน้า จะช่วยให้การส่งข่าวสารเป็นไปได้ดีกว่าอยู่กับคนที่หรือพูดกันทางโทรศัพท์ และการที่ผู้พูดทราบล่วงหน้าว่าจะต้องไปพูดในโอกาสใด ในสถานการณ์เช่นไร ก็จะทำให้สามารถเตรียมตัวให้เหมาะสมกับโอกาสและสภาพการณ์ของงานนั้นๆ

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการพูดทั้ง ๔ ประการแล้ว จะเห็นได้ว่า การพูดจะได้ผลสมความมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าว กล่าวคือถ้าผู้พูดพูดดี การพูดก็จะประสบผลตามความมุ่งหมาย แต่ถ้าองค์ประกอบประการใดประการหนึ่งบกพร่องก็จะกลายเป็นอุปสรรค และทำให้การพูดนั้นล้มเหลวได้ ตัวอย่างเช่น ผู้พูดพูดดี เนื้อหาสาระน่าสนใจและเหมาะสมกับผู้ฟัง แต่ผู้ฟังไม่สนใจและไม่ให้ความร่วมมือ ผลก็คือการพูดครั้งนั้นประสบความล้มเหลว ดังตัวอย่างความสัมพันธ์ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปนี้

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวาจาในพระพุทธศาสนา

๒.๓.๑ ความหมายของวาจาในพระพุทธศาสนา

ในพระพุทธศาสนาให้ความหมายของคำว่าวาจา ๒ ความหมาย คือ

^{๑๐} ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์, หลักวาทการ, หน้า ๖.

๑. วาจา ที่หมายถึงคำพูด ใช้เพื่อสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร วาจาในลักษณะนี้เป็นวัจนภาษา เป็นคำพูดหรือตัวอักษรที่กำหนดตกลงใช้ร่วมกันในสังคม ซึ่งหมายรวมทั้งเสียงและลายลักษณ์อักษร วาจาที่เป็นคำพูดจึงเป็นภาษาที่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์ทางภาษาและไวยากรณ์ ที่คนในสังคมนั้นต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจและใช้ในการฟัง การพูด อ่าน เขียนและ คิด

๒. วาจา ที่มีความหมายว่า กรรมหรือการกระทำ ที่เรียกว่า เจตนาวาจา ในอรรถกถากล่าวไว้ว่า

วิญญูติวาจา อย่างนี้ว่า ถ้ากรรมอันบุคคลทำแล้วด้วยวาจา ก็ดี วิริติวาจาอย่างนี้ว่า ความงดจากวจีทุจริต ๔ เป็นต้น นี้เรียกว่า สัมมวาจา ดังนี้ก็ดี เจตนาวาจาอย่างนี้ว่า ภิกษุทั้งหลายวาจาหยาบอันบุคคลต้องเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมยังนรกให้เป็นไปพร้อม ดังนี้ ที่ใช้ชื่อว่า วาจา มิใช่วาจาที่ใช้พูดกัน^{๑๑}

จากความหมายของวาจาในพระพุทธศาสนาข้างต้น สรุปได้ว่า วาจาที่หมายถึงคำพูด เสียงที่เปล่งออกมา มีความหมายตรงกับ ความหมายของวาจาทั่วไป ที่เรียกว่า วัจนภาษาที่ใช้เป็นสื่อในการสื่อสารภาษาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ส่วนความหมายของวาจา ที่เป็นกรรม หรือที่เรียกว่า เจตนาวาจา เป็น วาจาที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะในพระพุทธศาสนา

๒.๓.๒ วาจาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

๑) วาจาที่ปรากฏในพระวินัยปิฎก

คำว่า วาจา ที่ปรากฏในพระวินัยปิฎก เช่น การละเมิดพระวินัยของพระภิกษุด้วยวาจา ที่เรียกว่า สังฆาติเสสสิกขาบท ความว่า

อนึ่ง ภิกษุใด กำหนดแล้ว มีจิตแปรปรวนแล้ว พูดเคาะมาตุคาม ด้วยวาจาชั่วหยาบ เหมือนชายหนุ่มพูดเคาะหญิงสาวด้วยวาจาพาดพิงเมถุนเป็น-สังฆาติเสส^{๑๒}

อนึ่ง ภิกษุใดรูปเดียว สำเร็จการนั่งในที่ลับ คือในอาสนะกำบัง พอจะทำการได้กับมาตุคาม ผู้เดียว อุบาสิกามีวาจาที่เชื่อได้ เห็นภิกษุกันมาตุคามนั้นนั่นแล้วพูดขึ้นด้วยธรรม ๓ ประการ อย่างใดอย่างหนึ่ง คือด้วยปาราชิกก็ดี ด้วยสังฆาติเสสก็ดี ด้วยปาจิตตีย์ก็ดี ภิกษุปฏิบัติญาณซึ่งการนั่ง ฟังถูกปรับด้วยธรรม ๓ ประการ อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ด้วยปาราชิกบ้าง ด้วย

^{๑๑} ศ.ส.อ. (ไทย) ๑/๒/๓๑๘.

^{๑๒} วิ.ม.ห. (ไทย) ๑/๓๕๗/๕๒๕.

สังฆาทิเสสบ้าง ด้วยปาจิตตีย์ บ้าง อีกอย่างหนึ่ง อุบาสกามีวาทาที่เชื่อได้นั้น กล่าวด้วยกรรมใด ศึกษานั้นพึงถูกปรับ ด้วยธรรมนั้น ธรรมนี้ชื่อ อนิยต.^{๓๓}

การสวดอุทิศกรรมตามพระวินัย เช่น การอุปสมบท การสวดสมมติแสดงพื้นที่ในการ สร้างกุฏิ วิหาร ตามบทบัญญัติของอาบัติสังฆาทิเสส ที่เรียกว่า อุทิศกรรมวาทา เช่น

กรรมวาทาขอสมมติให้ภิกษุตรวจดูพื้นที่ “ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้าภิกษุมิชื่อผู้นี้เป็นผู้ เป็นผู้ใคร่จะสร้างกุฏิอันหาเจ้าของมิได้ เฉพาะตนเอง ด้วยอาการขอเอาเอง เธอขอสงฆ์ให้ ตรวจดูพื้นที่ที่จะสร้างกุฏิ ถ้าความพร้อมพรั่ง ของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงสมมติภิกษุทั้งหลายมี ชื่อนี้และมีชื่อนี้ เพื่อตรวจดูพื้นที่ที่จะสร้างกุฏิของภิกษุมิชื่อนี้ นี่เป็นอุตติ ท่านเจ้าข้า ขอสงฆ์ จงฟังข้าพเจ้า ภิกษุมิชื่อผู้นี้ เป็นผู้ใคร่จะสร้าง กุฏิอันหาเจ้าของมิได้ เฉพาะตนเอง ด้วยอาการ ขอเอาเอง เธอขอสงฆ์ให้ตรวจดูพื้นที่ที่จะสร้าง กุฏิ สงฆ์สมมติภิกษุทั้งหลายมีชื่อนี้และมีชื่อนี้ เพื่อตรวจดูพื้นที่ที่จะสร้างกุฏิของภิกษุมิชื่อนี้ การสมมติภิกษุทั้งหลายมีชื่อนี้และมีชื่อนี้เพื่อ ตรวจดูพื้นที่ที่จะสร้างกุฏิของภิกษุมิชื่อนี้ ชอบแก่ ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงเป็นผู้หนึ่ง ไม่ชอบแก่ ท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพูด ภิกษุทั้งหลายมีชื่อนี้และมี ชื่อนี้ อันสงฆ์สมมติแล้ว เพื่อตรวจดูพื้นที่ ที่จะสร้างกุฏิของภิกษุมิชื่อนี้ ชอบแก่สงฆ์ เหตุฉนั้น จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้^{๓๔}

๒) วาทาที่ปรากฏในพระสูตรตันตปิฎก

คำว่า วาทา ที่ปรากฏในพระสูตรตันตปิฎก มี ๒ ประเด็นหลัก คือ

๑. วาทาที่ใช้สื่อสารกันทั่วไป เช่น

ภิกษุทั้งหลาย สมณพราหมณ์อีกพวกหนึ่ง มีทิฏฐิ คิ่นได้ไม่ตายตัว เมื่อถูกถามปัญหาในข้อ นั้นๆ ย่อมกล่าววาทา คิ่นได้ไม่ตายตัวด้วยเหตุ ๔ ประการ ก็สมณพราหมณ์ ผู้เจริญพวกนั้น อาศัยอะไร ประการอะไร จึงมีทิฏฐิ คิ่นได้ไม่ตายตัว เมื่อถูกถามปัญหาในข้อนั้นๆ ย่อมกล่าว วาทา คิ่นได้ไม่ตายตัวด้วยเหตุ ๔ ประการ?

ภิกษุทั้งหลาย สมณะหรือพราหมณ์บางคนในโลกนี้ ไม่รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า นี่เป็น กุศล นี่เป็นอกุศล เขามีความเห็นอย่างนี้ว่า เราไม่รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า นี่เป็นกุศล นี่เป็น อกุศล ก็ถ้าเราไม่รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า นี่เป็นกุศล นี่เป็นอกุศล จะพึงพยากรณ์ว่า นี่เป็น กุศล หรือนี่เป็นอกุศล คำพยากรณ์นั้นของเราจะพึงเป็นคำเท็จ คำเท็จของเรานั้นจะพึงเป็น

^{๓๓} วิ.มทา. (ไทย) ๑/๖๓๒/๗๔๓.

^{๓๔} วิ.มทา. (ไทย) ๑/๕๐๒/๖๓๑.

ความเดือดร้อนแก่เรา ความเดือดร้อนของเรานั้นจะพึงเป็นอันตรายแก่เรา เพราะฉะนั้น เขาจึงไม่กล้าพยากรณ์ว่า นี่เป็นกุศล นี่เป็นอกุศล เพราะกลัวแต่การกล่าวเท็จ เพราะเกลียดการกล่าวเท็จ เมื่อถูกถามปัญหาในข้อนั้นๆ จึงกล่าววาทาคินได้ไม่ตายตัวว่า ความเห็นของเราว่า อย่างนี้ก็มิใช่ อย่างนั้นก็มิใช่ อย่างอื่นก็มิใช่ ไม่ใช่ก็มิใช่ มิใช่ไม่ใช่ก็มิใช่ ภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นฐานะที่ ๑ ซึ่งสมณพราหมณ์พวกหนึ่ง อาศัยแล้ว ปราศแล้ว มีทิฏฐิติดได้ไม่ตายตัว เมื่อถูกถามปัญหาในข้อนั้นๆ ย่อมกล่าววาทาคินได้ไม่ตายตัว^{๓๕}

๒. วาจาที่เป็นวจีกรรม เช่น

ภิกษุทั้งหลาย วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๔ เป็นวาจาสุภายิต ไม่เป็นวาจาทุภายิต เป็นวาจาไม่มีโทษ และเป็นวาจาอันวิญญูชนทั้งหลายไม่คิดเตียน องค์ ๔ เป็นไฉน ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมกล่าวแต่วาจาที่บุคคลกล่าวดีแล้วอย่างเดียว ไม่กล่าววาจาที่บุคคลกล่าวชั่วแล้ว ๑ ย่อมกล่าวแต่วาจาที่เป็นธรรมอย่างเดียว ไม่กล่าววาจาที่ไม่เป็นธรรม ๑ ย่อมกล่าวแต่วาจาอันเป็นที่รักอย่างเดียว ไม่กล่าววาจาอันไม่เป็นที่รัก ๑ ย่อมกล่าวแต่วาจาจริงอย่างเดียว ไม่กล่าววาจาเท็จ ๑ ภิกษุทั้งหลาย วาจาอันประกอบด้วยองค์ ๔ เหล่านี้แล เป็นวาจาสุภายิต ไม่เป็นวาจาทุภายิต เป็นวาจาไม่มีโทษ และเป็นวาจาอันวิญญูชนทั้งหลายไม่คิดเตียน^{๓๖}

๓) วาจาที่ปรากฏในพระอภิธรรมปิฎก

คำว่า วาจา ที่ปรากฏในพระอภิธรรมปิฎก กล่าวถึงสภาวะธรรมล้วน เช่น

ธรรมเป็นกุศล เป็นไฉน โยคาวจรบุคคล เจริญमानเป็นโลกุตตระ อันเป็นเครื่องออกไปจากโลกนำไปสู่นิพพาน เพื่อละทิฏฐิ เพื่อบรรลุมิเบื่องค์น สงัดจากอกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว บรรลุปฐมฌาน เป็น ทุกขาปฏิบัติทานชากัญญาประกอบด้วย... สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ...มีในสมัยนั้น หรือนามธรรมที่อิงอาศัย เกิดขึ้นแม้อื่นใด มีอยู่ในสมัยนั้น สภาวะธรรมเหล่านี้ชื่อว่า ธรรมเป็นกุศล^{๓๗}

^{๓๕} ที.สี. (ไทย) ๕/๓๕-๔๐/๒๒-๒๓.

^{๓๖} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๓๗๘/๒๒๕.

^{๓๗} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๑๕๖/๘๓.

สัมมาวาจา มีในสมัยนั้น เป็นโณ การงด การเว้น การเลิกละ เจตนาเครื่องเว้น การไม่ทำ การไม่ประกอบ การไม่ ล้วงละเมิด การไม่ล้ำเขต การกำจัดต้นเหตุวิทจริต ๔ วาจาชอบ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค ในสมัยนั้น อันใด นี้ชื่อว่า สัมมาวาจา มีในสมัยนั้น.^{๓๕}

พระพุทธศาสนาเถรวาทได้แสดงความหมายในด้านการสื่อภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างสัตว์ทั้งหลายในรูปของวิญญูติรูป^{๓๖} ดังมีวจนัตถะวิเคราะห์ศัพท์ดังนี้

อธิปฺปายํ วิญญาเปตฺติ = วิญญุตฺติ รูปใด ทำให้ผู้อื่นรู้ถึงความประสงค์ ฉะนั้น รูปนั้นชื่อว่า วิญญูติ

วิญญาเปตฺติ = วิญญุตฺติ รูปที่พึงรู้ได้ด้วยตนเอง ฉะนั้น ชื่อว่า วิญญูติ

วิญญาเปตฺติ ชนา วิญญาตฺติ วา ชนาหิ อญฺญมญฺญสุส จิตฺตานิ เอตฺยาติ = วิญญุตฺติ ชนทั้งหลายทำให้รู้จิตใจซึ่งกันและกันได้โดยอาศัยรูปนั้น หรือชนทั้งหลายรู้จิตใจซึ่งกันและกันได้โดยอาศัยรูปนั้น ฉะนั้น รูปนั้นชื่อว่า วิญญูติ หมายความว่า เมื่อผู้ใดผู้หนึ่งแสดงกิริยาอาการกวั๊กมือหรือพูดขึ้นแล้ว ผู้อื่นย่อมรู้ความมุ่งหมายของผู้นั้นได้ ก็เพราะว่าการกวั๊กมือหรือการพูดนั้นมีอาการพิเศษเกิดอยู่ด้วย อาการพิเศษนี้เรียกว่า วิญญูติรูป และถ้าไม่มีวิญญูติรูปแล้ว การเคลื่อนไหวของสัตว์ทั้งหลายก็ไม่ผิดอะไรกับการเคลื่อนไหวของใบไม้ และเสียงที่พูดของสัตว์ทั้งหลายก็ไม่ผิดอะไรกับเสียงฟ้าร้องฝนตก เมื่อเป็นเช่นนี้ ชนทั้งหลายก็จะรู้จิตใจซึ่งกันและกันไม่ได้ ฉะนั้น อาการพิเศษที่เกิดอยู่ในการเคลื่อนไหวและการพูดของสัตว์ทั้งหลาย จึงชื่อว่า วิญญูติรูป คือ

๑. กายวิญญูติรูป มีวจนัตถะว่า กายเน วิญญุตฺติ = กายวิญญุตฺติ อาการพิเศษที่ทำให้รู้ความประสงค์ได้ด้วยการเคลื่อนไหว ฉะนั้น อาการพิเศษ คือการเคลื่อนไหวร่างกายนั้น จึงเรียกว่า กายวิญญูติ

๒. วจวิญญูติรูป มีวจนัตถะว่า วจียา วิญญุตฺติ = วจวิญญุตฺติ อาการพิเศษที่ทำให้รู้ความประสงค์ได้ด้วยการพูด ฉะนั้น อาการพิเศษคือการพูดนั้น จึงชื่อว่า วจวิญญูติ

วิญญูติรูปมี ๒ อย่าง คือ

๑. โภชนวิญญูติ หมายถึง การเคลื่อนไหวของร่างกายหรือวาจาที่ทำให้คนอื่นรู้ถึงความประสงค์ของตน

๒. ปวัตตนวิญญูติ หมายถึง การเคลื่อนไหวของร่างกายหรือวาจาที่เป็นไปตามปกติมิได้มุ่งหมายให้คนอื่นรู้ความประสงค์ของตน

^{๓๕} อภ.สง. (ไทย) ๓๔/๒๑๘/๕๑.

^{๓๖} พระสังฆมมโชติกะธัมมะจริยะ, **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๑-๒-๖, จูฬอภิธรรมิกะตรี, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ๗๗.**

ฉะนั้น ในวิญญูตรูปทั้ง ๒ นั้น จึงแบ่งออกได้เป็น ๔ คือ

๑. โภชนกายวิญญูติ
๒. ปวัตตนกายวิญญูติ
๓. โภชนาวจวิญญูติ
๔. ปวัตตนวจวิญญูติ^{๔๐}

จากข้อความข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า วาจาในที่นี้เป็น โภชนาวจวิญญูติ ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวของวาจาที่ทำให้คนอื่นรู้ถึงความรู้สึกที่อยู่ในใจของตน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการแสดงออกทางเจตนาวาจา ด้วยคำพูดที่เป็นกุศล อกุศล หรืออพยาคต เป็นประโยชน์หรือมิโทษ ขึ้นอยู่กับศีลธรรมจริยธรรมของผู้พูด การแสดงออกทางเจตนาวาจาที่นับเป็นกรรมและวิบากไปพร้อมกันทีเดียว คือขณะกล่าวเจตนาวาจาที่เป็นกุศล อกุศล หรืออพยาคตอยู่นั้น จัดเป็นกรรมเมื่อกล่าวเจตนาวาจาที่จบลงแล้วก็จัดเป็นวิบากที่จะได้รับการกระทำทางวจีกรรมต่อไปและปวัตตนวจวิญญูติ ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนไหวทางวาจาที่เป็นไปตามปกติ มิได้เป็นเจตนาวาจาที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษ มิได้มุ่งหมายให้ผู้อื่นรู้ความรู้สึกของตน เป็นแต่เพียงการสนทนากันตามธรรมดา การทักทาย การเล่าเรื่อง เล่านิทาน ดังนี้ เป็นต้น การใช้วาจาเหล่านี้ไม่ก่อให้เกิดกรรมและวิบาก เพราะไม่มีเจตนาเป็นที่ตั้ง

พระอภิธรรมปิฎก ชัมมสังคณี ปรากฏข้อความยืนยันความหมายของการสื่อภาษาทางวาจา ดังนี้

รูปที่เป็นวจวิญญูติ นั้นเป็นโชน การพูด การเปล่งวาจา การเจรจา การกล่าว การป่าวร้อง การโฆษณา วาจาวิเภท แห่งบุคคลผู้มีจิตเป็นกุศล มีจิตเป็นอกุศล มีจิตเป็นอพยาคต นี้เรียกว่า วาจา การแสดงให้รู้ความหมาย กิริยาที่แสดงให้รู้ความหมาย ภาวะที่แสดงให้รู้ความหมาย ด้วยวาจานั้น รูปนี้ ชื่อว่าเป็นวจวิญญูติ^{๔๑}

ในอรรถกถาสภาสิตสูตร กล่าวว่า

วาจา ได้แก่ วาจาที่สนทนากัน วาจาที่ใช้พูดกัน วาจาที่เปล่ง คำเป็นคล่อง ดังนี้ก็ดี และว่าวาจาอันหาโทษมิได้ สบายหู ดังนี้ก็ดี ชื่อว่า วาจา แต่วิญญูติวาจาอย่างนี้ว่าถ้ากรรมอันบุคคลทำด้วยวาจา ดังนี้ก็ดี วิรติวาจาอย่างนี้ว่า ความมงดเว้นจากวจีทุจริต ๔ เป็นต้น นี้เรียกว่า

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๘.

^{๔๑} อภ.สง. (ไทย) ๓๔/๖๓๕/๒๐๓.

สัมมาวาจา ... วาจา นั้น มาโดยชื่อว่า วาจาสุภาสิตา ได้แก่ วาจา ที่เขาใช้พูดกันด้วยดี ด้วยเหตุ นั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงแสดงควมที่วาจาสุภาสิตานั้นว่านำมาซึ่ง ประโยชน์^{๔๒}

จึงสรุปได้ว่า วาจา คือ การพูด การกล่าว การเจรจา การโฆษณา หรือการเปล่งเสียงพูด โดยมีได้มีจุดประสงค์หรือมีเจตนาที่เป็นกรรม เป็นเพียงการพูดจาสื่อความหมายตามธรรมดาทั่วไป ส่วนวจีกรรม ได้แก่ วาจาที่มีเจตนาที่จะพูดหรือมีเจตนาที่จะงดเว้นการพูด ด้วยถ้อยคำที่เป็นกุศล อกุศล หรืออพยาคต ทั้งหมดนี้เป็น วิจิวิญญูติ หรือ วจนภาษา

๒.๓.๓ ความเป็นมาของวาจาในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเถรวาทมีแนวคิดว่าการกระทำทางกาย วาจา หรือพฤติกรรม (behavior) ของมนุษย์ที่ปฏิบัติและสัมพันธ์กับโลก ไม่ว่าจะเป็นการกระทำภายในคือการรับรู้ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ตลอดจนความรู้สึก ความจำ ความคิด หรือการกระทำที่แสดงออกภายนอกในทางที่ดี (กุศล) ไม่ดี (อกุศล) และเฉย ๆ (อพยาคต) เหล่านี้ ศูนย์กลางหรือที่ตั้งของการรับรู้และการปฏิบัติการเพื่อสัมพันธ์กับโลก คือ จิต มโน วิญญูณ^{๔๓} ซึ่งใช้เป็นไวพจน์กันได้ หรือที่เรียกทั่วไปว่าใจ ดังมีคาถาธรรมบทว่า

มโนปุพฺพคมมา ฐมมา	มโนเสฏฺฐา มโนมยา
มนสา เจ ปทุญฺเฐน	ภาสติ วา กโรติวา
ตโต นํ ทุกฺขมเนวติ	จกุกฺว วหโต ปทํ
...มนสา เจ ปสนฺเนน	ภาสติ วา กโรติวา
ตโต นํ สุขมเนวติ	ฉายาว ออนุปายินิ ^{๔๔}

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่สำเร็จด้วยใจ
ถ้าคนมีใจชั่ว ก็จะพูดชั่วหรือทำชั่วตามไปด้วย
เพราะความชั่วนั้นทุกข้อมคิดตามเขาไป เหมือนล่อหมุนตามรอยเท้าโคที่
ลากเกวียนไปฉะนั้น
...ถ้าคนมีใจดี ก็จะพูดดีหรือทำดีตามไปด้วย
เพราะความดีนั้นสุขข้อมคิดตามเขาไป เหมือนเงาติดตามตัวเขาไป ฉะนั้น^{๔๕}

^{๔๒} ส.ส.อ. (ไทย) ๑/๒/๓๑๘.

^{๔๓} ส.น. (ไทย) ๑๖/๖๑/๑๑๕.

^{๔๔} พ.ธ. (บาลี) ๒๕/๑๑/๑๕.

^{๔๕} พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑-๒/๒๓-๒๔.

จากพุทธพจน์ดังกล่าว เห็นได้ว่าวาทะที่กล่าวออกมานั้นเป็นเครื่องมือของใจที่แสดงให้ผู้อื่นรับรู้ได้ว่าเป็นวาทะที่สร้างสรรค์หรือไม่ และวาทะนั้นเองที่ทำให้เกิดทุกข์ สุขในชีวิต ขณะเดียวกันใจยังเป็นผู้สร้างสรรค์สรรพสิ่งให้วิจิตร ปราณีต พิศดาร

จึงสรุปได้ว่า วาทะเป็นช่องทางในการทำสมาธิวิจิตรให้แก่สรรพสัตว์ โดยเฉพาะมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการของชีวิต มีองค์ประกอบหลายส่วนที่ประกอบกันขึ้นเป็นรูปธรรม เหมือนดังรถยนต์คันหนึ่งย่อมประกอบขึ้นจากชิ้นส่วนต่าง ๆ เช่น ตัวถัง ล้อ เบาะนั่งพวงมาลัยรถ เครื่องยนต์กลไกของระบบขับเคลื่อนทั้งหลาย ตลอดจนน้ำมันรถ ทั้งหมดนี้ทำให้รถยนต์ที่สร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว สามารถขับเคลื่อนไปบนท้องถนนได้ ชีวิตของมนุษย์ก็คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ประกอบด้วยร่างกาย (รูป) และจิตใจ (นาม) มีอวัยวะต่าง ๆ และความรู้สึกลึกซึ้งประกอบกันขึ้น เป็นหนึ่งเดียวคือมนุษย์ อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวมีองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่และปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ทั่วไปตามเหตุปัจจัยแห่งโลกวิสัยสูงขึ้น ไปคือชีวิตที่ดำเนินไปเพื่อความหลุดพ้น มีความสงบ สว่าง และสันติสุขเป็นเป้าหมายหรือเป็นที่ตั้ง นั่นคือหนทางแห่ง โลกุตริวิสัย องค์ประกอบดังกล่าวคือ ขันธ์ ๕ อายุขณะ ๑๒ ชาติ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาท ๑๒

องค์ประกอบที่ทำให้ชีวิตดำเนินไปตามที่กล่าวมานั้น เห็นได้ว่ามีขันธ์ ๕ และอายุขณะ ๑๒ เป็นสองส่วนสำคัญที่ปฏิบัติการและสัมพันธ์กับโลกลำดับต้น ๆ และเกี่ยวข้องกับการใช้วาทะโดยตรง ดังจะอธิบายต่อไป

(ก) **ขันธ์ ๕ (The Five Aggregates)** ประกอบด้วย รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์^{๔๖} ดังต่อไปนี้

๑. รูป (corporeality) ได้แก่ ส่วนประกอบฝ่ายรูปธรรมทั้งหมด ร่างกายและพฤติกรรมทั้งหมดของร่างกาย หรือสสารและพลังงานฝ่ายวัตถุ พร้อมทั้งคุณสมบัติและพฤติกรรมต่าง ๆ ของสสารและพลังงานเหล่านั้น

๒. เวทนา (feeling หรือ sensation) ได้แก่ ความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉย ๆ ซึ่งเกิดจากผัสสะทางประสาททั้ง ๕ (ตา หู จมูก ลิ้น กาย) และทางใจ

๓. สัญญา (perception) ได้แก่ ความจำได้ หมายถึง คือ กำหนดรู้อาการ เครื่องหมาย ลักษณะต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้จำอารมณ์ (object) นั้น ๆ ได้

^{๔๖} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๕/๒๕๕.

๔. สังขาร (mental formations) ได้แก่ องค์ประกอบหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ของจิต มีเจตนาเป็นตัวนำ ซึ่งแต่งจิตให้ดีหรือชั่ว หรือกลาง ๆ ประชุมแต่งการตรัสรู้ที่นึกคิดในใจ และการแสดงออกทางกาย วาจา ให้เป็นไปต่าง ๆ เป็นที่มาของกรรม เช่น ศรัทธา สติ หิริ โอตตัปปะ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ปัญญา โลภะ โทสะ โมหะ มานะ ทิฏฐิ อิสสา มัจฉริย เรียกว่า เครื่องปรุงของจิต เครื่องปรุงของความคิด หรือเครื่องปรุงของกรรม

๕. วิญญาณ (consciousness) ได้แก่ ความรู้แจ้งอารมณ์ทางประสาททั้ง ๕ และทางใจ คือ การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การรู้สัมผัสทางกาย และการรู้อารมณ์ทางใจ^{๔๓}

จึงสรุปได้ว่า สังขาร คือ ตัวกำเนิดของการใช้วาจาที่กล่าวออกมา

(ข) อายตนะ ๑๒ (Sense-fields) คือ

๑. จักขายตนะ	(ตา)
๒. รูปายตนะ	(รูป)
๓. โสทายตนะ	(หู)
๔. สัททายตนะ	(เสียง)
๕. ฆานายตนะ	(จมูก)
๖. คันธายตนะ	(กลิ่น)
๗. ชิวหายตนะ	(ลิ้น)
๘. รสทายตนะ	(รส)
๙. กายายตนะ	(กาย)
๑๐. โผฏฐัพพายตนะ	(สัมผัส)
๑๑. มนายตนะ	(ใจ)
๑๒. ธรรมายตนะ	(เรื่องราว) ^{๔๔}

จะเห็นได้ว่า โสตะ (หู) คู่กับ สัทตะ (เสียง)^{๔๕} เมื่อมากระทบกันจึงทำให้เกิดความเข้าใจในวาจาขึ้นมา

^{๔๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ, หน้า ๑๖.

^{๔๔} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๑๓๔๒/๓๓๕.

^{๔๕} ม.อุ. (ไทย) ๑๔/๑๐๑/๑๒๐.

(ค) การทำงานร่วมกันของขั้นที่ ๕ และอายตนะ ๑๒

๑. อายตนะภายใน ๖ (internal sense field) ได้แก่ จักขุ โสตะ ฆานะ ชิวหา กาย มโน (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) ทำหน้าที่เป็นทวารหรือแดนเชื่อม (sense-doors) กับปรากฏการณ์ภายนอกคือ อายตนะภายนอก ๖^{๕๐}

๒. อายตนะภายนอก ๖ (external sense field) ได้แก่ รูป สัทตะ คันธะ รส โสภณูปพะ และธรรม (รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และอารมณ์ที่เกิดกับใจ) ทำหน้าที่สร้างปรากฏการณ์ภายนอกคือรูปารมณ์ สัททารมณ์ คันธารมณ์ รสารมณ์ โสภณูปพารมณ์ ธรรมารมณ์ (อารมณ์ ๖)^{๕๑}

๓. วิญญาณทำหน้าที่เป็นตัวรู้หรือรับรู้อารมณ์ทางประสาททั้ง ๕ (ตา หู จมูก ลิ้น กาย) และทางใจ หรือรับรู้อารมณ์ ๖ ที่เกิดจากอายตนะภายนอก ๖ ซึ่งผ่านมาทางทวารหรือแดนเชื่อมหรืออายตนะภายใน ๖ อันได้แก่ ประสาททั้ง ๕ และทางใจนั่นเอง ทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดผัสสะ^{๕๒}

๔. ผัสสะ ได้แก่การประจวบกันของอายตนะภายใน ๖ อายตนะภายนอก ๖ และวิญญาณทั้งสามส่วนนี้มีวิญญาณเท่านั้นเป็นตัวรู้กระบวนการเหล่านี้ คือ ถ้าเกิดกับจักขุ (ตา) เรียกว่า จักขุวิญญาณ เกิดกับโสตะ (หู) ก็เรียกว่าโสตะวิญญาณ เป็นต้น โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้คือ

เสียงกระทบโสตะเกิดสัททารมณ์ วิญญาณทำหน้าที่รู้สัททารมณ์ เกิดโสตวิญาณ คือ การรับรู้เสียงต่าง ๆ ทำให้ได้ยินเสียงในลักษณะต่าง ๆ จุดนี้มีเวทนาเข้ามาตรวจสอบว่าที่เห็นนั้นทำให้เป็นสุข เป็นทุกข์ หรือเฉย ๆ โดยมีตัวสัญญาจำได้ว่าเสียงนั้นเสียงนี้ และหมายรู้ว่าชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ การตรัสตรีกนิกคิจจึงเกิดขึ้นที่นี้ ถึงตอนนี้สังขารก็เข้ามาร่วมปรุงแต่งคุณภาพของจิตให้ดี ให้ชั่ว หรือเป็นกลาง ๆ ทำให้เกิดปฏิบัติการปรุงแต่งด้านตรัสตรีกนิกคิจขึ้น โดยมีเจตนาเป็นตัวนำคิด ดีก็พุดดี คิดชั่วก็พุดชั่ว^{๕๓}

เรื่องราวในขั้นที่ ๕ อายตนะ ๑๒ ซึ่งปฏิบัติกรร่วมกันนี้ในมัชฌิมนิกาย มุลปิณณาสกั มรูปิณจิกสูตร ท่านพระมหากัจจายนะได้อธิบายให้ภิกษุทั้งหลายฟัง ดังนี้

โสตวิญาณเกิดขึ้นเพราะอาศัยโสตะและสัททารมณ์ ความประจวบกันแห่งธรรมทั้ง ๓ เป็นผัสสะ เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงเกิด บุคคลเสวยอารมณ์โดยอ้อมหมายรู้อารมณ์นั้น บุคคลหมายรู้อารมณ์โดยอ้อมตรีกอารมณ์นั้น บุคคลตรีกอารมณ์โดยอ้อมคิดปรุงแต่งอารมณ์นั้น บุคคลคิด

^{๕๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๐๒.

^{๕๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๓.

^{๕๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔-๓๕.

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖-๓๗.

ปรุงแต่งอารมณ์ใด เพราะความคิดปรุงแต่งอารมณ์นั้นเป็นเหตุ แง่ต่าง ๆ แห่งปัญญาสัญญา^{๕๔} ย่อม
ครอบงำบุรุษ ในเสียงทั้งหลายที่จะพึงรู้แจ้งทางหูทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน

เมื่อมีโศตะ มีสังขารมณ และมิโศตวิญญาณ เป็นไปได้ที่เขาจะบัญญัติผัสสะ เมื่อมีการ
บัญญัติผัสสะ เป็นไปได้ที่เขาจักบัญญัติเวทนา เมื่อมีการบัญญัติเวทนา เป็นไปได้ที่เขาจัก
บัญญัติสัญญา เมื่อมีการบัญญัติสัญญา เป็นไปได้ที่เขาจักบัญญัติวิตก เมื่อมีการบัญญัติวิตก
เป็นไปได้ที่เขาจักบัญญัติการครอบงำโดยในแง่ต่าง ๆ แห่งปัญญาสัญญา^{๕๕}

(ง) กระบวนการเกิดวาทา

ผัสสะ คือการกระทบกันระหว่างอายตนะภายใน คือ โศตะ และอายตนะภายนอก
คือสังขาร โดยมีวิญญาณคอยรับรู้สภาวะที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งทำให้เกิดการปฏิบัติการของเวทนา
(เสวยอารมณ์) สัญญา (หมายรู้อารมณ์) สังขาร (คิดปรุงแต่งอารมณ์) ตามลำดับ โดยที่สังขารเป็น
คุณสมบัติต่าง ๆ ของจิต มีเจตนาเป็นตัวนำ ซึ่งแต่งจิตให้ดีให้ชั่ว หรือกลาง ๆ ปรุงแต่งการตรัสรู้
นึกคิดในใจและการแสดงออกทาง วาจา ให้เป็นไปต่าง ๆ เป็นที่มาของกรรม ดังนั้น เจตนาจึงเป็น
ที่มาของความคิดทางใจหรือความตั้งใจ ที่ก่อให้เกิดการเปล่งเสียงออกมาเป็นวาทา ดังพุทธพจน์ที่ว่า
“เรากล่าวเจตนาว่าเป็นตัวกรรม บุคคลคิดแล้วจึงกระทำกรรมด้วยกาย วาจา ใจ”^{๕๖}

ในกรณีการพูด สังขารจะถูกจัดประเภทเสียใหม่ให้สอดคล้องกับบทบาทของมัน โดย
แบ่งตามทวารที่แสดงออก เป็นวิสังขาร เรียกตามชื่อเจตนาที่เป็นตัวนำว่า วิสังขารเจตนา หรือเรียก
ตามงานที่ทำออกมาว่า วิกรรม^{๕๗}

สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒนมหาเถระ) ได้ให้ความชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นมาของ
การแสดงออกทางวาทา ว่าดังนี้

วิสังขาร ได้แก่การปรุงแต่งวาทา วิตกวิจาร แปลว่า ความตรึกความตรอง วิตกวิจารนี้
เป็นต้นของวาทาที่ทุก ๆ คนพูด คือ พูดจากใจที่วิตกวิจารที่ตรึกตรอง อาจกล่าวได้ว่าจิตใญ่พูดก่อน
คือตรึกตรองขึ้นมาก่อนจึงพูดออกทางวาจา ถ้าไม่มีวิตกวิจารขึ้นในใจก่อน การพูดอะไรออกไปก็
เป็นวาทาของคนเพ้อคลั่ง หรือเพ้อในเวลาหลับจะไม่เป็นภาษา...^{๕๘}

^{๕๔} ปัญญาสัญญา หมายถึงสัญญาอันประกอบด้วยกิเลสเป็นเหตุเน้นซ้ำ คือ ตัณหา มานะ และทิฏฐิ ดู
รายละเอียดใน ม.นุ.อ. (บาลี) ๑/๒๐๑/๔๐๑.

^{๕๕} ม.นุ. (ไทย) ๑๒/๒๐๔/๒๑๓-๒๑๔.

^{๕๖} อ.จ.ภ.ก. (ไทย) ๒๒/๖๓/๕๗๗.

^{๕๗} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม, หน้า ๓๔.

^{๕๘} สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฒนมหาเถระ), สัมมาทิฏฐิ, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหา
มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๓๗๑-๓๗๒.

ในคัมภีร์มหาปัญญา^{๕๕} แสดงถึงเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำทางกาย วาจา ใจ ได้แก่ เหตุ ๖ ซึ่งเป็นปัจจัยอุดหนุน ส่งเสริมให้นามรูปเกิดขึ้นในสันดานของสัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลาย ถ้าไม่มีเหตุ บรรดาสัตว์ทั้งหลายย่อมไม่เกิด ฉะนั้น เหตุนี้จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด พระพุทธองค์จึงทรงแสดง “เหตุปัจจัย” นี้ไว้เป็นอันดับแรก เหตุ ๖ ประการ ได้แก่ โลกะ โทสะ โมหะ อโลกะ อโทสะ อโมหะ แยกออกไปตามชาติแห่งจิต ๔ ประการ ดังนี้ คือ

๑. อกุศลเหตุ ๓ ได้แก่ โลกะ โทสะ โมหะ ที่ประกอบกับจิตที่เป็นอกุศล
 ๒. กุศลเหตุ ๓ ได้แก่ อโลกะ อโทสะ อโมหะ ที่ประกอบกับจิตที่เป็นกุศล
 ๓. วิบากอพยาคเหตุ ๓ ได้แก่ อโลกะ อโทสะ อโมหะ ที่ประกอบกับสเหตุกวิปากจิต
 ๔. กิริยาอพยาคเหตุ ๓ ได้แก่ อโลกะ อโทสะ อโมหะ ที่ประกอบกับสเหตุกิริยาจิต
- เหตุทั้ง ๖ ประการนี้ มีอำนาจช่วยอุดหนุนสัมปยุตตธรรม กล่าวคือ จิตและเจตสิกให้เกิดขึ้นพร้อมด้วยจิตตชรูป^{๖๐}

สรุปได้ว่า ความเป็นมาของวาจานั้น เกิดขึ้นจากขั้น ๕ และอายตนะ ๑๒ ทำงานร่วมกัน ดำเนินไปสู่การปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ โดยมีเวทนา สัญญา และสังขาร ทำงานสอดประสานกัน ก่อให้เกิดวิตกวิจารณ์คือความตรัสรู้ในทางที่ดีหรือที่ชั่ว หรือเป็นกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่วด้วยอำนาจของเจตนา คือกายสัญญาเจตนา วจิสัญญาเจตนาและมโนสัญญาเจตนา ที่ได้รับอิทธิพลจากเหตุ ๖ เป็นเหตุปัจจัยให้เกิดกายกรรม วจกรรม และมโนกรรม

เพราะฉะนั้น การกระทำ การพูด การเปล่งวาจา การกล่าวถ้อยคำที่ดี ที่ไม่ดี หรือที่เป็นกลาง ๆ จึงเกิดจากโลกะ โทสะ โมหะ อโลกะ อโทสะ อโมหะ ที่มีอยู่ในจิตใจเป็นตัวบงการให้ เป็นไปตามแต่ละกรณีขึ้นอยู่กับระดับคุณธรรมของผู้ใช้วาจา

๒.๓.๔ ลักษณะของวาจาที่เป็นถ้อยคำในพระพุทธศาสนา

วาจาที่เป็นถ้อยคำ หรือที่แปลตามรูปศัพท์ว่าวาจา คำเปล่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่าเป็น คำพูด เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลให้ผู้อื่นได้รับรู้ความคิดของตน ลักษณะของวาจาที่เป็นคำพูดในพระพุทธศาสนามีอยู่ ๒ ลักษณะคือ วาจาที่เป็นสุภายิตและวาจาที่เป็นพุภายิต

^{๕๕} พระสังฆมมโชติกะธัมมาจริยะ, มหาปัญญา, พิมพ์ครั้งที่ ๕ (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๓๗๑-๓๗๒.

^{๖๐} จิตตชรูป ในที่นี้หมายถึง รูปที่เกี่ยวกับการพูดและการเคลื่อนไหวร่างกาย ดูรายละเอียดในปรหมัตตโชติกะ, จิต เจตสิก รูป นิพพาน, ปริเฉทที่ ๑-๒-๖, หน้า ๕๐-๕๔.

(ก) วาจาสุภานิต

พระพุทธศาสนาที่เจริญมาได้ตลอดเวลานับพัน ๆ ปี แพร่หลายเป็นที่นับถืออยู่ในประเทศต่าง ๆ และมีคณะสงฆ์ผู้สืบทอดศาสนา เป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่ของพระพุทธเจ้า พระองค์มีวิธีสอน วิธีแสดงธรรม ที่ได้ผลเป็นที่ประจักษ์ ดังนั้นการใช้วาจาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เนื้อหาคำสอนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยคุณค่าในทางความประพฤติปฏิบัติ การสอนที่จะให้ได้ผลดี นอกจากให้เกิดความเข้าใจแล้ว จะต้องให้เกิดความรู้สึกรับรู้เห็นคุณค่า ความสำคัญ จนมีความเลื่อมใสศรัทธาที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติด้วย การสอนให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยคุณสมบัติในตัวของผู้สอนในทุกส่วน ในงานวิจัยนี้จะทำการวิเคราะห์เฉพาะลักษณะการใช้วาจา ที่ปรากฏอยู่ในพระสูตรและอรรถกถา เพื่อสรุปองค์ประกอบของวาจาที่เป็นถ้อยคำในพระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าทรงมีพระสุรเสียงที่โน้มน้าวจิตใจ ทรงมีพระสุรเสียงไพเราะ และตรัสพระวาจาสุภาพ สละสลวย อย่างคำชมของจังกิพราหมณ์ที่ว่า “พระสมณโคดม มีพระวาจาไพเราะ รู้จักตรัสถ้อยคำได้งดงาม มีพระวาจาสุภาพ สละสลวย ไม่มีโทษ ยังผู้ฟังให้เข้าใจเนื้อความได้ชัดเจน”^{๖๐} และคำของอุตรมาณพที่ว่า “ท่านพระโคดมพระองค์นั้นทรงมีพระสุรเสียงก็ก้องเปล่งออกจากพระโอษฐ์ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ คือ ๑. นุ่มนวล ๒. ฟังชัดเจน ๓. ไพเราะ ๔. ฟังง่าย ๕. กลมกล่อม ๖. ไม่พร่า ๗. ลุ่มลึก ๘. มีกังวาน”^{๖๑}

จากคำชมของจังกิพราหมณ์ จะเห็นว่า พระพุทธเจ้าเป็นต้นแบบของการใช้วาจา ที่เป็นถ้อยคำ โดยมีลักษณะของวาจา ดังนี้

๑. วาจาไพเราะ
๒. วาจางดงาม
๓. วาจาสุภาพ
๔. วาจา สละสลวย
๕. วาจาไม่มีโทษ

ในการสอนธรรม พระพุทธเจ้าทรงมีหลักเกณฑ์ในการใช้วาจาของพระองค์ ดังปรากฏในอภัยราชกุมารสูตร ที่นิคนถ์นาถบุตรให้อภัยราชกุมารไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่า พระองค์ตรัสวาจาไม่เป็นที่รักที่พอใจของคนอื่นหรือไม่ ด้วยหวังจะเอาโทษพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสตอบอภัยราชกุมารว่า

^{๖๐} ม. ม. (ไทย) ๑๓/๔๒๕/๔๓๔.

^{๖๑} ม. ม. (ไทย) ๑๓/๓๘๗/๔๘๑.

ราชกุมาร ตลาคคก็ฉันทันนั้นเหมือนกัน ย่อมรู้ว่าวาจาที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น อนึ่งตลาคคย่อมรู้ วาจาที่จริง ที่แท้ แต่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์และวาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น อนึ่ง ตลาคคย่อมรู้วาจาที่จริง วาจาที่แท้ และประกอบด้วย ประโยชน์ แต่วาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ในข้อนี้ ตลาคคย่อมรู้กาลที่จะ พยากรณ์วาจานั้น ตลาคคย่อมรู้วาจาที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้น เป็นที่รักเป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น ตลาคคย่อมรู้วาจาที่จริง ที่แท้ ไม่ ประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของผู้อื่น ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น อนึ่ง ตลาคคย่อมรู้วาจาที่จริง ที่แท้ และประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ ชอบใจของผู้อื่น ในข้อนี้ ตลาคคย่อมรู้กาลที่จะพยากรณ์วาจานั้น ข้อนี้เพราะเหตุไร เพราะ ตลาคคมีความเอ็นดูในสัตว์ทั้งหลาย.^{๖๓}

จากพระพุทธพจน์ที่ตรัสตอบอภัยราชกุมารข้างต้นสรุปได้ว่า

๑. วาจาไม่จริง ไม่เกิดประโยชน์ ไม่เป็นที่ชอบใจ ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น
๒. วาจาที่จริง ไม่เกิดประโยชน์ ไม่เป็นที่ชอบใจ ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น
๓. วาจาที่จริง เกิดประโยชน์ ไม่เป็นที่ชอบใจ ตลาคครู้กาลที่จะกล่าววาจานั้น
๔. วาจาที่ไม่จริง ไม่เกิดประโยชน์ เป็นที่ชอบใจ ตลาคคไม่กล่าววาจานั้น
๕. วาจาที่จริง เกิดประโยชน์ เป็นที่ชอบใจ ตลาคครู้กาลที่จะกล่าววาจานั้น

ในอรรถกถาได้อธิบายลักษณะของวาจาตามพระพุทธพจน์ข้างต้นว่า

บรรดาวาจาสองฝ่ายนั้น ในฝ่ายวาจาไม่เป็นที่รัก วาจาแรกที่เป็นไป คู่คนที่ไม่ใช่โจรว่าโจร คู่คนที่ไม่ใช่ทาสว่าทาส คู่คนที่ไม่ใช่ผู้ประกอบกรรมชั่วว่า คนประกอบกรรมชั่ว ... วาจาที่สอง เป็นไปด้วยอำนาจวาจาที่ผู้เป็นโจรเท่านั้นว่า ผู้นี้โจร ... วาจาที่สาม คือวาจาที่กล่าวด้วยมุ่ง ประโยชน์เป็นเบื้องหน้า ด้วยมุ่งธรรมเป็นเบื้องหน้า ด้วยมุ่งสั่งสอนเป็นเบื้องหน้าแก่มหาชน อย่างนี้ว่า ... ในการพยากรณ์ที่สามนั้น ... ในฝ่ายวาจาเป็นที่รัก วาจาแรกชื่อว่า ถ้อยคำที่ไม่ ควรตั้งไว้ ถ้อยคำที่ไม่ควรตั้งไว้นั้นพึงทราบอย่างนี้ วาจาที่สอง เป็นถนอวาจา (วาจาของ ขโมย) สำหรับคนอื่นมีประการต่าง ๆ เพราะเห็นแก่อำภิส หรือเพราะอำนาจความอยากดื่ม เหล้าเป็นต้น และเป็นศิรัจฉานถนอ ... วาจาที่สามเป็นถนอวาจาที่อิงอาศัยอริยสัจ ซึ่งเหล่าบัณฑิตพึง

^{๖๓} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๖/๘๗-๘๘, ม.ม.อ. (ไทย) ๒/๑/๒๐๖.

แม้ร้อยปีก็ไม่รู้สึกอึด คังนั้น ตถาคตจึงไม่กล่าววาจาจริงทั้งที่ไม่เป็นที่รัก ทั้งที่เป็นที่รัก กล่าวแต่วาจาที่สาม ไม่ให้เวลาที่ควรจะกล่าววาจาที่สามล่วงเลยไป^{๖๔}

การใช้วาจาในพระพุทธศาสนานอกจากจะเน้นที่ถ้อยคำแล้วยังตระหนักถึงเนื้อหาของ เรื่องที่กล่าวนั้นด้วย ดังปรากฏใน อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต โยธาชีวารรค ว่า

เมื่อบุคคลกล่าวสิ่งที่ได้เห็นอันใด อกุศลธรรมเจริญขึ้น กุศลธรรมเสื่อมไป เรากล่าวสิ่งที่ได้ เห็นเห็นปานนั้นว่า ไม่ควรกล่าวแต่เมื่อบุคคลกล่าวสิ่งที่ได้เห็นอันใด อกุศลธรรมเสื่อมไป กุศลธรรมเจริญขึ้นเรากล่าวสิ่งที่ได้เห็นเห็นปานนั้นว่า ควรกล่าว พราหมณ์ เมื่อบุคคลกล่าวสิ่งที่ได้ฟังมาอันใด ... สิ่งที่ได้ทราบอันใด ... สิ่งที่รู้แจ้งมาอันใด อกุศลธรรมเจริญขึ้นกุศลธรรม เสื่อมไป เรากล่าวสิ่งที่ได้ฟังมาเห็นปานนั้น... สิ่งที่ได้ทราบมาเห็นปานนั้น ... สิ่งที่รู้แจ้งเห็น ปานนั้นว่า ไม่ควรกล่าว แต่เมื่อบุคคลกล่าวสิ่งที่ได้ฟังมาอันใด ... สิ่งที่ได้ทราบมาอันใด ... สิ่ง ที่รู้แจ้งอันใด อกุศลธรรมเสื่อมไป กุศลธรรมเจริญขึ้น เรากล่าวสิ่งที่ได้ฟังมาเห็นปานนั้น ... สิ่ง ที่ได้ทราบมาเห็นปานนั้น ... สิ่งที่รู้แจ้งเห็นปานนั้นว่า ควรกล่าว^{๖๕}

จากพระพุทธพจน์ข้างต้น จะเห็นว่า สิ่งใดที่ควรกล่าวหรือไม่ควรกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับว่า พูดแล้วยังกุศลธรรมให้เจริญขึ้น หรือให้อกุศลธรรมเสื่อมลงหรือไม่ นอกจากนี้พระพุทธเจ้ายังตรัส สอนภิกษุผู้บำเพ็ญเพียรควรใช้วาจาอย่างไรในการสนทนากัน โดยเฉพาะเนื้อหาในการสนทนากันว่า

อานนท์ หากเมื่อภิกษุนั้นอยู่ด้วยวิหารธรรมนี้ จิตย่อมนุ่มไปเพื่อจะพูด เธอย่อมใส่ใจว่า เรจักไม่พูดเรื่องราวเห็นปานฉะนี้ ซึ่งเป็นเรื่องเลวทราม เป็นเรื่องของ ชาวบ้าน เป็นเรื่องของ ปุถุชน ไม่ใช่ของพระอรិยะ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ไม่เป็นไปเพื่อความเบื่อหน่าย เพื่อ คลายกำหนด เพื่อดับกิเลส เพื่อสงบกิเลสเพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพาน คือ เรื่อง พระราชาบ้าง เรื่องโจรบ้างเรื่องมหาอำมาตย์บ้าง เรื่องกองทัพบ้าง เรื่องภัยบ้าง เรื่องรบกันบ้าง เรื่องข้าวบ้างเรื่องน้ำบ้าง เรื่องผ้าบ้าง เรื่องที่นอนบ้าง เรื่องดอกไม้บ้าง เรื่องของหอมบ้าง เรื่อง ญาติบ้าง เรื่องยานบ้าง เรื่องบ้านบ้าง เรื่องนิคมบ้าง เรื่องนครบ้าง เรื่องชนบท บ้างเรื่องสตรี บ้าง เรื่องคนกล้าหาญบ้าง เรื่องถนนหนทางบ้าง เรื่องทาสีในสถานที่ตักน้ำบ้าง เรื่องคนที่ ล่วงลับไปแล้วบ้าง เรื่องเบ็ดเตล็ดบ้าง เรื่องโลกบ้างเรื่องทะเลบ้าง เรื่องความเจริญและความ เสื่อมด้วยเหตุนี้เหตุนี้บ้าง ด้วยอาการนี้แลเป็นอันเธอรู้สีกตัวในเรื่องการพูด และเธอใส่ใจว่า เรจักพูดเรื่องราวเห็นปานฉะนี้ซึ่งเป็นเรื่องขัดเกลากิเลสอย่างยิ่ง เป็นที่สบายแก่การพิจารณา

^{๖๔} ม.ม.อ. (ไทย) ๒/๑/๒๑๑-๒๑๓.

^{๖๕} อัง.จตุกก.อ. (ไทย) ๒/-/๔๔๒-๔๔๓.

ทางใจ เป็นไปเพื่อ ความเบื่อน่ายส่วนเดียว เพื่อคลายกำหนด เพื่อดับกิเลส เพื่อสงบกิเลส เพื่อเพื่อความรู้อย่างเพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพาน คือ เรื่องเล็กน้อย เรื่องยินดีของ เรื่องความสงัด เรื่องไม่คลุกคลี เรื่องปรารถนาความเพียร เรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญา เรื่องวิมุตติเรื่องวิมุตติ ญาณทัสสนะ ด้วยอาการนี้แล เป็นอันเรารู้สึกตัวในเรื่องการพูด^{๖๖}

จากพระพุทธพจน์ข้างต้นจะเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการพูดเน้นที่การขัดเกลาจิตใจของผู้พูดเอง โดยเฉพาะพระภิกษุผู้บำเพ็ญเพียรเพื่อความหลุดพ้น ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า การใช้วาทะโดยเฉพาะในการสอนธรรม มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การแนะนำชักชวนให้ศาสนิกปฏิบัติตนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดในศาสนา

ในวาทะสูตร พระพุทธเจ้าได้แสดงลักษณะของวาทะสุภาษิตว่า

ภิกษุทั้งหลาย วาทะประกอบด้วยองค์ ๕ ประการ เป็นวาทะสุภาษิตไม่เป็นทพภาษิต และเป็นวาทะไม่มีโทษ วิญญูชนไม่ติเตียน องค์ ๕ ประการเป็นไฉน คือวาทะนั้นย่อมเป็นวาทะที่กล่าวถูกต้อง ๑ เป็นวาทะที่กล่าวเป็นสัจ ๑ เป็นวาทะที่กล่าวอ่อนหวาน ๑ เป็นวาทะที่กล่าวประกอบด้วยประโยชน์ ๑ เป็นวาทะที่กล่าวด้วยเมตตาจิต ๑ ภิกษุทั้งหลายวาทะประกอบด้วยองค์ ๕ ประการนี้แล เป็นวาทะสุภาษิต ไม่เป็นทพภาษิต และเป็นวาทะไม่มีโทษ วิญญูชนไม่ติเตียน^{๖๗}

ในสุภาษิตสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค พระพุทธเจ้าทรงแสดงองค์ประกอบของวาทะสุภาษิต ไว้ ๔ ประการ องค์ประกอบบางประการก็ซ้ำกับองค์ประกอบข้างต้น ดังนี้

ภิกษุทั้งหลาย วาทะอันประกอบด้วยองค์ ๔ เป็นวาทะสุภาษิต ไม่เป็นวาทะทพภาษิต เป็นวาทะไม่มีโทษ และเป็นวาทะอันวิญญูชนทั้งหลายไม่ติเตียน องค์ ๔ เป็นไฉน ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมกล่าวแต่วาทะที่บุคคลกล่าวดีแล้วอย่างเดียว ไม่กล่าววาทะที่บุคคลกล่าวชั่วแล้ว ๑ ย่อมกล่าวแต่วาทะที่เป็นธรรมอย่างเดียว ไม่กล่าววาทะที่ไม่เป็นธรรม ๑ ย่อมกล่าวแต่วาทะอันเป็นที่รักอย่างเดียว ไม่กล่าววาทะอันไม่เป็นที่รัก ๑ ย่อมกล่าวแต่วาทะจริงอย่างเดียว ไม่กล่าววาทะเท็จ ๑ ภิกษุทั้งหลาย วาทะอันประกอบด้วยองค์ ๔ เหล่านี้แล เป็นวาทะสุภาษิตไม่เป็นวาทะทพภาษิต เป็นวาทะไม่มีโทษ และเป็นวาทะอันวิญญูชนทั้งหลายไม่ติเตียน^{๖๘}

^{๖๖} ม.อ.อ. (ไทย) ๓/๒/๑๕.

^{๖๗} อจ.ปญจก.อ. (ไทย) ๓/-/๔๑๕.

^{๖๘} ส.ส.อ. (ไทย) ๑/๒/๓๑๕-๓๑๖.

ในคุณภณีสสูตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงลักษณะของบุคคล ๓ ประเภท บุคคล ๒ ประเภท หลังจัดได้ว่าเป็นบุคคลที่กล่าววาทาสุภายิต ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้พูดภาษาดอกไม้ เป็นอย่างไร คือ บุคคลบางคนในโลกนี้อยู่ในสภา อยู่ในบริษัท อยู่ท่ามกลางหมู่ญาติ อยู่ท่ามกลางหมู่ทหาร หรืออยู่ท่ามกลางราชสำนัก ถูกเขาอ้างเป็นพยานซักถามว่า “ท่านรู้สิ่งใดจงกล่าวถึงนั้น” บุคคลนั้นไม่รู้ก็กล่าวว่า “ไม่รู้” หรือรู้ก็กล่าวว่า “รู้” ไม่เห็นก็กล่าวว่า “ไม่เห็น” หรือเห็นก็กล่าวว่า “เห็น” ไม่กล่าวเท็จ ทั้งที่รู้เพราะตนเป็นเหตุบ้าง เพราะบุคคลอื่นเป็นเหตุบ้าง เพราะเหตุคือเห็นแก่อำมิส เล็กน้อยบ้าง ด้วยประการฉะนี้ นี้เรียกว่า บุคคลผู้พูดภาษาดอกไม้

บุคคลผู้พูดภาษาน้ำผึ้ง เป็นอย่างไรคือ บุคคลบางคนในโลกนี้ละเว้นขาดจากการพูดคำหยาบ คือพูดแต่คำที่ไม่มีโทษ ไพเราะ น่ารัก จับใจ เป็นคำของชาวเมือง คนส่วนมากรักใคร่พอใจ นี้เรียกว่า บุคคลผู้พูดภาษาน้ำผึ้ง^{๖๕}

ในทุกภณีสสูตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงถ้อยคำของบุคคล ๕ จำพวก เป็นวาทาที่ดี เมื่อเทียบบุคคลกับบุคคล หรือพูดดีเป็นดี พระองค์ทรงแสดงบุคคลทั้ง ๕ จำพวกว่า

ภิกษุทั้งหลาย ถ้อยคำของบุคคล ๕ จำพวก ย่อมเป็นถ้อยคำดี เมื่อเทียบบุคคลกับบุคคล บุคคล ๕ จำพวก คือ ถ้อยคำปรารภศรัทธาเป็นถ้อยคำดีแก่ผู้มีศรัทธา ๑ ถ้อยคำปรารภศีลเป็นถ้อยคำดีแก่ผู้มีศีล ๑ ถ้อยคำปรารภพหุสัจจะ เป็นถ้อยคำดีแก่ผู้ได้สัจธรรมมาก ๑ ถ้อยคำปรารภจาคะเป็นถ้อยคำดีแก่ผู้มีจาคะ ๑ ถ้อยคำปรารภปัญญาเป็นถ้อยคำดีแก่ผู้มีปัญญา ๑ ...เมื่อพูดเรื่องศรัทธา ...ศีล ...พหุสัจจะ ...จาคะ ...ปัญญา ย่อมไม่ขัดข้อง ไม่โกรธ ไม่พยายาทำ ไม่กระด้าง ไม่แสดงความโกรธเคืองและความขัดใจให้ปรากฏ ... เพราะผู้มีศรัทธา ...ศีล ... พหุสัจจะ ... จาคะ ... ปัญญา นั้นย่อมเห็นศรัทธา ...ศีล ... พหุสัจจะ ... จาคะ ... ปัญญา สัมปทาในตนและย่อมได้ปีติปราโมทย์ที่มีสัมปทานั้น ภิกษุทั้งหลาย ถ้อยคำของบุคคล ๕ จำพวกนี้แลย่อมเป็นถ้อยคำดี เมื่อเทียบบุคคลกับบุคคล^{๖๖}

(ข) วาทาสุภายิต

ในพระไตรปิฎกและอรรถกถาได้ระบุเฉพาะองค์ประกอบของวาทาสุภายิตเท่านั้น แต่ก็สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของวาทาสุภายิตย่อมจะเป็นตรงกันข้ามกับองค์ประกอบของวาทาสุภายิต เมื่อเทียบเคียงกับองค์ประกอบของวาทาสุภายิต จะได้องค์ประกอบของวาทาสุภายิต

^{๖๕} อัง.เอก. (ไทย) ๒๐/๒๘/๑๗๘.

^{๖๖} อัง.ปญจก.อ. (ไทย) ๓/-/๓๓๐-๓๓๒.

ดังนั้นคือ วาจานั้นย่อมเป็นวาจาที่กล่าวไม่ถูกต้อง เป็นวาจาที่กล่าวเป็นเท็จ เป็นวาจาที่กล่าวไม่อ่อนหวาน เป็นวาจาที่กล่าวหาประโยชน์มิได้ เป็นวาจาที่กล่าวไร้เมตตาจิต เป็นวาจามีโทษ วิญญูชนติเตียน

นอกจากนี้พระพุทธเจ้าทรงแสดงลักษณะของบุคคล ๓ ประเภท ซึ่งลักษณะของบุคคลสัมพันธ์กับกับวาจาที่สามารถสังเคราะห์ลักษณะของวาจาของบุคคลที่พูดคำ همینเหมือนคุณ อยู่ในกลุ่มของวาจาทุกภายิตได้ พระองค์ทรงแสดงว่า

ภิกษุทั้งหลาย บุคคล ๓ จำพวกนี้ มีปรากฏอยู่ในโลก ๓ จำพวก คือ บุคคลผู้พูดภาษาคุณ บุคคลผู้พูดภาษาดอกไม้ บุคคลผู้พูดภาษาน้ำผึ้ง บุคคลผู้พูดภาษาคุณ เป็นอย่างไร คือ บุคคลบางคนในโลกนี้อยู่ในสภา อยู่ในบริษัท อยู่ท่ามกลางหมู่ญาติอยู่ท่ามกลางหมู่ทหาร หรืออยู่ท่ามกลางราชสำนัก ถูกเขาอ้างเป็นพยานซักถามว่า “ท่านรู้สิ่งใด จงกล่าวสิ่งนั้น” บุคคลนั้นไม่รู้ก็กล่าวว่า “รู้” หรือรู้ก็กล่าวว่า “ไม่รู้” ไม่เห็นก็กล่าวว่า “เห็น” หรือเห็นก็กล่าวว่า “ไม่เห็น” กล่าวเท็จทั้งที่รู้เพราะตนเป็นเหตุบัง เพราะบุคคลอื่นเป็นเหตุบัง เพราะเหตุคือเห็นแก่อำภิสเล็กน้อยบ้าง ด้วยประการฉะนี้ นี้เรียกว่า บุคคลผู้พูดภาษาคุณ^{๑๑}

ในทุกถาสูตฺร พระพุทธเจ้าทรงแสดงถ้อยคำของบุคคล ๕ จำพวก เป็นวาจาที่ชั่ว เมื่อเทียบบุคคลกับบุคคล หรือพูดชั่วเป็นชั่ว พระองค์ทรงแสดงบุคคลทั้ง ๕ จำพวกว่า

ภิกษุทั้งหลาย ถ้อยคำของบุคคล ๕ จำพวกย่อมเป็นถ้อยคำชั่ว เมื่อเทียบบุคคลกับบุคคล บุคคล ๕ จำพวกเป็นโฉน คือ ถ้อยคำปรารภศรัทธาเป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ถ้อยคำปรารภศีลเป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ทุศีล ๑ ถ้อยคำปรารภพาหุสัจจะจะเป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ได้สติบ่น้อย ๑ ถ้อยคำปรารภจาคะเป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ตระหนี่ ๑ ถ้อยคำปรารภปัญญาเป็นถ้อยคำชั่วแก่ผู้ทรมปัญญา ๑ ... เมื่อพูดเรื่องศรัทธา ...ศีล ...พาหุสัจจะ ...จาคะ ...ปัญญา ย่อมขัดข้อง โกรธพยาบาทกระด้าง แสดงความโกรธเคืองและความขัดใจให้ปรากฏ เพราะถ้อยคำปรารภศรัทธา ...ศีล ...พาหุสัจจะ ...จาคะ ...ปัญญา เป็นถ้อยคำชั่วแก่ ผู้ไม่มีศรัทธา ...ผู้ทุศีล ...ผู้ได้สติบ่น้อย ... ผู้ตระหนี่ ... ผู้ทรมปัญญา นั้น ย่อมไม่เห็นศรัทธา ...ศีล ...สุตะ ...จาคะ ...ปัญญา สัมปทาในตน และย่อมไม่ได้ปีติปราโมทย์ที่มีศรัทธาศีล สุตะ จาคะ ปัญญา สัมปทานั้นเป็นเหตุ ฉะนั้น ... ภิกษุทั้งหลาย ถ้อยคำของบุคคล ๕ จำพวกนี้แล ย่อมเป็นถ้อยคำชั่ว เมื่อเทียบบุคคลกับบุคคล^{๑๒}

^{๑๑} อภ.เอก. (ไทย) ๒๐/๒๘/๑๗๗-๑๗๘.

^{๑๒} อภ.ปัญจก.อ. (ไทย) ๓/-/๓๒๕-๓๓๐.

๒.๓.๕ ลักษณะของวาจาที่เป็นกรรม

วาจาที่เป็นกรรม เรียกว่า วาจิกรรม แปลว่า กรรมที่ทำด้วยวาจา มุ่งที่ เจตนา วาจาที่เป็นกรรม เป็น เจตนาวาจา เจตนาเป็นกรรม กรรมแปลตามศัพท์ว่า การงาน หรือการกระทำ แต่ในทางธรรมต้องจำกัดความจำเพาะลงไปว่า หมายถึง การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา หรือการกระทำที่เป็นไปด้วยความจงใจ ดังนั้น กรรมก็คือเจตนา อันได้แก่เจตน์จำนง ความจงใจ การเลือกคัดตัดสินใจ มุ่งหมายที่จะกระทำ หรือปลงนាំที่เป็นตัวกระทำกรณนั้นเอง เจตนาหรือเจตน์จำนงนี้เป็นตัวนำ บังชี้ และกำหนดทิศทางแห่งการกระทำทั้งหมดของมนุษย์ จึงเป็นตัวแท้ของกรรมดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลายเรากล่าวเจตนาว่าเป็นกรรม บุคคลคิดแล้วจึงกระทำกรรมด้วยกาย ด้วยวาจาด้วยใจ”^{๓๓}

วาจิกรรมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ วาจิกรรมฝ่ายดี เรียกว่า วาจิตุจจริต และวาจิกรรมฝ่ายชั่ว เรียกว่า วาจิตุจจริต

ก. วาจิตุจจริต

วาจิตุจจริต คือการประพฤติชอบด้วยวาจา มี ๔ อย่างคือ พูดจริง ๑ พูดไม่ส่อเสียด ๑ พูดคำสุภาพ ๑ พูดพอประมาณ ๑.^{๓๔}

พระอรธกถาจารย์ได้อธิบายวาจิตุจจริตทั้ง ๔ ประการ ดังนี้

๑. พูดจริง ได้แก่ พูดจริง ดำรงคำสัตย์ เพราะสืบทอดคำสัตย์ไว้ด้วยความจริง กล่าวคือ ไม่พูดเท็จในระหว่าง เพราะบางครั้งพูดเท็จ บางครั้งพูดจริง คำสัตย์ของบุคคลนั้นไม่สืบทอดด้วยความสัตย์ เพราะเขาพูดเท็จในระหว่าง เพราะฉะนั้นคนนั้นได้ชื่อว่าไม่ดำรงคำสัตย์ บุคคลไม่พูดเท็จแม้เพราะเหตุความเป็นอยู่ ย่อมดำรงความสัตย์ไว้ด้วยความสัตย์เหมือนกัน มีความมั่นคงก็มีถ้อยคำมั่นคง เหมือนสีย้อมผ้า เหมือนหลักปักที่กองแกลบและเหมือนฟักวางบนหลังม้าฉะนั้น คนหนึ่งมีถ้อยคำมั่นคงเหมือนรอยจารึกบนแผ่นดิน และเหมือนเสาเขื่อนฉะนั้น แม้จะเอาดาบตัดศีรษะก็ไม่ยอมพูดเป็นคำสอง เรียกบุคคลนี้ว่าผู้มีวาจามั่นคง เชื่อถือได้ มั่นอยู่ในคำสัตย์ คนบางคนเชื่อถือไม่ได้ เช่นเมื่อเขากล่าวว่า คนโน้นพูดเรื่องอะไร ก็พูดว่า พวกเขาทำอะไรเขาเลย คนหนึ่งเชื่อถือได้ เมื่อเขากล่าวว่า คนโน้นพูดเรื่องอะไรก็พูดว่า ถ้าคนโน้นพูดถือเป็นประมาณได้ ไม่ต้องสอบสวน นี้ต้องเป็นอย่างนั้นดังนี้ บุคคลนี้ท่าน

^{๓๓} อภ.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๓๓๔/๓๖๘.

^{๓๔} วิ.ป.อ. (ไทย) ๘/-/๔๘๒.

กล่าวว่า เป็นบุคคลเชื่อถือได้ พุคจริงคือไม่พูดให้เกลื่อนกลาดแก่โลก คือไม่พูดให้ชาวโลก
เข้าใจผิด

๒. พูดไม่ส่อเสียด ได้แก่ การพูดคำที่ทำให้เกิดความสามัคคี พูดสมานคนที่แตกต่างกัน เช่น
เมื่อมิตรสองคนหรือผู้ที่ร่วมอุปชฌาย์กันเป็นต้น แยกกันด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งเข้าไปหาคนทั้ง
สองแล้วกล่าวคำมีเป็นต้นว่า การแยกกันนี้ไม่สมควรแก่ท่านทั้งหลายผู้เกิดในตระกูลเช่นผู้
เป็นพหูสูตอย่างนี้ พูดส่งเสริมคนที่พร้อมเพรียงกัน คือส่งเสริมคนที่สมานกัน เช่น เห็นคน
สองคนพร้อมเพรียงกัน แล้วกล่าวคำมีเป็นต้นว่า การกระทำเช่นนี้สมควรแก่พวกท่านผู้เกิดใน
ตระกูลเห็นปานนี้ ประกอบด้วยคุณเห็นปานนี้ แล้วทำให้หนักแน่นยิ่งขึ้น เพราะมีความพร้อม
เพรียงเป็นที่น่ายินดี กล่าวคือ ความพร้อมเพรียงไม่มีในที่ใด ไม่ควรแม้จะอยู่ในที่นั้น ไม่พูด
ส่อเสียด คือ กล่าววาจาทำให้เขาพร้อมเพรียงกัน กล่าวคือ กล่าววาจาที่ทำให้สัตว์ทั้งหลาย
พร้อมเพรียงกันอันแสดงถึงคุณของความสามัคคี

๓. พูดคำสุภาพ ได้แก่ การกล่าววาจาที่ไม่มีโทษ ไพเราะ โสด คือวาจาสบายหู เพราะ
ไพเราะด้วยพยัญชนะ ไม่เกิดแสดงหูดุจเข็มแทงหู เพราะไม่ทำให้เกิดความโกรธ ให้เกิดความ
รักไปทั่วเพราะไพเราะ เป็นวาจาหยั่งลงถึงหทัย เพราะไม่มีอะไรกระทบไปถึงหทัยเข้าไปสู่จิต
โดยสะดวกเป็นคำของชาวเมือง บริบูรณ์ด้วยคุณ อธิบายว่า เป็นคำพูดของชาวเมือง เพราะ
ชาวเมืองเป็นผู้พูดเหมาะสมย่อมเรียกคนปฐมนิบัติว่าบิดา คนปฐนินิบัติว่าพี่ วาจาเป็นที่พอใจของชน
หมู่มาก เพราะเป็นที่ชื่นชอบใจของชนหมู่มาก ทำความงดงามให้แก่ใจ ด้วยเป็นวาจาที่พอใจ

๔. พูดพอประมาณ ได้แก่ พูดถูกกาล เพราะพูดถูกกาลอันควร คือพูดตามกำหนดกาลที่
ควรพูด เพราะพูดจริงแท้ตามความจริง เพราะพูดอิงประโยชน์ปัจจุบันและประโยชน์ในภาย
หน้า เพราะพูดอิงโลกุตรธรรม ๕ เพราะพูดอิงสังวรวินัย และปหานวินัย เพราะมีวาจาเป็น
หลักฐาน กล่าวคำพูดอันควรจำไว้ในหทัย มีที่อ้างอิง มีส่วนสุด คือแสดงหัวข้อแล้วกล่าวไป
ตามที่หัวข้อของวาจานั้นปรากฏ ประกอบด้วยประโยชน์ คือ กล่าววาจาประกอบด้วย
ประโยชน์ กล่าววาจาปราศจากโทษ^{๑๕}

ข) วจีทวจิต

วจีทวจิตคือการประพฤติชั่วด้วยวาจา มี ๔ อย่างคือ พูดเท็จ ๑ พูดส่อเสียด ๑ พูดคำหยาบ
๑ พูดเพื่อเจ้อ ๑.^{๑๖}

พระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายวจีทวจิตทั้ง ๔ ประการ ดังนี้

^{๑๕} บุ.ม.อ. (ไทย) ๕/-/๖๔๗-๖๕๑.

^{๑๖} วิ.ป.อ. (ไทย) ๘/-/๔๘๒.

๑. **พูดเท็จ** ได้แก่ วชิประโยชน์ หรือ กายประโยชน์ ที่ทำลายประโยชน์ของบุคคลผู้มุ่งจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน กล่าวคือเจตนาที่ให้เกิดกายประโยชน์และวชิประโยชน์ ซึ่งพูดให้ผู้อื่นคลาดเคลื่อนของบุคคลผู้มุ่งจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน ด้วยประสงค์จะกล่าวให้คลาดเคลื่อนจากความจริง เรื่องที่พูดนั้นไม่เป็นจริง ไม่แท้ ทำให้เขาเข้าใจเรื่องที่ไม่จริง ไม่แท้นั้นว่า เป็นเรื่องจริง เรื่องแท้ การพูดเท็จมีองค์ ๔ คือ ๑. เรื่องไม่แท้ ๒. จิตคิดจะพูดให้คลาดเคลื่อน ๓. ความพยายามเกิดจากจิตคิดจะพูดให้คลาดเคลื่อนนั้น ๔. คนอื่นรู้เรื่องนั้น การพูดเท็จ ใช้กายบ้าง ใช้ของที่เนื่องด้วยกายบ้าง ใช้วาจาบ้าง เพื่อกระทำการิยาหลอกลวงผู้อื่น ถ้าผู้อื่นเข้าใจความนั้น ด้วยกิริยานั้นถือว่าการพูดเท็จสำเร็จประโยชน์

๒. **พูดส่อเสียด** ได้แก่วาจาที่เป็นเหตุทำตนเป็นที่รักในใจของผู้ที่ตนพูดด้วย และเป็นเหตุส่อเสียดผู้อื่น กล่าวคือ เจตนาของบุคคลผู้มีจิตเศร้าหมองทำให้เกิดความพยายามทางกาย และทางวาจาเพื่อให้คนอื่นแตกกันก็ดี เพื่อต้องการทำตนให้เป็นที่รักก็ดี การพูดส่อเสียด มีองค์ ๔ คือ ๑. ผู้คนที่ฟังให้แตกกัน ๒. มุ่งให้เขาแตกกันด้วยประสงค์ว่าคนเหล่านี้จักเป็นผู้ต่างกัน และแยกกันด้วยอุบายอย่างนี้หรือประสงค์ให้ตนเป็นที่รักว่าเราจักเป็นที่รักจักเป็นที่ไว้วางใจด้วยอุบายอย่างนี้ ๓. ความพยายามที่เกิดแต่ความมุ่งให้เขาแตกกันนั้น ๔. ผู้ที่รู้เรื่องนั้น

๓. **พูดคำหยาบ** ได้แก่เจตนาหยาบโดยส่วนเดียวที่ทำให้เกิดความพยายามทางกายและความพยายามทางวาจาที่เป็นเหตุตัดความรักของผู้อื่น ชื่อว่า การพูดคำหยาบมีมีองค์ ๓ คือ ๑. คนอื่นที่ตนด่า ๒. โกรธ ๓. การด่า

๔. **พูดเพื่อเจ้า** ได้แก่อกุศลเจตนาที่ให้เกิดความพยายามทางกายและทางวาจาที่เป็นเหตุให้เข้าใจเรื่องที่ไม่มีความประโยชน์ การพูดเพื่อเจ้ามีองค์ ๒ คือ ๑. มุ่งกล่าวถ้อยคำที่ไร้ประโยชน์มีเรื่องการตบทุท และเรื่องชิงนางสีดา เป็นต้น ๒. กล่าวเรื่องเช่นนั้น^{๑๗}

๒.๓.๖ ประโยชน์ของวาจา

เรื่องการพูดจาที่ดีนั้น ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อความเจริญความสุขของสังคมส่วนรวมยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น ยังมีประโยชน์เกื้อกูลที่ส่งผลติดตามไปถึงปรโลก ทั้งนี้ก็ด้วยวจีกรรมที่ได้ประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติชอบอย่างสม่ำเสมอ ตายไปแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ดังที่พระผู้มีพระภาคได้ตรัสถึงเรื่องทิพพจักขุญาณ ซึ่งมองเห็นสัตว์ผู้ประกอบด้วยวจีทุจริตและวิสุจริตไปสู่ปรโลกแล้วว่า

^{๑๗} ที.สี.อ. (ไทย) ๑/-/๑๕๑-๑๕๕.

เมื่อจิตเป็นสมาธิบริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่มีกิเลสเพียงดั่งเนิน ปราศจากความเศร้าหมอง อ่อน
 เหมาะแก่การใช้งาน ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหวอย่างนี้ ภิกษุผู้นั้นย่อมจิตไปเพื่อจตุปปาตญาณ เห็นหมู
 สัตว์ผู้กำลังจุติ กำลังเกิด ทั้งชั้นต่ำและชั้นสูง งามและไม่งาม เกิดดีและเกิดไม่ดี ด้วยตาทิพย์
 อันบริสุทธิ์เหนือมนุษย์ รู้ชัดถึงหมู่มสัตว์ผู้เป็นไปตามกรรมว่า หมู่มสัตว์ที่ประกอบด้วยกาย
 ทุจริต วิจิตุจริต และมโนตุจริต กล่าวร้ายพระอริยะ มีความเห็นผิดและชักชวนผู้อื่นให้ทำ
 กรรมตามความเห็นผิด พวกเขาหลังจากตายแล้วจะไปบังเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก แต่
 หมู่มสัตว์ประกอบด้วยสุจริต วิสุจริต และมโนสุจริต ไม่กล่าวร้ายพระอริยะ มีความเห็นชอบ
 และชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ พวกเขาหลังจากตายแล้วจะไปบังเกิดในสุคติ
 โลกสวรรค์^{๗๘}

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวิจิตุจริต

ตามหลักพระพุทธศาสนานั้นวิจิตุจริตเป็นธรรมที่ทำให้เราร้อนดังที่พระพุทธองค์ตรัส
 ไว้ว่า “กายตุจริต วิจิตุจริต และมโนตุจริต ธรรมเหล่านี้ชื่อว่าทำให้เราร้อน”^{๗๙} เป็นอนุสตรธรรมที่
 ก่อให้เกิดโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่นดังที่ตรัสว่า “ก็ชนเหล่าใดประพฤติกายตุจริต วิจิตุจริต มโน
 ตุจริต ชนเหล่านั้นชื่อว่าไม่รักตน แม้ชนเหล่านั้นจะกล่าวอย่างนี้ว่า ‘เรารักตน’ ก็ตาม ชนเหล่านั้น
 ก็ชื่อว่าไม่รักตน”^{๘๐} วิจิตุจริตเป็นหนึ่งในตุจริต ๓ ประการ คือ กายตุจริต วิจิตุจริตและมโนตุจริต^{๘๑}
 เป็นการกระทำไม่ดีทางวาจา เป็นความประพฤติชั่วด้วยวาจาหรือ ประพฤติทางวาจา^{๘๒}

การศึกษาวิเคราะห์ข้อปฏิบัติที่เป็นวิจิตุจริตในภิกษุปาฏิโมกข์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์
 ลักษณะที่เป็นวิจิตุจริตในภิกษุปาฏิโมกข์ โดยการแยกตามประเภทของข้อปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์กับ
 เรื่องของข้อปฏิบัติที่เป็นวิจิตุจริตปาฏิโมกข์ ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ในบทนี้ โดยการแยกประเด็นใน
 การศึกษาวิเคราะห์ไว้ดังต่อไปนี้คือ

^{๗๘} ที.สี. (ไทย) ๘/๒๔๖/๘๒-๘๓.

^{๗๙} อภิ.สง. (ไทย) ๓๔/๑๓๑๑/๓๒๕.

^{๘๐} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๑๑๕/๑๓๒.

^{๘๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๖๐.

^{๘๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๓๕๕.

๒.๔.๑ ความหมายวจีทุจริต

วจีทุจริต แปลว่า การประพฤตชั่วทางวาจา การประพฤตชั่วด้วยวาจา วจีทุจริต เป็นการทำความชั่วความผิดทางวาจา คือด้วยปากด้วยการพูด จัดเป็นบาปมิใช่บุญญ ก่อทุกข์โทษให้ทั้งในปัจจุบันและภพชาติต่อไป^{๘๓}

คำว่า วจีทุจริต หมายถึง กรรมอันบุคคลอื่นประพฤตชั่วแล้วด้วยวาจา ความประพฤตชั่วด้วยวาจา ความประพฤตชั่วทางวาจา^{๘๔}

นอกจากนี้ คำว่า วจีทุจริต พบในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า วจีทุจริต(วจีทุจริตจะทุจริต) คือการประพฤตชั่วด้วยวาจา มี ๔ อย่างคือ พูดเท็จ ๑ พูดคำหยาบ ๑ พูดส่อเสียด ๑ พูดเพื่อเจ้อ ๑^{๘๕}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ท่านได้ให้ความหมายวจีทุจริต ไว้ว่า วจีทุจริต คือ การประพฤตชั่วด้วยวาจา ความประพฤตที่ไม่ดีทางวาจา ความประพฤตเสียหายทางวาจา ทางการพูด การประพฤตผิดทางวาจา การประพฤตที่ไม่ดีทางวาจา การใช้วาจาในทางที่ผิด ในทางที่ไม่ถูกต้อง มี ๔ อย่าง

- (๑) การกล่าวคำเท็จ
- (๒) การกล่าวคำส่อเสียด
- (๓) การกล่าวคำหยาบ
- (๔) การกล่าวคำเพื่อเจ้อ^{๘๖}

กล่าวโดยสรุป วจีทุจริต มีความหมายว่า การประพฤตชั่วด้วยวาจา มี ๔ อย่างคือ ๑. การพูดเท็จ ๒. การพูดส่อเสียด ๓. การพูดคำหยาบ ๔. การพูดเพื่อเจ้อ

๒.๔.๒ ประเภทของวจีทุจริต

การกล่าวคำ วจีทุจริตนั้น แม้จะเป็นคำที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวาน นุ่มนวล ชวนฟัง มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือเพียงใด ย่อมทำให้เกิดความแตกแยก เกิดความเสียหาย ได้รับความเสียหาย ทั้ง

^{๘๓} พระธรรมกิตติวงศ์(ทองดี สุรเตโช) ป.ธ.๕ ราชบัณฑิต, พจนานุกรมเพื่อการศึกษาวิเคราะห์พุทธศาสนา ชุดคำวัด, (กรุงเทพมหานคร : วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘), หน้า ๓๒๗.

^{๘๔} ป. หลงสมบุญ, พจนานุกรมบาลี-ไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๘), หน้า ๕๕๑.

^{๘๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐๕๒.

^{๘๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๑๕๕.

เกียรติยศและชื่อเสียง ทรัพย์สินเงินทอง ผลประโยชน์ ทำให้เกิดความโกรธ ความแค้น เจ็บใจ ทุกข์ใจ ถือว่าจัดเป็นวิจตุจริต เป็นมิจฉาวาจา เป็นวาจาทุพภาษิต และเป็นมิจฉาวาชีวะ เป็นคำพูดที่ทำลายความสงบสุขของสังคมในทางพระพุทธศาสนาและสังคมที่เกิดร่วมโลกเดียวกัน วิจตุจริตเป็นการทำความชั่วความผิดทางวาจา คือด้วยปากด้วยการพูด จัดเป็นบาปมิใช่บุญ ก่อให้เกิดโทษทุกข์ ให้ทั้งในปัจจุบันและในภพชาติต่อไป วิจตุจริต มี ๔ อย่าง ดังนี้คือ

(๑) มุสาวาท

คำว่า มุสาวาท มาจากคำว่า มุสา กับคำว่า วาทะ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า มุสา หมายถึง เท็จ ปด และคำว่าวาทะ หมายถึงคำพูด ถ้อยคำ ลัทธิความเห็น^{๕๓} การพูดมุสาวาท หมายถึงการพูดโกหก พูดไม่จริง การพูดทำให้เกิดความเสื่อม ขาดความเชื่อถือในคำพูดของตนเอง^{๕๔}

พจนานุกรมบาลีไทย ฉบับนักศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่ามุสา หมายถึง เท็จ และคำว่า วาทะ หมายถึง การกล่าวคำพูดความเห็น^{๕๕}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ท่านได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ไว้ว่า คำว่า มุสา หมายถึง เท็จ ปด ไม่จริง คำว่า มุสาวาท หมายถึง พูดเท็จ พูดโกหก พูดไม่จริง คำเท็จ^{๕๖}

คำว่า มุสาวาท หมายถึง โอมสาวาท ในพระวินัยปิฎก^{๕๗} อันได้แก่ คำพูดเสียดแทงให้เจ็บใจด้วยอาการ ๑๐ อย่าง วิจตุจริต ๔ ในอกุศลกรรมบถ ๑๐ ในข้อดังกล่าวจะแยกมุสาวาทออกจากปิสฺสนวาทา ผรุสวาทา สัมผัสฺปปลาปะ เป็นข้อๆ และได้อธิบายถึงความหมายต่างกัตามแต่ก็มีความหมายของ มุสาวาท เข้าไปสัมพันธ์อยู่ด้วย คือเป็นอนุโลมมุสา มีความหมายโดยอนุโลมมิใช่มีความหมายโดยตรงแต่มีโดยอ้อมและเป็นปฏิสวาทะคือฝืนรับคำแล้วกลับมาปฏิเสธภายหลัง คำเหล่านี้ แม้จะบ่งบอกว่าเป็นมุสาวาท แต่ก็มีได้มีความหมายโดยตรงต่างอักษรแต่มีโดยแฝงหรือครอบคลุมอยู่ มติดังกล่าวข้างต้นน่าจะหมายเอาความหมายตามนัยนี้

^{๕๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, หน้า ๖๔๘.

^{๕๔} พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๒๖.

^{๕๕} พระอุตรคณาธิการ (ชวินทร์ สระคำ), จำลอง สารพัดนึก, พจนานุกรมบาลี ไทย ฉบับนักศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรื่องปัญญา, ๒๕๒๐), หน้า ๗๒๒.

^{๕๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๓๒๒.

^{๕๗} วิ.มหา. (ไทย) ๒/๑๒/๑๕๕-๒๐๐, วิ.ป. (ไทย) ๘/๕๕/๕๗.

การพูดมุสาวาท ได้แก่ วจีประโยค หรือกายประโยค ที่ทำลายประโยชน์ของบุคคลผู้มุ่งจะกล่าวให้มีความหมายคลาดเคลื่อน กล่าวคือ เจตนาที่ให้เกิดกายประโยคและวจีประโยค ซึ่งพูดให้ผู้อื่นคลาดเคลื่อนของบุคคลของผู้มุ่งจะกล่าวให้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เรื่องที่พูดนั้นไม่จริง ไม่แท้ ทำให้เขาเข้าใจเรื่องที่ไม่จริง ไม่แท้นั้นว่า เป็นเรื่องจริง เรื่องแท้ การพูดมืองค์ ๔ คือ

- (๑) เรื่องไม่จริง
- (๒) จิตคิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน
- (๓) มีความพยายามเกิดจากจิตที่คิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อนนั้น
- (๔) ผู้อื่นเข้าใจความที่พูดนั้น^{๕๒}

ดังนั้นกล่าวโดยสรุป คำว่า มุสาวาท จึงหมายถึง การพูดที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงไม่ว่าจะมีเจตนาใดก็ตาม นอกจากนี้ ยังหมายถึง การพูดเสียดสีให้คนอื่นเจ็บใจ ยุยงให้คนอื่นแตกแยกกัน แยกความสามัคคีกัน พูดหยาบคายและพูดไร้สาระอีกด้วย รวมถึงการพูดไม่จริงเป็นวจีทุจริตอย่างหนึ่งด้วย

มูลเหตุที่ทำให้เกิดการกล่าวมุสาวาท

ในทางพระพุทธศาสนามีทศนะว่า สรรพสิ่งที่เกิดมีแต่เหตุ เมื่อมีเหตุเกิดผลจึงเกิดตามมา เมื่อเหตุดับผลจึงดับตาม ผลเกิดแต่เหตุหากเหตุไม่ดับผลก็ไม่ดับ มุสาวาทก็เช่นนั้น หากไม่มีเหตุให้เกิด ผลของมุสาวาทก็ไม่เกิด คำว่า มูลเหตุ หมายถึง ต้นเรื่องที่ทำให้เกิดผล รากเหง้าของผลหรือต้นกำเนิดของผล^{๕๓}

องค์ประกอบของมุสาวาท

องค์ประกอบมุสาวาทนั้น คือ การกล่าวมุสาวาท จะถึงความเป็นกรรมผล คือ เป็นกรรมมีผลตอบสนองต้องประกอบด้วยองค์ ๔ ประการคือ

- (๑) อุตถัง วัตถุประสงค์ เรื่องไม่จริง
- (๒) วิสังวาทนจิตตัง มีจิตคิดจะพูดไม่จริง
- (๓) ตัซโซ วายาโม พูดเรื่องไม่จริงออกไป
- (๔) ปรัสสะ ตทัตถวิชานนัง คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น^{๕๔}

^{๕๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๗๖๒.

^{๕๓} ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒*, หน้า ๕๖๘.

^{๕๔} อภ.สจ.อ. (ไทย) ๗๕/๑๖/๒๕๒.

โทษของการกล่าวมุสาวาท

คำว่าพูดเท็จหรือมุสาวาท การพูดโกหก พูดไม่จริง มีรูปวิเคราะห์ในภาษาบาลีว่า มุสาวาทนฺติ เอเตนาติ มุสาวาทา^{๕๕} คนทั้งหลายย่อมกล่าวซึ่งเรื่องราวที่ไม่เป็นจริงกล่าวให้เป็นจริงด้วยเจตนาอัน เหตุอัน เจตนาที่เป็นเหตุแห่งการกล่าวเรื่องราวที่ไม่เป็นจริงนั้นจึงชื่อว่ามุสาวาท

มุสาวาทได้แก่การกล่าวโกหกมดเท็จเพื่อให้อื่นเกิดความเชื่อถือ โดยเจตนาที่เป็นอกุศล หลอกหลวงให้เกิดความเชื่อถือ บุคคลผู้ทำอกุศลมุสาวาทนี้ใช้วาจาเป็นเครื่องกระทำเสียเป็นส่วนมาก แต่บุคคลผู้มุ่งหวังจะโกหกหลอกหลวงผู้อื่น โดยใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายที่ไม่เกี่ยวกับวาจา เมื่อผู้อื่นเกิดความเชื่อถือแล้ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำมุสาวาทเช่นเดียวกัน

โทษหนักและโทษเบาแห่งมุสาวาทอกุศลกรรมที่เรียกเป็นศัพท์ว่า มหาสาวิชชะ และอัปสาวิชชะ มีดังนี้

มุสาวาทที่ทำให้เกิดความเสียหายนั้น ถ้าผู้เชื่อเกิดความเสียหายน้อย มุสาวาทนั้นก็เป็นการอัปสาวิชชะ คือมีโทษน้อย ถ้าผู้เชื่อเกิดความเสียหายมาก มุสาวาทนั้นก็เป็นการมหาสาวิชชะคือมีโทษมาก

มุสาวาทของบุคคลผู้ที่เป็นพยานเท็จกล่าวยืนยันให้ผิดไปจากความเป็นจริง ทำให้เสียประโยชน์ของบุคคลซึ่งไม่ควรเสีย มุสาวาทเช่นนี้ จัดเป็นการมหาสาวิชชะ คือมีโทษมาก

มุสาวาทของบุคคลผู้ที่ยกวาจาซึ่งเป็นอนริยโวหาร คือโวหารของผู้ที่ไม่ใช่พระอรหันต์ หรือโวหารของอัครพาลบุคคลมีอยู่ ๘ โวหาร คือ

๑. การกล่าวสิ่งที่ไม่ได้เห็นว่าได้เห็น
๒. การกล่าวสิ่งที่ไม่ได้ฟังว่าได้ฟัง
๓. การกล่าวสิ่งที่ไม่ได้ทราบว่าได้ทราบ
๔. การกล่าวสิ่งที่ไม่ได้รู้ว่าได้รู้
๕. การกล่าวสิ่งที่ได้เห็นว่าไม่ได้เห็น
๖. การกล่าวสิ่งที่ได้ฟังว่าไม่ได้ฟัง
๗. การกล่าวสิ่งที่ได้ทราบว่าได้ทราบ
๘. การกล่าวสิ่งที่ได้รู้ว่าได้รู้^{๕๖}

^{๕๕} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มงคลคตปิณี แปล เล่ม ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๕.

^{๕๖} อัง.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๖๗/๓๖๕-๓๗๐.

มุสาวาทของบุคคลผู้กล่าวอนริยโวหารทั้ง ๘ ประการนี้ จัดเป็นมหาสาวัชชะ คือมีโทษมาก มุสาวาทของบุคคลผู้มีใจบาปหยาบช้า กล่าวของพระสงฆ์สามัคคีดีพร้อมเพรียงกันให้แตกแยกจากกันไป จัดว่าเป็นมหาสาวัชชะครุกรรม คือ มีโทษมากและเป็นกรรมหนักที่สุด

สำหรับมุสาวาทที่เป็นอัปสาวัชชะ คือ มีโทษน้อย ก็ได้แก่มุสาวาทที่บุคคลกล่าวไปโดยไม่ก่อเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด เช่น มุสาวาทของภิกษุสามเณรที่พูดเล่นกัน คือ ภิกษุรูปหนึ่งไปบิณฑบาตกลับมา ถูกภิกษุอีกรูปหนึ่ง ซึ่งเป็นสหายกันถามว่า “อาวุโส บิณฑบาตที่ท่านได้มาในวันนี้ มีประมาณมากน้อยเพียงใด” แล้วมีความประสงค์ใคร่จักตอบให้สนุกจึงเปลือกล่าวมุสาวาทออกไปว่า “เต็มบาตรเลย วันนี้กระผมไปบิณฑบาตได้มากมาย ไม่รู้วันนี้เป็นอะไร คนทั้งหลายจึงมีศรัทธาตักบาตรมากมายเหลือเกิน” ตอบไปดังนี้ ทั้งๆที่ในบาตรแห่งคนมีอาหารบิณฑบาตติดอยู่ที่ก้นบาตรเพียงครึ่งทัพพี หรือผู้ใดผู้หนึ่งที่ได้ไปได้รับการแจกเงินมา เมื่อมีคนถามว่าได้เงินมาเท่าใด มีความประสงค์ใคร่จะกล่าวให้เป็นสนุก จึงเปลือกล่าวมุสาวาทออกไปว่า ได้มาหลายร้อยหลายพัน ซึ่งความจริง ตนได้มาเพียง ๑-๒ กหาปณะเท่านั้นเอง ดังนี้เป็นต้น มุสาวาทเหล่านี้ จัดว่าเป็นอัปสาวัชชะ คือมีโทษน้อยทั้งสิ้น

ในอรรถกถาอัฐสาลินีกล่าวไว้ว่า “ถ้ามุสาวาทนั้นเป็นไปเพื่อป้องกันทรัพย์ของตน เช่น มีคนมาขอวัตถุสิ่งของบางอย่างที่ตนมีอยู่ แต่ผู้เป็นเจ้าของไม่ปรารถนาจะให้ จึงแสรังตอบไปว่า “ไม่มี” ดังนี้ก็เป็นมุสาวาทที่เป็นอัปสาวัชชะคือมีโทษน้อย”^{๕๗}

ในกรณีที่มีมนุษย์แสดงกิริยามุสาวาทแก่สัตว์เดียรฉาน เช่น แสดงกิริยาอาการไล่สัตว์เดียรฉานมี นก กา หมู หมา เป็นต้น โดยอาการเหมือนกับจะขว้าง จะทุบ จะตี จะฆ่า จะฟันเพื่อให้มันหนีไปซึ่งทำให้สัตว์เดียรฉานเหล่านั้นเข้าใจผิดว่า มนุษย์ที่แสดงกิริยามุสาวาทจักกระทำร้ายตนจริงๆ แล้วรีบหนีไปโดยเร็ว ด้วยความรักตัวกลัวตาย เช่นนี้ ก็อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นมุสาวาททางกาย แต่ไม่ทำความเสียหายให้เกิดขึ้นแต่อย่างใด ฉะนั้น จึงเป็นอัปสาวัชชะ คือ มีโทษน้อย

คำเท็จทำลายคนพูดก่อนคนฟัง ต้องสูญเสียมากกว่าในด้านคุณลักษณะของจิตใจเพราะความคิดปนกับความโลภ ประทุษร้าย หรือหลงผิด อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ทำให้จิตกระวนกระวายเปลี่ยนแปลงไป และเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายด้วย คำเท็จทำให้เสียกำลังใจ หมายความว่า งานของจิตใจ คือการคิด การทรงจำ และการใช้สติปัญญานั้นย่อมขึ้นอยู่กับกำลังใจ การโกหกเป็นการบังคับจิตใจให้ทำงานหนักมาก คือ ต้องจำคำโกหกของตนเอง ดังนั้นคนที่ชอบโกหก มักจะขี้ลืม เพราะต้องจำเรื่องโกหกมากขึ้น และเมื่ออายุมากขึ้นก็จะกลายเป็นคนความจำเสื่อม

^{๕๗} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มงคลสูตรที่ปณี แปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๖.

คำเท็จจะมีโทษมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประโยชน์ของผู้ฟัง คือถ้าทำลายประโยชน์ของผู้อื่นมาก ก็มีโทษมาก ทำลายประโยชน์น้อยก็มีโทษน้อย การพูดเล่นเพื่อความสนุกสนาน ซึ่งแม้จะคลาดเคลื่อนจากความจริงก็มีโทษน้อย โทษที่เห็นชัด คือ ทำให้ขาดความเชื่อถือ ผู้ที่กล่าวเท็จเป็นประจำ ย่อมเป็นที่หมิ่นของผู้อื่น ไม่มีใครเชื่อถือถ้อยคำ แม้จะพูดความจริงบางครั้ง ผู้อื่นก็เหมามาว่าเป็นเท็จ อย่างเช่นนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะกับหมาป่า เป็นต้น คนกล่าวเท็จเป็นคนขลาด คือไม่กล้าเผชิญหน้ากับความจริง จนกระทั่งเป็นผู้ที่ไร้เกียรติยศในที่สุด โทษของการพูดเท็จนั้นมีมากมาย การเป็นพยานเท็จในศาล อาจต้องติดตะราง กล่าวเท็จใส่ร้าย หลอกหลวงเพื่อนฝูง ต้องจับตัวถูกประทุษร้าย สามิภรรยา กล่าวเท็จต่อกัน อาจต้องทะเลาะกันอย่างรุนแรงถึงต้องหย่าร้างกัน

ในพระไตรปิฎก อรรถกถา โดยเฉพาะชาดกได้แสดงตัวอย่างโทษของการพูดเท็จ ไว้มากมาย ในงานวิจัยนี้จะยกมาเพียงบางส่วน ดังนี้

เรื่องนางจิญจมาณวิกา ใส่ร้ายพระพุทธเจ้า

ครั้งนั้น ลากสักการะเป็นอันมากเกิดขึ้นแก่พระผู้มีพระภาคเจ้าและภิกษุสงฆ์ ทำให้พวกอัญเดียรถีย์พลอยเสื่อมลากสักการะลง จึงร่วมมือกับนางจิญจมาณวิกา หากลอบยัดดลากสักการะเหล่านั้น นางจิญจมาณวิกา รับอาสาทำที่เดินเข้าออกจากเขตวันมหาวิหารในเวลาเช้าตรู่ และเวลาเย็น ล่วงให้มหาชนสงสัยเข้าใจว่า อยู่ในพระคันธกุฎีเดียวกันกับพระศาสดา ผ่านไปสามสี่เดือน ก็ทำตนเป็นผู้มีศรัทธาตั้งขึ้น โดยเอาผ้าพันท้อง พอแปดเก้าเดือน ก็ผูกไม้กลมห่มผ้าทับไว้ที่ท้องแสดงตนว่ามีศรัทธากับพระศาสดา คำพระตถาคตด้วยคำที่ไม่จริง ท่วมกลางบริษัทในระหว่างที่ทรงแสดงธรรม

พระศาสดาตรัสว่า เรื่องนี้จะจริงหรือไม่ มิเรและเจ้าเท่านั้นที่รู้ ขณะนั้นเท้าสักกะพร้อมเทพบุตรทั้ง ๔ แปลงเป็นลูกหนูกัดเชือกที่ผูก ไม้กลมตกลงมาที่หลังเท้า ทำให้ปลายเท้าทั้งสองของนางแตก มหาชนถ่มน้ำลายลงบนศีรษะของนาง ขว้างปาด้วยก้อนดินและไม้ นุดลากออกจากพระเขตวันมหาวิหาร แผ่นดินใหญ่แตกแยกเป็นช่อง สุนนางจิญจมาณวิกา^{๕๘}

เรื่องนางปริพาชกาชื่อสุนทรี ใส่ร้ายพระพุทธเจ้า

ครั้งนั้น ลากสักการะเป็นอันมากเกิดขึ้นแก่พระผู้มีพระภาคเจ้าและสาวก ทำให้พวกอัญเดียรถีย์พลอยเสื่อมลากสักการะ จึงหาอุบายโดยร่วมมือกับนางสุนทรี เพื่อตัดลากสักการะ

^{๕๘} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๓๖/๘๘, พุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๒๕๕-๒๖๑

เหล่านั้นนางสุนทรีรับอาสาทำที่เป็นเดินเข้าออกพระเขตวันมหาวิหารในเวลาเช้าตรู่ และเวลาเย็น ลวงให้มหาชนสงสัยเข้าใจกันว่า นางอยู่ร่วมพระคันธกุฎีเดียวกับพระศาสดา

เวลาผ่านไปสองสามวัน พวกอัญญาเดียรถีย์จ้างพวกนักเลงให้ฆ่านางสุนทรี แล้วหมกไว้ที่ระหว่างกองหยากเยื่อใกล้พระคันธกุฎี เรื่องนี้ทราบกันทั่วพระนครสาวัตถี ชนเป็นอันมากเที่ยวค้ำกิกขุว่า ฆ่านางสุนทรีเพื่อปกปิดกรรมลามกของพระสมณโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศาสดาตรัสว่า ผู้พูดคำไม่จริงหรือผู้ทำกรรมลามกแล้วกล่าวว่าไม่ได้ทำ ชนทั้งสองนั้นย่อมเข้าถึงนรกเสมอกัน

ฝ่ายพระราชาส่งราชบุรุษไปสืบเรื่องนี้ ทราบจากพวกนักเลงเหล่านั้นที่เมาแล้วทะเลาะกันเองในวงสุราว่าพวกอัญญาเดียรถีย์ใช้พวกนักเลงให้ฆ่านางสุนทรี พระราชาจึงเรียกพวกเดียรถีย์มา บังคับให้ป่าวประกาศความผิดของคนทั่วพระนคร แล้วประหารชีวิต^{๕๕}

เรื่องขัมพูกาชีวิต

ในสมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า มีชาวเมืองคนหนึ่งสร้างวิหารถวายพระเถระรูปหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่งพระจินาสพพิณชบาตผ่านมา ชาวเมืองนั้นนิมนต์ให้ไปฉันที่บ้านในวันรุ่งขึ้น และนิมนต์ให้ไปฉันประจำ พระเถระรูปนั้นโกรธ คำพระจินาสพ รุ่งเช้า พระจินาสพจากไป แล้วฝ่ายพระเถระรูปนั้นเคาะระฆังด้วยเล็บแล้วไปฉันที่บ้านชาวเมืองพร้อมใส่ความพระจินาสพ อีกทั้งยังเทกัศดาหารที่เขาฝากถวายพระจินาสพทิ้งอีกด้วย

“เมื่อพระเถระทำกาละแล้วไปตกรก พอเกิดมาต้องกินคูถ นอนบนแผ่นดิน เปลือยกาย ถอนผมด้วยท่อนแปรงตาล หลอกล่อมมหาชนว่า ตนเป็นพระอรหันต์อยู่ ๕๕ ปี จนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาโปรด จึงได้บรรลุปะเป็นพระอรหันต์”^{๕๖}

วิบากกรรมของมูสาวาท

วิบากกรรมของมูสาวาท คือผลของการกล่าวคำเท็จนั้น ผู้ที่มีการกล่าวคำเท็จนั้นจะต้องมีการประสพกับวิบากกรรมดังนี้ คือ

- (๑) พูดไม่ชัด
- (๒) ฟันไม่เป็นระเบียบ
- (๓) ปากเหม็นมาก
- (๔) ใจตัวร้อนจัด

^{๕๕} พ.ร. (ไทย) ๒๕/๓๘/๒๔๖-๒๕๐, พ.ร.อ. (ไทย) ๑/๓/๔๔๕-๔๕๓.

^{๕๖} พ.ร. (ไทย) ๒๕/๓๐/๔๕, พ.ร.อ. (ไทย) ๑/๒/๒๑๘-๒๓๑.

- (๕) ตาไม่อยู่ในระดับปกติ
- (๖) กล่าววาจาด้วยปลายลิ้นและปลายปาก
- (๗) ทำทางไม่สง่าผ่าเผย
- (๘) จิตไม่เที่ยงคล้ายวิกลจริต
- (๙) ร่างกายไม่สมประกอบ
- (๑๐) มากไปด้วยความวิตกกังวล

(๒) ผรุสวาจา

คำว่า ผรุสวาจา มีวิเคราะห์ในภาษาบาลีว่า ผรุสฺ กโรติตี ผรุสวาจา วาจาใด ย่อมกระทำให้เป็นอย่างหยาบวาจานั้น ชื่อว่าผรุสวาจา^{๑๑๑} ผรุสวาจา นี้ ได้แก่การคำ การแข่ง โทสเจตนา คือเจตนาที่จะทำลายหรือประทุษร้าย การกล่าวคำหยาบ คำคำ คำแข่ง ด้วยโทสจริตก็ชื่อว่าผรุสวาจา วาจายาบที่เรียกว่าผรุสวาจา นี้ ย่อมมีปรกติทำความเดือดร้อนให้แก่ไปในหัวใจของผู้ฟัง คนทั้งหลายที่ได้ฟัง ผรุสวาจา นี้แล้ว ย่อมทนนิ่งอยู่ไม่ได้ ให้เกิดความไม่สบายจิตไม่สบายใจ คือว่าจิตใจของผู้ได้รับฟัง ผรุสวาจา ย่อมจะมีอาการเจ็บปวด

“คำหยาบ” มีหลายลักษณะ เช่น คำคำ หมายถึง กดให้เขาดำกว่าที่เป็นจริง เช่น เขาเป็นคนว่าเขาเป็นหมา เป็นวัว เป็นควาย

คำประชด หมายถึง ยกให้สูงกว่าที่เป็นจริง เช่น เขาเป็นคนธรรมดาเรียกเขาว่า พ่อเทวดา แม่คุณหญิง แม่คุณนาย พ่อมหาเศรษฐี

คำกระทบ คือตั้งใจจะว่าให้เจ็บ และไม่ว่าตรงๆ พุดไปเสียทางโน้น ให้มันมีอันกระทบมาทางนี้ เช่นจะว่าคนสูงโย่ง ก็พุดถึงเสาชิงช้า จะว่าคนเตี้ย ก็พุดถึงไถกะเทียม คำพุดที่ว่ากันด้วยคำหวาน ก็จัดเข้าประเภทคำกระทบด้วยเช่นกัน เพราะคนถูกว่ารู้สึกเจ็บใจที่หลังต่อเมื่อคิดได้

คำแดกดัน เป็นคำธรรมดาๆ แต่คนพุด พุดด้วยเจตนาจะแดกดันให้คนฟังไม่สบายใจ เช่นจะบอกให้กินข้าว ก็บอกว่า “แดกเข้าไปชียะ” และคำอื่นๆ อีกมาก คำพุดแดกดันนี้จะยกมาแสดงเป็นคำๆ ไม่ได้ เพราะคำไหนก็ใช้แดกดันได้ ในเมื่อผู้พุดเจตนาจะแดกดัน เพียงแต่พุดกระแทกเสียงและเบ้าปากให้ผิดปกตินิดหน่อยเท่านั้น

คำสบถ คือ คำแข่งชกหักกระดูกต่างๆ เช่น เรียกห่ามากิน เรียกผีมาลงและคำพุดแข่งให้อีกฝ่ายหนึ่ง มีอันเป็นไปต่างๆ เช่น ให้ตายโหงตายห้า หรือให้นิบหายวอดวายให้ตกนรกอเวจี ให้คอพอก หรือให้มีอันเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่งก็แล้วแต่

^{๑๑๑} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มงคลคำที่ปณี แปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๕.

คำแสดงใจอื่นๆ เช่น คำหยาบโลน เช่น พูดเกี่ยวกับอวัยวะที่ลับ และการเสพเมณฑุภาพพรรณไม้นิยมพูดโดยเปิดเผย แม้จำเป็นจะต้องพูดถึง ก็เลี่ยงใช้คำ หรือความพอที่เข้าใจความหมายกันแต่คนที่พื้นใจไม่ละเอียดพอ ก็พูด อย่างไม่กระดากปาก เรียกว่าพูดหยาบโลน คำอาฆาต คือถากถำถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความสยดสยอง ผิดวิสัยสุภาพชน คำต่ำ คือคำบางคำ สังคมถือว่าเป็นคำต่ำ ระบายใจผู้ฟังเหมือนกัน เช่นคำว่า กู มึง อี ไอ้ และคำพูดเอาของต่ำๆ มาสร้างความหมายในทางพูด ให้ผู้ฟังรื่นใจ แต่ทั้งนี้ก็ต้องเอาเจตนาของผู้พูดเป็นเครื่องตัดสิน คือต้องพูดด้วยเจตนามุ่งร้าย จึงถือว่าเป็นบาปกรรม เพราะคำพูดของแต่ละท้องถิ่น ย่อมมีคำและความหมายแตกต่างกันไป คือ คำบางคำใช้ในบางท้องถิ่น ถือว่าเป็นคำหยาบ แต่ไปใช้ในบางท้องถิ่น ก็ไม่หยาบยกตัวอย่าง เช่น คำว่า มัน แก กู มึง ข้า เป็นต้นจะนั้น คำพูดจะถือว่า ต่ำหรือสูง หยาบหรือสุภาพต้องเอาเจตนาของผู้พูดเป็นเครื่องตัดสินเสมอ

การกล่าวคำหยาบ คือ ได้แก่ เจตนาหยาบ โดยส่วนเดียวที่ทำให้ความพยายามทางกายและความพยายามทางวาจาที่เป็นตัดความรักของผู้อื่น ชื่อว่า การพูดคำหยาบ มิ่งค์ ๗ คือ

- (๑) คนอื่นที่ตนต่ำ
- (๒) โกรธ
- (๓) การต่ำ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ประยุตฺโต) ท่านได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ว่า คำว่า การพูดคำหยาบ หมายถึง วาจาหยาบ คำพูดเผ็ดร้อน คำหยาบ คลาย ข้อ ๖ ในอภิสถกกรรมบถ ๑๐ คำว่า ผรุสวายะ วาจาเย เวรมณี หมายถึง เว้นจากการพูดคำหยาบ ข้อ ๖ ในอภิสถกกรรมบถ ๑๐^{๑๒}

การกล่าวคำหยาบ แปลความมาจากรูปศัพท์ในภาษาบาลีว่า ผรุสฺ กโรตีติ ผรุสวาจา วาจาใด ย่อมกระทำให้เป็นอย่างหยาบ วาจานั้น ชื่อว่า ผรุสวาจา ผรุสวาจา นี้ ได้แก่ การต่ำ การแข่ง โทษ เจตนา คือเจตนาที่จะทำลายหรือประทุษร้าย การกล่าวคำหยาบ การต่ำ การแข่งด้วยโทษะ ก็ชื่อว่า ผรุสวาจา หรือคำหยาบมีหลายลักษณะเช่น^{๑๓}

(๑) คำต่ำ หมายถึง กดให้เขาดำกว่าที่เป็นจริง เช่น ว่าเป็นหมา เป็นวัว เป็นควาย คือการพูดกดให้ต่ำลง เช่น เขาเป็นคนแต่ว่าเขาเป็นสัตว์

(๒) คำประชด หมายถึง ยกให้สูงกว่าที่เป็นจริง เช่น เรียกคนสามัญธรรมดาว่าพ่อเทวดา แม่คุณหญิง แม่คุณนาย พ่อมหาเศรษฐี

^{๑๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ประยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๕๐.

^{๑๓} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถปิณี เล่ม ๒, หน้า ๑๐๕.

(๓) คำกระทบ หมายถึง ตั้งใจจะว่าให้เจ็บและไม่พูดตรงๆพูดไปเสียทางโน้น ให้มันมากระทบทางนี้ เช่น จะว่าคนสูงโย่ง ก็พูดถึงเสาชิงช้า จะว่าคนเดี้ยก็พูดถึงไหกระเทียม คำพูดที่ว่ากันด้วยคำหวาน ก็จัดเข้าประเภทคำกระทบด้วยเช่นกัน เพราะคนถูกว่า จะรู้สึกเจ็บใจที่หลังต่อเมื่อคิดคือการพูดไม่กระเทือนไปหาผู้อื่น ที่มีความหมายตรงกับสำนวนไทยว่า ตีวัวกระทบคราด

(๔) คำแฉกดัน เป็นคำธรรมดา แต่คนพูด พูดด้วยเจตนาแฉกดันให้คนฟังไม่สบายใจ เช่น จะบอกให้กินข้าว ก็บอกว่าแฉกเข้าไปสียะ และคำอื่นๆอีกมาก คำพูดแฉกดันนี้จะยกมาแสดงเป็นคำๆไม่ได้ เพราะคำไหนก็ใช้ได้ แฉกดันได้ในเมื่อผู้พูดเจตนาจะแฉกดันเพียงแต่พูดกระทบเสียงเบ้าปากให้ผิดปกตินิดหน่อยเท่านั้น คือการพูดด้วยเจตนาจะแฉกดัน ให้เขาเกิดความไม่สบายใจ เช่น บอกให้กินข้าว ก็บอกว่า เชิญยัดเข้าไปเสียให้พอ

(๕) คำสบถ หมายถึง คำแช่งชั๊กหักกระดูกต่างๆ เช่น เรียกแห่ม่ากิน เรียกผีมาลง และคำพูดแช่งให้อีกฝ่ายหนึ่งมีอันเป็นต่างๆ เช่น ให้ตายโหง ตายท่า ให้ฉิบหายวายวอด ให้ตกนรกอเวจี ให้คอหอยพอก หรือให้มีอันเป็นไปอย่างไร อย่างหนึ่ง คือการพูดสบถแช่งต่างๆนาๆ ให้เขามีอันเป็นไปต่างๆ

(๖) คำแสดงใจอื่นๆ เช่น คำหยาบ โลง เช่น พูดเกี่ยวกับอวัยวะที่ลับ และการเสพเมณฑุภาพ เช่น ไม่นิยมพูดโดยเปิดเผยจำเป็นจะต้องพูดถึงก็เลี่ยงใช้คำ หรือความพอที่จะเข้าใจความหมายกัน แต่คนที่มีความใจไม่ละเอียดพอก็พูดอย่างไม่กระดากปาก เรียกว่าพูดคำหยาบ โลง เช่นคำที่เกี่ยวกับอวัยวะเพศ คำอาฆาตเกิดความเกิดขึ้นและพูดออกมา เช่น เดียวกู่พันให้คอขาดเสียนี้เป็นต้น

ประเภทของการกล่าวคำพรูสาจา

คำหยาบหรือที่เรียกว่า อักโกสวัตตุ คือวัตถุอันเป็นที่ตั้งแห่งการดำ การแช่งทั้งหลาย ซึ่งจัดเป็นพรูสาจานั้นมีทั้งหมด ๑๐ ประการ คือ

(๑) ซาติ คือ คำดำที่เกี่ยวกับเชื้อชาติต่ำทราม และคำที่เกี่ยวกับเชื้อชาติสูงส่ง จัดเข้าในอักโกสวัตตุชื่อ ซาติ หมายความว่า ยกเอาชาติขึ้นมามีค่าในด้านที่ต่ำทราม เช่น ดำทอด้วยคำหยาบคาย ว่าเจ้าชาติไพร่ หรือยกเอาชาติขึ้นมามีค่าในด้านสูงส่ง เช่น ประสงค์จะกล่าวคำแฉกดันให้เจ็บใจ จึงกล่าวคำหยาบคายออกมาว่า เจ้าผู้ตีแปดสาแหรกเป็นต้น

(๒) นามะ คือ คำดำที่เกี่ยวกับชื่อ ต่ำทราม และคำดำที่เกี่ยวกับชื่ออันสูงส่ง จัดเข้าในอักโกสวัตตุชื่อ นามะ หมายความว่า ยกเอาชื่อขึ้นมามีค่าในด้านที่ต่ำทราม ซึ่งผิดไปจากความเป็นจริง เช่น เขาเป็นชื่อนี้ชื่อนั้นอยู่ในมนุษย์ภูมินี้แท้ๆ แต่ดำโดยตั้งชื่อใหม่ให้เขากลายเป็นสัตว์ในอบายภูมิ ซึ่งเป็นภูมิที่ต่ำทราม เช่น ดำทอเขาด้วยคำที่หยาบคายว่า เจ้าสัตว์นรก เจ้า

สัตว์ดิรัจฉาน หรือยกเอาชื่อขึ้นมาในด้านที่สูงส่ง เช่น คนผู้รู้แล้วว่า เขาเป็นคนธรรมดา อยู่แต่ประสงคจะคำให้เจ็บใจ จึงคำประชดประชันออกมาว่า พ่อเทวดาแม่เทพธิดา เป็นต้น

(๓) โศตระ คือ คำคำที่เกี่ยวกับโคตรคือสกุลวงศ์อันต่ำทราม และคำคำที่เกี่ยวกับสกุลวงศ์อันสูงส่ง จัดเข้าในอักษโกสวัตตุดุข้อ โศตระ หมายความว่ายกเอาสกุลวงศ์ขึ้นมาในด้านที่ต่ำทราม เช่น คำทอด้วยถ้อยคำหยาบคายว่า เจ้าเป็นสกุลจู้ซ่า เจ้าเป็นสกุลโจร หรือยกเอาสกุลวงศ์ขึ้นมาในด้านสูงส่ง เช่น คนก็รู้ว่าเขาเป็นคนธรรมดา แต่ประสงคจะคำให้เจ็บใจ จึงคำประชดออกมาว่า เจ้าเป็นคนสกุลเจ้านาย เจ้าเป็นคนสกุลคนดี เจ้าเป็นคนสกุลเศรษฐี เป็นต้น

(๔) กรรม คือ คำคำที่เกี่ยวกับอาชีพการงานต่ำ และคำคำที่เกี่ยวกับอาชีพการงานตำแหน่งสูง จัดเข้าในอักษโกสวัตตุดุข้อ กรรม หมายความว่า ยกเอาอาชีพการงานที่ต่ำของเขาขึ้นมาคำให้เจ็บใจ เช่น คำทอด้วยถ้อยคำว่า เจ้ากรรมกร เจ้าคนขอทาน หรือยกตำแหน่งหน้าที่การงานในด้านสูงส่งขึ้นมาคำ เช่น คนผู้รู้แล้วว่าเขาเป็นคนธรรมดา แต่ประสงคจะคำให้เจ็บใจ จึงคำประชดประชันว่าเจ้าเป็นคนชั้นเสนาบดี เจ้าเป็นคนชั้นเจ้านาย เป็นต้น

(๕) สิปปะ คือ คำคำที่เกี่ยวกับศิลปะวิทยาการต่ำ และคำคำที่เกี่ยวกับศิลปะวิทยาการอันสูง จัดเข้าในอักษโกสวัตตุดุข้อ สิปปะ หมายความว่า ยกเอาศิลปะวิทยาการหรือความรู้อันต่ำของเขาขึ้นมาคำให้เจ็บใจ เช่น คำด้วยถ้อยคำว่า เจ้ามีความรู้เพียงแคหางอึ่ง เจ้ามีความรู้เพียงแคทำขนมขาย เจ้ามีความรู้เพียงแคแจวเรือจ้าง หรือยกเอาศิลปะวิทยาการและความรู้ในด้านสูงส่งขึ้นมาคำ เช่น คำด้วยถ้อยคำว่าเจ้าเป็นอาจารย์ถ้อย เจ้าเป็นครูที่ชั่วช้า เจ้าเป็นนายที่ต่ำทราม เป็นต้น

(๖) อาพาธ คือ คำคำที่เกี่ยวกับ โรคภัยไข้เจ็บต่ำทราม และคำคำที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บเบื้องสูง จัดเข้าในอักษโกสวัตตุดุข้อ อาพาธ หมายความว่า ยกเอาโรคภัยไข้เจ็บที่ต่ำทรามน่ารังเกียจขึ้นมาคำ เช่น คำด้วยถ้อยคำว่าเจ้าจี้เรื้อน เจ้าอ่อน เจ้าบอด หรือยกเอาโรคภัยไข้เจ็บของเขาซึ่งเป็นโรคชั้นสูงมักเกิดขึ้นกับอวัยวะเบื้องสูงขึ้นมาคำว่าให้ซ้ำใจ เช่น คำด้วยถ้อยคำ ว่าเจ้าหัวล้าน เจ้าโรคบอด เจ้าบ้า เป็นต้น

(๗) ลิงคิกะ คือ คำคำที่เกี่ยวกับเพศหรือรูปพรรณสัณฐานอันต่ำทรามและคำคำที่เกี่ยวกับเพศหรือรูปพรรณสัณฐานอันสูงส่ง จัดเข้าในอักษโกสวัตตุดุข้อ ลิงคิกะ หมายความว่า ยกเอาเพศหรือรูปพรรณสัณฐานขึ้นมาคำให้เจ็บใจในด้านต่ำ เช่น คำด้วยถ้อยคำว่าเจ้าอ้วน เจ้าเตี้ย ตัวเจ้าเป็นชายแต่ใจเป็นหญิง(เจ้ากระเทย) หรือยกเอาเพศหรือรูปพรรณสัณฐานอันสูงส่งของเขาขึ้นมาคำว่า เพื่อให้ได้รับความเจ็บใจ เช่น คำด้วยถ้อยคำว่า รูปร่างเจ้าเหมือนเทวดา แต่ว่าใจร้ายเหมือนคนป่า รูปร่างเจ้าปานนางฟ้าแต่หัวใจชั่วช้าเหมือนแม่มด เป็นต้น

(๘) กิเลส คือคำค่าที่เกี่ยวกับกิเลส จัดเข้าในอภิสวัตถุชื่อกิเลส หมายความว่ายกเอา กิเลสขึ้นมาเพื่อให้เจ็บใจ เช่น คำด้วยถ้อยคำที่หยาบคายว่า เจ้าคนบ้าตัณหา เจ้าคนมีทิฐิ มานะ ในกรณีนี้ ขอให้ท่านผู้มีปัญญาพึงตั้งข้อสังเกตว่าคำค่าที่เกี่ยวกับกิเลสนี้ปรากฏว่ามีแต่ คำค่าในด้านต่ำอย่างเดียว ไม่มีคำค่าในด้านสูงเหมือนอภิสวัตถุชื่ออื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้ ก็ โดยมีเหตุผลที่ท่าน

แสดงไว้ว่า ธรรมดาสิ่งทั้งหลายย่อมมีทั้งสูงทั้งต่ำ แต่ธรรมที่มีชื่อว่ากิเลสย่อมมีแต่ฝ่ายต่ำ อย่างเดียวเท่านั้นเป็นต้น

(๙) อาบัติ คือคำที่เกี่ยวกับอาบัติอันแสดงถึงความอันต่ำทราม และคำค่ามีเกี่ยวกับอาบัติ อันแสดงถึงความไม่ต่ำทรามเท่าใด จัดเข้าในอภิสวัตถุชื่อ อาบัติ หมายความว่ายกเอา อาบัติคือ ความผิดกฎวินัยขึ้นมาค่ากัน ในด้านต่ำก็ยกเอาอาบัติหนักขึ้นมาค่าเช่น คำด้วย ถ้อยคำว่า เจ้าปาราชิก เจ้าสมี เจ้าคนบาปหนา หรือยกเอาอาบัติที่แสดงถึงความไม่ต่ำทราม เท่าใดอันได้แก่ ความผิดกฎวินัยที่มีโทษเบาว่าอาบัติปาราชิกและสังฆาภิเสกขึ้นมาค่ากัน ซึ่ง จัดเป็นการค่าในด้านสูงสำหรับกรณีแห่งอภิสวัตถุชื่ออาบัตินี้ เช่นค่าเพื่อให้เจ็บใจด้วยคำ ว่าเจ้าคนต้องปาจิตตีย์ เจ้าคนมีความผิดเป็นต้น

(๑๐) อภิสวัตถุ คือคำค่าที่เกี่ยวกับสาธารณภัย อันเป็นไปทั้งในด้านต่ำและด้านสูงซึ่งเป็นคำ ค่าที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในโลกของคนค่าทั้งหลาย เช่น คำที่พาดพิงไปถึงพ่อแม่หรือสันดานของ เขาเป็นต้น อันเป็นคำค่าที่ก่อความเจ็บช้ำให้เกิดแก่ผู้ที่ถูกค่าทั้งหลาย ย่อมจัดเข้าในอภิสวัตถุชื่อว่าอภิสวัตถุนี้ทั้งสิ้น^{๑๐๔}

องค์ประกอบของการกล่าวคำพรุสวาจา

การพูดคำหยาบนั้น คือ คำที่หยาบคาย จะถึงความเป็นกรรมบถได้ ต้องประกอบด้วย องค์ ๓ ประการ คือ

๑. อภิสวัตถุ พัง โปร ผู้อื่นที่ตนจะค่า
๒. กุปิตจิตตัง มีจิตประกอบด้วยความโกรธแค้น
๓. อภิสวาจา ค่าออกไป^{๑๐๕}

^{๑๐๔} ตี.ส.อ. (ไทย) ๑/๒/๒๐๕, อภิสวัตถุ คือคำที่ใช้ค่า ๑๐ อย่างในวินัยท่านว่า ได้แก่ โอมาสวาท คือคำกล่าวเสียดสี ๑๐ อย่าง ส่วนในกรรมบถ หมายถึงคำที่ใช้ค่า ๑๐ อย่าง คือคำว่า (๑) เจ้าเป็นโจร (๒) เป็นคน พาล (๓) เป็นคนหลง (๔) เป็นอูฐ (๕) เป็นโค (๖) เป็นลา (๗) เป็นสัตว์นรก (๘) เป็นสัตว์เดรัจฉาน (๙) เป็นคนไม่มีศุคติ (๑๐) เป็นคนหวังได้เฉพาะทุกติ.

^{๑๐๕} อภิสว.อ. (ไทย) ๑/๑/๒๕๔.

โทษของการกล่าวคำพรูสาวจา

โทษของการกล่าวคำหยาบ การกล่าวคำหยาบ ที่พูดออกไปนั้น ย่อมมีโทษแก่ผู้พูด คือ ทำให้ผู้พูดเป็นคนหยาบคาย ตกอยู่ในอำนาจของความโกรธ สร้างความเจ็บใจแก่ผู้อื่น การพูดคำหยาบนี้มีโทษมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

๑. เจตนา คือความแรงกล้าหรืออ่อนของกิเลสในใจของผู้พูด
๒. วัตถุ คือบุคคลที่ถูกคำ
๓. ประโยชน์ คือความพยายามในการด่า

การกล่าวคำหยาบหรือพรูสาวจาของพระภิกษุ นั้น มีโทษมากเพราะสาเหตุ ๓ ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. พรูสาวจานั้น ถึงความเป็นกรรมบถ
๒. คนที่ถูกด่า เป็นคนมีคุณธรรมมาก
๓. ผู้พูดมีกิเลสแรงกล้า

การกล่าวคำหยาบ คือพรูสาวจານี้ สำคัญอยู่ที่เจตนา ถ้ามีเจตนาร้ายกล่าวพรูสาวจาออกไปเพื่อให้ผู้ฟังเสียประโยชน์ แม้จะเป็นวาจาที่อ่อนหวานก็ตาม หากการกล่าวนั้น มีความมุ่งหมายด้วยเจตนาร้ายแล้ว ย่อมเป็นพรูสาวจาทั้งสิ้น โดยนัยตรงกันข้าม คือ ผู้ที่กล่าวด้วยเจตนาดี ต้องการให้ผู้ฟังได้ประโยชน์ ถึงหากวาจานั้นจะไม่อ่อนหวาน ไม่ไพเราะ ไม่น่าฟัง หรือแม้จะเจือปนด้วยคำหยาบอยู่บ้าง การกล่าวเช่นนั้นก็ไม่จัดเป็นพรูสาวจา โดยมีอุทาหรณ์ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางศาสนา ซึ่งแปลเป็นใจความได้ว่า ยังมีเด็กชายคนหนึ่ง ประารถนาจักไปเที่ยวเล่นในป่า จึงแจ้งความประสงค์แก่มารดาของตน แต่มารดาเห็นว่าอาจจักเกิดอันตรายขึ้นแก่เขาได้ จึงออกปากห้ามไว้ไม่ให้ไปด้วยชี้แจงให้เขาทราบถึงอันตรายต่าง ๆ อันอาจจะพึงมี แต่บุตรไม่เชื่อฟังยังคิดร้อนใจจะไปให้ได้ นางจึงกล่าวคำหยาบคล้ายกับจะเป็นคำสาปแช่งออกไปว่า ถ้าเจ้าขึ้นไป จงถูกควายขวิดตาย เสียในป่าเถิด เจ้าเด็กคือ แทนที่เด็กนั้นจะเชื่อถ้อยคำเพราะเกรงอันตราย กลับผลจากมารดาวิ่งไปสู่ป่าในทันใดด้วยใจคะนอง ในขณะที่กำลังเที่ยวเล่นอย่างเพลิดเพลินอยู่ในป่านั้น มีกระบือแม่ลูกอ่อนตัวหนึ่งนอนอยู่ ครั้นมันเห็นเด็กชายหัวคือเดินเข้ามาใกล้ตน ก็บังเกิดความโกรธเคืองลุกวิ่งไล่จะขวิดเด็กนั้นด้วยความว่องไว ในขณะที่วิกฤตินั้น เด็กหัวคือก็ตกใจกลัวจนตัวสั่นพลันวิ่งหนีจนเต็มกำลังสุดความสามารถ แต่ก็ไม่อาจที่จะวิ่งให้เร็วไปกว่าแม่กระบือตัวร้ายเมื่อแม่กระบือวิ่งไล่มาใกล้จะทันเด็กนั้นระลึกรถึงคำสาปแช่งของมารดาขึ้นได้ จึงตั้งใจอธิษฐานตามแต่จะนึกได้ในขณะนั้นว่า ถ้ามารดาของเรา ไม่ได้ตั้งใจกล่าวเพื่อสาปแช่งให้กระบือขวิดเราจริง ๆ แล้วขอให้กระบือร้ายจงหยุดไล่เราเดี๋ยวนี้เถิด อย่าได้วิ่งจับไล่เราอีกต่อไปเลย พอเขาอธิษฐานในใจดังนี้จบลง ผลก็ปรากฏว่า

แม่กระบือร้ายซึ่งวิ่งไล่มาด้วยความเร็วเต็มทีนั้น ได้มีการพละนหยุดชะงักลงในทันทีทันใด ไม่สามารถที่จะวิ่งไล่เขาอีกต่อไปได้

โดยอุทาหรณ์นี้ เป็นอันชี้ให้เห็นว่า วาจาที่มารดากล่าวแก่บุตรนั้น แม้จะเป็นคำแข็งหรือ คำด่าก็ดี แต่มารดา มิได้มีเจตนาร้าย มิได้มีใจมุ่งหมายที่จะให้มีอันตรายเกิดขึ้นแก่บุตรของตนเลย ฉะนั้น วาจาของมารดา นี้ ถึงแม้จักเป็นวาจาที่ไม่ดี ก็ไม่ได้ชื่อว่าเป็นพรุสวาจา เพราะเป็นคำกล่าวที่มีเจตนาดี

การกล่าวพรุสวาจา นี้ไม่จำกัดว่าจะต้องกล่าวเฉพาะต่อหน้าผู้ถูกด่า จึงจะสำเร็จเป็นพรุสวาจาอกุศลกรรมบถ ก็หามิได้ โดยที่แท้ แม้ผู้ที่ถูกด่าทอจะไม่ได้อยู่เฉพาะหน้าก็ดี หรือผู้ที่ถูกด่าทอจะได้ออกไปเป็นผีแล้วก็ดี พรุสวาจาของผู้ที่ด่าเขาลับหลัง หรือพรุสวาจาของผู้ที่ด่าผีตายนั้น ก็ย่อมสำเร็จเป็นพรุสวาจาอกุศลกรรมบถได้เช่นกัน โดยท่านอ้างอิงอุทาหรณ์ว่าดังนี้

ผู้น้อยที่กล่าววาจาล่วงเกินผู้ใหญ่ เช่นกล่าวล่วงเกินบิดามารดา ครูอาจารย์ เป็นต้น ต่อมาเกิดสำนึกในความผิดของตนขึ้นมาได้ จึงทำการขอขมาอภัยต่อท่าน แม้ท่านเหล่านั้นจะไม่ได้อยู่เฉพาะหน้าหรือว่าท่านเหล่านั้นได้ถึงแก่กาลกิริยาตายไปแล้วก็ตาม การขอขมาอภัยของผู้ที่สำนึกในความผิดของตน ก็ย่อมสำเร็จประโยชน์ คือโทษที่กล่าววาจาล่วงเกินนั้น ย่อมอันตรายหายเป็นอโหสิกรรมไปได้ ก็ในเมื่อการขอขมาโดยไม่มีผู้ที่ถูกด่าว่าปรากฏอยู่เฉพาะหน้า ย่อมสำเร็จประโยชน์คือทำให้โทษผิดนั้นอันตรายหายไปได้เช่นนี้แล้ว การกล่าวพรุสวาจาโดยไม่มีผู้ที่ถูกด่าปรากฏอยู่เฉพาะหน้าจะเป็นการด่าลับหลัง หรือจะเป็นการด่าผีที่ตายไปแล้ว ก็ย่อมจักสำเร็จเป็นโทษเข้าถึงความเป็นพรุสวาจาอกุศลกรรมบถได้เช่นเดียวกัน

พรุสวาจาอกุศลกรรมบถมีโทษหนักเบาเป็นมหาสาวิชชะ และอัปสาวิชชะ เช่น ถ้าบุคคลผู้เป็นเจ้าของกรรมนั้น ทำการด่า ทำการแข่งซึ่งท่านผู้มีอุปการคุณอันสูงส่ง เช่นบิดามารดา อุปัชฌาย์อาจารย์หรือทำการด่าทำการแข่งท่านผู้ทรงไว้ซึ่งศีลธรรมอันสูงส่งเช่นพระอรหันต์ อริยบุคคล พระอนาคามีอริยบุคคล พระสกทาคามีอริยบุคคล พระโสดาบันอริยบุคคลและภิกษุสงฆ์ที่เป็นปุถุชนเป็นต้นแล้ว พรุสวาจาของเขาก็ย่อมจักเป็นมหาสาวิชชะ คือมีโทษมาก มีโทษหนัก หากว่าทำการด่า ทำการแข่ง บุคคลอันธพาล ซึ่งเป็นคนไร้ศีลธรรม เป็นคนสามัญธรรมดาพรุสวาจา คือ การด่าการแข่งของบุคคลเจ้ากรรม ก็เป็นอัปสาวิชชะ คือมีโทษน้อย มีโทษเบาเป็นธรรมดา

คำหยาบให้โทษที่มองเห็นชัดเช่น เป็นมูลเหตุให้ทะเลาะกัน เบียดเบียนกัน เสียเวลาทำมาหากิน เสียทรัพย์สินเงินทอง คำหยาบทำลายเกียรติยศของผู้พูด และผู้ที่ถูกพูดถึง ทำลายความรู้สึกที่ดีของผู้อื่น ทำลายความสุขความรื่นรมย์ใจของผู้ได้ยินได้ฟัง คำหยาบจึงไม่ดี ถือว่าเป็นวิจตุจริต ควรละเว้น เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้คนเกลียด โทษที่เห็นได้ชัดในสังคม ก็คือ คำหยาบเป็นเครื่องทำลายทั้งเสน่ห์ในตัวผู้พูด ทำลายอำนาจ และชาติตระกูลของผู้พูด คำหยาบสื่อถึงจิตใจที่ไม่

นารักของผู้พูดหลายประการ เช่น แสดงถึงจิตใจที่หยาบคาย ความบกพร่องทางวัฒนธรรม ความลดหย่อนทางคุณธรรม ตลอดจนโทษต่างๆ ที่จะตามมาทับคำหยาบ การที่จะครองใจบุคคลอื่นได้นั้น ไม่สามารถใช้วาจาหยาบได้เลย ดังนั้นถ้าจะมุ่งครองใจบุคคลอื่น หวังให้รัก มีคำพูดประเภทเดียวเท่านั้น คือ คำสุภาพอ่อนโยน พูดจามีมนวล จึงจะเป็นผลสำเร็จ

ในพระไตรปิฎก อรรถกถา โดยเฉพาะชาดกได้แสดงตัวอย่างโทษของการพูดคำหยาบ ไว้มากมาย ในงานวิจัยนี้จะยกมาเพียงบางส่วนเพื่อเป็นตัวอย่าง ดังนี้

เรื่องปลาช็อกปิลละ เคยเป็นภิกษุมัวเมาในปรีดียกตนข่มภิกษุทั้งหลาย

ในกาลแห่งพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว กุลบุตรพี่น้อง ๒ คนออกบวชภิกษุพี่ชายเลือกบำเพ็ญวิปัสสนาธุระ จึงเข้าป่าทำความเพียร ไม่นานก็บรรลุอรหัตผล ภิกษุน้องช็อกปิลละเลือกเรียนคันถธุระและชานาญในพระไตรปิฎก ลากสักการะเป็นอันมากบังเกิดขึ้น เขมัวเมาเพราะเป็นผู้ได้ฟังมามาก เทียบกล่าวสิ่งที่มีโทษว่าไม่มีโทษ กล่าวสิ่งที่ไม่มีโทษว่ามีโทษ ภิกษุทั้งหลายเดือนก็ถูกตวาด แม้ภิกษุพี่ชายเป็นพระอรหันต์มาเดือนก็ไม่ฟัง ในกาลสิ้นอายุขัยภิกษุ กปิลละเกิดในอเวจีมหานรก

ในสมัยพุทธกาล ภิกษุนั้นมาเกิดเป็นปลาใหญ่มีสีเหมือนทองคำ มีปากเหม็นด้วยเศษแห่งวิบาก ต่อมาถูกชาวประมงจับได้ พระราชาทอดพระเนตรเห็นปลา จึงรับสั่งให้คนถือปลาไปทูลถามพระศาสดา พระศาสดาตรัสวิพากกรรมว่าปลาช็อกปิลละกล่าวพระพุทธรวจนะ จึงได้กายสีทอง ที่ปากเหม็นเพราะบริภาษเพื่อนภิกษุ ปลาช็อก กปิลละเกิดความเดือดร้อนใจเอาศีรษะฟาดเรือทำกาละแล้วเกิดในนรก^{๑๑๖}

เรื่องธรรมิกสูตร ธรรมของสมณะและศาสดาทั้ง ๖

ท่านพระธัมมิกะเป็นเจ้าอาวาสอยู่ในอาวาส ๗ แห่ง ในชาติภูมิชนบท ท่านได้ค้า บริภาษ เบียดเบียน ทิ่มแทง เลียดสีภิกษุอาคันตุกะด้วยวาจาจนอยู่ไม่ได้ ต่อมา ถูกชาวบ้านขับไล่ออกจากอาวาสทั้ง ๗ แห่ง จึงไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคกราบทูลเรื่องทั้งหมดให้พระองค์ทรงทราบ พระผู้มีพระภาคจึงตรัสเล่าเรื่องอดีตว่า ครุทั้ง ๖ คือ ๑. สุนตตะ ๒. มุกปักกะ ๓. อรณมิ ๔. กุททาลกะ ๕. หัตถิปาละ ๖. โขติปาละ แต่ละคนเป็นผู้ปราศจากความกำหนัดในกาม มีสาวหลายร้อย ได้แสดงธรรมแก่สาวกทั้งหลายเพื่อให้เกิดในพรหมโลก แต่สาวกที่ไม่เลื่อมใส เมื่อตายไป ก็ไปเกิดในอบายภูมิ ส่วนสาวกที่เลื่อมใสก็ไปเกิดในสวรรค์ ทรงแสดงเปรียบเทียบว่า ผู้ที่มีจิตคิดร้าย คำ

^{๑๑๖} พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๓๔-๓๓๖/๑๓๖-๑๓๘, พ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๒๗๑-๒๘๐.

บริภาษครูทั้ง ๖ นั้น จะประสพสิ่งที่มีโชบุญเป็นอันมาก แต่การค้า การบริภาษเพื่อนพรหมจารีผู้มี
โทษมากกว่านั้น^{๑๑๑}

เรื่องตติรชาดก เป็นอุทานเรื่องฤทธิปากร้าย และนกรักษาตายเพราะปาก

พระศาสดาทรงปรารภพระโกกาลิกะที่พินาศเพราะวาจาของตน จึงทรงนำเรื่องในอดีตมา
ตรัสเล่าว่า ครั้งพระโพธิสัตว์ เกิดเป็นพราหมณ์ เจริญวัยสำเร็จศิลปะแล้ว ละกามออกบวชเป็น
ฤทธิ ทำอภิญญา ๕ สมบัติ ๘ ให้เกิดแล้วคณะฤทธิตั้งให้ท่านเป็นอาจารย์

ครั้งนั้น มีคาบสผู้หนึ่งเป็นโรคผอมเหลืองถือพร้าเข้าไปผ่าไม้ คาบสปากกล้าคนหนึ่งเข้าไป
ใกล้ แล้วบอกให้คาบส ผู้เป็นโรคให้ฟันที่นั่น ฟันที่นี้ คาบสจีโรคจิตใจ โกรธ จึงฟันคาบส
ปากกล้าสิ้นชีวิต ต่อมา ในที่ไม่ไกลจากอาศรม นกรักษาตัวหนึ่งอยู่บนจอมปลวกส่งเสียงขัน
ดังลั่นทุกเช้าเย็นไม่นาน ก็ถูกนายพรานจับไปฆ่า พระโพธิสัตว์ไม่ได้ยินเสียงนกนั้นขัน จึง
กล่าวว่าวาจาที่ดังเกินไป ความเป็นผู้รุนแรงเกินไป พุคล่วงเวลา ย่อมฆ่าผู้มีปัญญาทรม จู
วาจาที่ฆ่านกรักษาผู้ขันดังเกินไป^{๑๑๒}

เรื่องขุณฺโณเศรษฐี บุพกรรมของขุณฺโณเศรษฐี

เมื่อมหาชนกำลังสร้างพระเจดีย์ของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ พระจินาสพองค์หนึ่ง
ไปยังเจดีย์ ทราบว่า ทองไม่พอในการก่อสร้างมุขทางทิศอุดรแห่งเจดีย์ พระจินาสพจึงเข้าไป
ภายในหมู่บ้าน แล้วชักชวนมหาชนสร้างเจดีย์ เมื่อไปสู่ตระกูลนายช่างทอง ซึ่งกำลังนั่ง
ทะเลาะกับภรรยาอยู่ในขณะนั้นเอง พระเถระจึงกล่าวเชิญชวน แต่ด้วยความโกรธต่อภรรยา
นายช่างจึงกล่าวว่า จงโยนพระศาสดาของท่านลงน้ำไปเสีย ภรรยาของนายช่างได้ให้สติว่า
ท่านทำกรรมอย่างสาหัสยิ่ง ท่านโกรธดิ้นควรจะค่าหรือควรจะเข็ญดิ้นเท่านั้น เหตุไฉน
ท่านจึงทำเวรในพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ทันใดนั้นเอง นายช่างทองเกิดความสลดใจกล่าวว่า ท่านเจ้าข้า ขอท่านจงอดโทษแก่กระผม
แล้วหมอบลงแทบเท้าของพระเถระ พระเถระกล่าวว่า โยม ฉันหาถูกท่านว่ากล่าวอะไรๆ ไม่
ท่านจงยังพระศาสดาให้อดโทษเถิดแล้วให้นายช่างทำหม้อดอกไม้ทองคำ ๓ หม้อ บรรจุน้ำไว้
ภายในที่บรรจุพระธาตุ นายช่างทองชวนลูกชาย ๓ คนมาร่วมทำ ลูกชายคนใหญ่ และคนกลาง
ไม่ปรารถนาที่จะทำด้วย เขาจึงเรียกลูกชายคนเล็กมา และกล่าวเชิญชวนให้ร่วมทำ ลูกชายคน

^{๑๑๑} อัง.นกก. (ไทย) ๒๒/๕๔/๔๒๕-๕๓๒, อัง.นกก.อ. (ไทย) ๓/-/๖๕๔-๗๐๒.

^{๑๑๒} ขุ.ชา.เอกก. (ไทย) ๒๗/๑๑๗/๔๘, ขุ.ชา.เอกก.อ. (ไทย) ๓/๒/๔๔๒-๔๔๔.

เล็กน้อยคิดว่า ธรรมดาว่า กิจที่เกิดขึ้นแก่บิดา ย่อมเป็นภาระของบุตร จึงทำดอกไม้ทั้งหมด ด้วยกรรมที่กล่าวต่อพระศาสดา ทำให้นายช่างทองถูกโยนลงน้ำตั้งแต่เกิดถึง ๗ ครั้ง จนถึงชาติสุดท้าย ส่วนบุตรของเขาทั้งสองคน ไม่ปรารถนาจะเป็นสหายในเวลาทำดอกไม้ทองคำ เพราะเหตุนั้น ภูเขาทองจึงไม่เกิดสำหรับบุตรทั้งสองนั้น แต่เกิดสำหรับลูกชายคนเล็ก เพราะความที่เขาทำดอกไม้ทองคำร่วมกันกับบิดา^{๑๑๕}

เรื่องสุปปีเยธรรคาตา เคยเมาในชาติและยกตนข่มผู้อื่น

ในกาลของพระปฐมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านสุปปีเยเกิดในเรือนมีตระกูล บวชเป็นคฤหัสถ์อยู่ในราวป่า เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าในราวป่านั้น มีใจเลื่อมใส ได้ถวายผลาผลแต่พระทศพลและแก่ภิกษุสงฆ์ ด้วยบุญกรรมนั้น ท่านท่องเที่ยวไปในเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย แล้วเกิดในตระกูลกษัตริย์ ในกาลของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงความเป็นผู้รู้โดยลำดับ เกิดความสังเวชโดยอาศัยการคบหากัลยาณมิตร บวชในพระศาสนาแล้วได้เป็นพหูสูตท่านทั้งยกตนข่มผู้อื่น เพราะความเมาในชาติและสุตะ

ในพุทธรูปบาทกาลนี้ ท่านมีนามว่า สุปปีเย ท่านเกิดในตระกูลคนเฝ้าป่าช้า อันเป็นตระกูลที่คนเหยียดหยามในพระนครสาวัตถี ด้วยผลแห่งกรรมนั้น ต่อมา เมื่อท่านถึงความเป็นผู้รู้แล้ว เข้าไปหาพระโสปากเถระผู้เป็นสหายของตน ฟังธรรมในสำนักของพระโสปากเถระ เกิดความสังเวช บวชแล้วบำเพ็ญสมาบัติ จนบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์^{๑๑๖}

วิบากกรรมของการกล่าวคำพรูสวาจา

วิบากกรรมของการกล่าวคำหยาบ คนที่พูดคำหยาบนั้น ย่อมประสบกับวิบากกรรมดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) พินาศในเรื่องทรัพย์สิน
- (๒) ได้ยินเสียงที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ
- (๓) ผิวพรรณไม่ผ่องใส
- (๔) ตายด้วยอาการง่วงวย

^{๑๑๕} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๔๑๖/๑๖๔, พุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๔๔๖.

^{๑๑๖} พุ.เถร.อ. (ไทย) ๒/๓/๑๕๕-๒๐๒.

(๓) ปิสุณาวาจา

การกล่าวคำปิสุณาวาจา คือ การใช้วาจาที่เป็นเหตุทำตนเป็นที่รักในใจของผู้ที่ตนพูดด้วย และเป็นเหตุต่อเสียดผู้อื่น กล่าวคือ เจตนาของบุคคลผู้มีจิตเศร้าหมองทำให้เกิดความพยายามทางกาย และทางวาจาเพื่อให้อันอื่นแตกกันก็ดี เพื่อต้องการทำตนให้เป็นที่รักก็ดี การพูดคำส่อเสียดมีองค์ ๔ คือ

- (๑) ผู้อื่นที่ฟังให้แตกกัน
- (๒) มุ่งให้เขาแตกกันด้วยประสงค์ว่าคนเหล่านี้จักเป็นผู้แตกกัน
- (๓) ความพยายามที่เกิดแต่ความมุ่งมั่นให้เขาแตกกันนั้น
- (๔) ผู้นั้นรู้เรื่องนั้น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ท่านได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ว่า คำว่า การพูดส่อเสียด ปิสุณาวาจา การพูดส่อเสียด หมายถึง วาจาส่อเสียด พูดส่อเสียด พูดยุยงให้เขาแตกแยกกัน ข้อ ๕ ในกุศลกรรมบถ ๑๐ คำว่า ปิสุณาย วาจาเย เวรมณี หมายถึง เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากพูดยุยงให้เขาแตกกัน แยกร้างกัน ข้อ ๕ ในอกุศลกรรมบถ ๑๐^{๑๑๑}

การกล่าวคำส่อเสียด คือ การการที่บุคคลสืบเข้าไป ทำให้มากขึ้น เจริญขึ้น ย่อมอำนวยให้ไปเกิดในนรก อำนวยผลให้ไปในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากกรรมแห่งการพูดส่อเสียดอย่างเบาที่สุดคือ ย่อมอำนวยผลให้แตกจากมิตรสหายแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์

การกล่าวส่อเสียด แปลความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาบาลีว่า ปิสุติ สามัคคี สยจฺยจฺจนเนตฺติ ปิสุณา วาจาโต ย่อมบดความสามัคคี คือ ทำความสามัคคีให้กระจัดกระจายแตกละเอียดยไป วาจา นั้นชื่อว่า ปิสุณาวาจา^{๑๑๒}

การกล่าวคำส่อเสียด จะมีโทษมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ที่กล่าวว่ามีคุณมากน้อยเพียงใด และมีโทษหนักเบาตามเหตุ เช่น ถ้าผู้ที่ถูกส่อเสียดนั้นเป็นผู้มีศีลธรรม เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมสูง การพูดส่อเสียดของบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือเจ้าของ ก็ย่อมจะเป็นมหาสาวิชชะคือมีโทษมากใหญ่ หากว่าผู้ที่ถูกส่อเสียดให้เกิดขึ้นจากการแตกแยกกัน เป็นคนอันธพาลเป็นผู้ไร้ศีลธรรม การพูดส่อเสียดของบุคคลผู้เป็นเจ้าของ ก็ย่อมจะเป็นอัปสาวิชชะ คือมีโทษน้อย มีโทษเบาเป็นธรรมดา กรรมบถข้อพูดส่อเสียดมีองค์ประกอบ ๔ ประการคือ

- (๑) ฟังความจากฝ่ายนี้แล้วไปบอกฝ่ายโน้นเพื่อทำลายฝ่ายนี้

^{๑๑๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๒๔๒.

^{๑๑๒} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถทีปนีแปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๗.

- (๒) ฟังความฝ่ายโน้น ไม่มาบอกฝ่ายนี้เพื่อทำลายฝ่ายโน้น
- (๓) ทำให้คนที่ปรองดองแตกแยก
- (๔) พูดแต่ถ้อยคำที่ทำให้แตกแยกความสามัคคี^{๑๑๓}

ประเภทของการกล่าวคำปิสุนวาทา

การกล่าวคำต่อเสียด ที่บุคคลเสพเข้าไป ทำให้มากขึ้น เจริญขึ้น ย่อมอำนวยผลให้ไปเกิดในนรก อำนวยผลให้ไปเกิดกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยผลให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากกรรมแห่งการพูดต่อเสียดอย่างเขาที่สุดคือยอมอำนวยผลให้แตกจากมิตรสหายแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์^{๑๑๔}

คำว่า การกล่าวต่อเสียด แปลความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาบาลีว่า ปีสติ สมคฺคิ สยณฺจุนเนตฺติ ปิสุนวาทาใด ย่อมบดความสามัคคี คือ ทำความสามัคคีให้กระจัดกระจายแตกละเอียดไป วาจานั้นชื่อว่า ปิสุนวาทา^{๑๑๕}

การใช้ถ้อยคำต่อเสียดหรือการกล่าวคำต่อเสียด จะมีโทษมากหรือน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่ถูกกล่าวว่ามีคุณมากหรือน้อยเพียงใด และมีโทษหนักเบาตามเหตุ เช่น ถ้า ผู้ที่ถูกเสียดนั้นเป็นผู้มีศีลธรรม เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมสูง การพูดต่อเสียดผู้เป็นเจ้ากรรมหรือเจ้าของ ก็ย่อมจะเป็นมหาสาวิชชะคือมีโทษมากโทษใหญ่ หากว่าผู้ที่ถูกต่อเสียดให้เกิดการแตกแยกกัน เป็นคนอันธพาลเป็นผู้ไร้ศีลธรรม การพูดต่อเสียดของบุคคลผู้เป็นเจ้ากรรม ก็ย่อมจะเป็นอัปสาวิชชะ คือมีโทษน้อย มีโทษเบาเป็นธรรมดา กรรมบถข้อพูดต่อเสียดมีองค์

ประกอบ ๔ ประการ คือ

- (๑) ฟังความจากฝ่ายนี้แล้วไปบอกฝ่ายโน้นเพื่อทำลายฝ่ายนี้
- (๒) ฟังความฝ่ายโน้น ไม่มาบอกฝ่ายนี้เพื่อทำลายฝ่ายโน้น
- (๓) ทำให้คนที่ปรองดองแตกแยก
- (๔) พูดแต่ถ้อยคำที่ทำให้แตกแยกความสามัคคี^{๑๑๖}

องค์ประกอบของการกล่าวคำปิสุนวาทา

องค์ประกอบของการกล่าวคำต่อเสียดนั้น จะสำเร็จเป็นกรรมบถได้ คือเป็นกรรมที่มีผลหรือไม่อย่างไร ต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

^{๑๑๓} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๕๒/๒๒๒-๒๒๔.

^{๑๑๔} อ.จ.อุทฺตม. (ไทย) ๒๒/๔๐/๓๐๒.

^{๑๑๕} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถปิณีแปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๕.

^{๑๑๖} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๕๒/๒๒๒-๒๒๔.

- (๑) ภินทิตัพโพ ปโร ผู้อื่นที่จะถูกทำลาย
- (๒) เกทปุเรกขารตา วา ปิยักมยตา วา มีจิตคิดจะทำให้เขาแตกแยกหรือทำให้เขารักตน
- (๓) ตัซโซ วายาโม พยายามพูดไล่ออก
- (๔) ตถัตถวิฆานนัง ผู้อื่นเข้าใจตามที่พูดนั้น^{๑๑๖}

โทษของการกล่าวคำปิสุนวาทา

ปิสุนวาทา คือการกล่าววาจาส่อเสียด ยุยงเหล่าชนที่กำลังมีความสามัคคีอยู่ให้แตกความสามัคคีกัน ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า มิตตาสุนวาทา แปลว่า วาจาที่กล่าวเพื่อทำลายมิตรภาพโดยเจตนาที่ชั่วช้าเศร้าหมองไม่บริสุทธิ์ผ่องใส เป็นเจตนาร้ายทำให้เกิดความเร่าร้อน การกล่าววาจา ส่อเสียดยุยงให้เกิดความแตกสามัคคีของหมู่คณะ ซึ่งอาจจะกระทำได้ด้วยกายและวาจา

คำว่า การพูดส่อเสียดมีวิเคราะห์ในภาษาบาลีว่า “ปิสติ สามคฺคี สยฺจฺจนฺเตติ ปิสุนวาทา โค ย่อมบดความสามัคคี คือ ทำความสามัคคีให้กระจัดกระจายแตกละเอียดไป วาจา นั้นชื่อว่า ปิสุนวาทา”^{๑๑๗}

อกุศลกรรมที่เกิดจากการพูดส่อเสียด เป็นชนกกรรมสามารถที่จะชักนำให้ผู้พูดไปเกิดเป็นอบายสัตว์ในอบายภูมิได้

เมื่อจะกล่าวถึงโทษของการพูดส่อเสียดก็มีโทษหนักเบาตามเหตุเช่น ถ้าผู้ที่ถูกส่อเสียดให้แตกแยกกันนั้นเป็นผู้มีศีลธรรม เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมสูง การพูดส่อเสียดของบุคคลผู้เป็นเจ้าของกรรม ก็ย่อมจักเป็นมหาสาวิชชะ คือมีโทษหนัก มีโทษมาก หากว่าผู้ถูกส่อเสียดให้เกิดการแตกแยกกัน เป็นคนอันธพาลเป็นคนไร้ศีลธรรม การพูดส่อเสียดของบุคคลผู้เป็นเจ้าของกรรมก็ย่อมจักเป็นอัปสาวิชชะ คือมีโทษน้อย มีโทษเบาเป็นธรรมดา

ในพระไตรปิฎก อรรถกถา โดยเฉพาะชาดกได้แสดงตัวอย่างโทษของการพูดส่อเสียด ไว้มากมาย ในงานวิจัยนี้จะยกมาเพียงบางส่วน ดังนี้

เรื่องบุญกรรมของพระโกณฑธานเถระ บวชแล้วมีรูปสตรีติดตามท่าน

ในภพชาตินี้ท่านถูกภิกษุทั้งหลายกล่าวหาว่า เป็นคนทุศีล เพราะอดีตชาติ เคยเกิดเป็น เทวดาเถร แกล้งปลอมตัวเป็นหญิง ทำให้ภิกษุ ๒ รูป แตกความสามัคคีกัน ด้วยกรรมนี้ ทำให้ไปบังเกิดในอเวจีมหานรกหมกไหม้อยู่สิ้น ๑ พุทธันดรในพุทธรูปบาทกาลนี้ มาบังเกิดในกรุงสาวัตถี ถึงความเจริญวัยแล้วได้บรรพชาอุปสมบทในพระศาสนา ตั้งแต่วันที่ท่านบวชแล้ว มี

^{๑๑๖} อภ.สง.อ. (ไทย) ๑/๑/๒๕๓.

^{๑๑๗} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มังคลัตถทีปนี แปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๗.

รูปสตรีติดตามท่านตลอดเวลา ภิกษุทั้งหลายนำความไปบอกแก่พระราชชา เมื่อพระราชชาทรงทราบว่าเป็นรูปเทียม จึงตรัสกับพระเถระว่า ท่านขอรับ เมื่อสังกิลส (เครื่องเสร้าหมอง) เห็นปานนั้นเทียว ติดตามไปข้างหลังท่านอยู่ คนอื่น ๆ ใครจักไม่ถวายภิกษาแก่ท่าน ท่านจงเข้าไปในพระราชวัง ข้าพเจ้าจะบำรุงท่านด้วยปัจจัย ๔

ภิกษุทั้งหลายกล่าวติเตียนพระราชชาและพระเถระ แม้ในที่สุดพระเถระก็ไม่อาจอดทนได้จึงกล่าววาจาโต้ตอบ พระศาสดาทรงเรียกทั้งสองฝ่ายมาไต่สวน ตรัสบุพกรรมของท่านแก่ภิกษุเหล่านั้น แล้วตรัสแก่พระโกณฑธานะว่า เธออาศัยกรรมลามกนี้ จึงถึงประการอันแปลกนี้แล้วบัดนี้ การที่เธอถือทิฐิอันลามกเห็นปานนั้นอีกไม่สมควร เธออย่ากล่าวอะไร ๆ กับภิกษุทั้งหลายอีก จงเป็นผู้ไม่มีเสียงเช่นกังสดาลอันเขาตัดขอบปากแล้ว เมื่อทำอย่างนั้น เป็นผู้ชื่อว่าบรรลุนิพพาน^{๑๑๕}

เรื่องวรรณโรหชาตคนกินเดนพูดต่อเสียด

สมัยหนึ่ง พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานเถระ คิดพอกพูนการอยู่ป่าตลอดพรรษา นี้จึงพูดลาพระศาสดาและจากหมู่คณะ ถือบาตรจีวรด้วยตนเองออกจากพระเชตะวันมหาวิหาร อาศัย ปัจฉันทคามแห่งหนึ่งอยู่ในป่าบุรุษกินเดนคนหนึ่ง มาทำการอุปัฏฐากพระเถระทั้งสองอยู่แล้วคิดว่าพระเถระทั้งสองนี้อยู่พร้อมเพรียงกันเหลือเกินเราอาจไหมหนอ ที่จะทำลายพระเถระเหล่านี้ให้แตกกัน แล้วพยายามพูดยุยงให้พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะแตกความสามัคคีกันแต่ทำไม่สำเร็จ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่า ครั้งเมื่อพระโพธิสัตว์เป็นรุกขเทวดาอยู่ในป่าครั้งนั้นราชสีห์กับเสือโคร่งอยู่ในถ้ำแห่งภูเขาในป่า สุนัขจึงจอกตัวหนึ่งอุปัฏฐากสัตว์ทั้งสองนั้น กินเดนของสัตว์ทั้งสองจนมีร่างกายใหญ่โต วันหนึ่งคิดว่า เราไม่เคยกินเนื้อของราชสีห์และเสือโคร่ง เราควรทำให้สัตว์นั้นตายเพราะทะเลาะกัน แล้วจึงพูดยุยงให้แตกกัน แต่ด้วยความเป็นผู้มีใจคอกหนักแน่นของทั้งราชสีห์และเสือโคร่ง สุนัขจึงจอกจึงทำไม่สำเร็จ^{๑๒๐}

^{๑๑๕} พุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๓๖-๘๓.

^{๑๒๐} พุ.ชา.ปญจก.อ. (ไทย) ๓/๔/๓๓๓-๓๕๕.

เรื่องอานันทสังฆเภทสูตร ผู้ทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกัน

ครั้งหนึ่ง พระอานนท์เข้าไปกราบทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า สงฆ์จะเป็นผู้แตกกันด้วยเหตุมีประมาณเท่าไร พระองค์ตรัสตอบว่า สงฆ์จะเป็นผู้แตกกันด้วยเหตุ ๑๐ ประการ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมแสดงสิ่งที่ไม่ใช่ธรรมว่าเป็นธรรม แสดงสิ่งที่เป็นว่าไม่ใช่ธรรม...แสดงสิ่งที่ตถาคตไม่ได้บัญญัติว่าตถาคตบัญญัติไว้แสดงสิ่งที่ตถาคตบัญญัติไว้ว่าไม่ได้บัญญัติไว้

พระอานนท์ทูลถามต่ออีกว่า บุคคลผู้ทำลายสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันจะประสบผลอย่างไร พระองค์ตรัสตอบว่าจะประสบผลอันเผ็ดร้อน ซึ่งตั้งอยู่ตลอดกัปหนึ่ง คือ จะเสวยผลกรรมอยู่ในนรกตลอดกัปหนึ่ง^{๑๒๐}

เรื่องพระอิติทาสีเถรี

ธิดาเศรษฐีชื่อ อิติทาสี เมื่อออกเรือนไปอยู่กับสามี ปรนนิบัติทุกอย่างเป็นอย่างดี มีศีลแต่สามีก็รังเกียจนางต่อมา มีสามีคนที่สอง สามีก็รังเกียจอีก แม้มกให้ชายขอทาน ชายขอทานก็รังเกียจนาง นางสลดใจจึงออกบวช ได้บรรลอรหัตผล วันหนึ่ง พระโพธิเถรีซึ่งเป็นพระอรหันต์ได้ถามถึงบุญกรรมของนาง นางจึงเล่าอดีตชาติว่า

ในอดีตกาล เคยเกิดเป็นช่างทอง ทำชู้กับภรรยาผู้อื่นจึงตกนรก มาเกิดเป็นลิง ถูกจำฝูงกัควัวระสับพันธุ์ ต่อมา เกิดเป็นแพะพาเด็กขี้หลัง ไปกระแทกอวัยวะเพศป่วยเป็นโรคหนองชาติต่อมา เกิดเป็นโคก็ถูกตอน และป่วยเป็นโรคตาบอด ชาติต่อมา เกิดเป็นกระเทย ชาติต่อมา เกิดเป็นหญิงยากจน เมื่อโตขึ้นได้เป็นภรรยาคนที่สองของนายกองเกวียนชื่อ คิริทาส แต่นางได้ทำให้นายกองเกวียนกับภรรยาคนแรก ผู้มีศีล มีคุณ มียศ ให้แตกแยกกัน นี้เป็นบุญกรรมที่ทำให้สามีทั้ง๓ รังเกียจนาง^{๑๒๑}

เรื่องสันธิเภทชาดก แม่วาฬสีห์แตกจากแม่โคเพราะสุนัขจิ้งจอก

ครั้งเมื่อพระศาสดาทรงปรารภวาจาต่อเสียดของพระฉัพพัคคีย์ จึงทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่า ในอดีตพระโพธิสัตว์เกิดเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าพาราณสี ภายหลังได้ครองราชสมบัติแล้ว ครั้งหนึ่ง นายโคบาล ปล่อยโคที่มีครรภไว้ในป่า โคนั้นทำความคุ้นเคย

^{๑๒๐} อัง.ทสก.อ. (ไทย) ๕/-/๑๓๕-๑๔๐.

^{๑๒๑} พุ.เถรี.อ. (ไทย) ๑/๔/๔๕๕-๔๖๕.

กับแม่ราชสีห์ต่อมา ทั้งคู่ตกลงออกมา ลูกของสัตว์ทั้งสองเป็นมิตรกันอย่างดี พรานป่าคนหนึ่งเห็นสัตว์ทั้งสองแล้ว เกิดแปลกใจ

ครั้งหนึ่ง พรานป่าได้นำของป่าไปถวายพระราช และเล่าเรื่องสัตว์ทั้งสองให้พระราชฟัง พระราชทรงฟังแล้วตรัสว่า เมื่อไรก็ตามที่มีสัตว์ตัวที่สามเกิดขึ้น ขอให้รีบมาบอก ต่อมา มีสุนัขจิ้งจอกเข้ามาทำความคุ้นเคยกับสัตว์ทั้งสอง ด้วยความอยากกินเนื้อราชสีห์และเนื้อโค ความทราบถึงพระราช จึงรีบเสด็จมาทอดพระเนตร ทรงเห็นสุนัขจิ้งจอกทำลายมิตรภาพของสัตว์ทั้งสองด้วยคำพูดให้ทะเลาะกัน สุดท้ายราชสีห์และโคทะเลาะกัน ต่อสู้กันจนตายทั้งคู่ กลายเป็นอาหารของสุนัขจิ้งจอก^{๒๓}

โทษของการกล่าวคำส่อเสียดของพระภิกษุ นั้น มีโทษน้อยหรือมากนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

(๑) คุณของบุคคลที่ถูกส่อเสียด ถ้าส่อเสียดบุคคลที่มีคุณความดีน้อย มีโทษน้อย ถ้าส่อเสียดบุคคลที่มีคุณความดีมาก มีโทษมาก

(๒) ผลของการพูดส่อเสียด ถ้าพูดส่อเสียดแล้วเขาแตกแยกกัน มีโทษมาก แต่ถ้าส่อเสียดแล้ว เขาไม่แตกแยกกัน มีโทษน้อย

วิบากกรรมของการกล่าวคำปิสูณาวาจา

วิบากกรรมของการกล่าวคำส่อเสียด ผู้ที่กล่าวคำส่อเสียดนั้น ย่อมได้รับผลของวิบากกรรมดังนี้ ๔ ประการ คือ

- (๑) ดำหนิตนเอง
- (๒) มักถูกล้อโดยเรื่องที่ไม่เป็นจริง
- (๓) ถูกบัณฑิตตำหนิติเตียน
- (๔) มีความแตกแยกกับมิตรสหาย

(๔) สัมผัสปลลาปะ

การกล่าวสัมผัสปลลาปะ คือ การกล่าวคำเพื่อเจ้อ คือ การกล่าวคำที่ไม่มีสาระประโยชน์ ได้แก่ อุกุศลเจตนาที่ทำให้เกิดความพยายามทางกายและทางวาจาที่เป็นเหตุให้เข้าใจเรื่องที่ไม่มีประโยชน์ การพูดเพื่อเจ้อมีองค์ ๒ คือ

- (๑) มุ่งกล่าวถ้อยคำที่ไร้ประโยชน์มีเรื่องภารตยุทธ์ และเรื่องชิงนางสีดาเป็นต้น
- (๒) กล่าวเรื่องเช่นนั้น

^{๒๓} พุ.ชา.จตุกก.อ. (ไทย) ๓/๔/๖๕๘-๖๐๔.

การกล่าวคำเพื่อเจ้อ ที่บุคคลนำศพเข้าไป เจริญเข้าไป ทำให้มากขึ้น ย่อมอำนวยความสะดวกให้ไปเกิดในนรก อำนวยความสะดวกให้ไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยความสะดวกให้ไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่งการพูดเพื่อเจ้ออย่างเขาที่สุดคือ ย่อมอำนวยความสะดวกให้มีวาจาที่ไม่น่าเชื่อถือแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์^{๑๒๔}

การกล่าวคำเพื่อเจ้อ คือ การกล่าวแบบมีโมหะเป็นมูล ต้นเหตุ มุ่งแต่จะพูดอย่างเดียวไม่มีสติไตร่ตรองพิจารณาควรพูดหรือไม่ควรพูด ถูกกาลเทศะหรือไม่อย่างไร เหมาะแก่บุคคลหรือไม่อย่างไร ท่านว่าคนที่ฉลาดชอบคิดชอบพูดไปพร้อมกัน ส่วนคนโง่ชอบแต่พูดอย่างเดียว ไม่มีความคิด มีแต่พูดไร้สาระประโยชน์ไม่มีสาระประโยชน์แก่ผู้ฟัง ซ้ำยังอวดตนว่ารู้ดีกว่า รู้ก่อน รอบรู้ลึกกว่าบุคคลอื่น ๆ เข้าใจว่าตนรู้ในสิ่งที่ผู้อื่นไม่รู้ ถ้าพูดไปแล้วถูกค้านหรือมีการทักท้วงก็กลับหาว่าเขาโง่ไม่รู้จริง

องค์ประกอบของการกล่าวคำสัมผัปลาปะ

การพูดคำเพื่อเจ้อนั้น เป็นการพูดที่ไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ จะถึงความเป็นกรรมบถได้ ต้องประกอบด้วยองค์ ๒ ประการ คือ

- (๑) นรตถกถาบุรุษเรขารตา ผู้พูดมีเจตนามุ่งพูดเรื่องที่ไร้สาระให้เป็นสาระ
- (๒) ตถารูปิกถากถนัง พูดเรื่องนั้นออกไป^{๑๒๕}

โทษของการกล่าวคำสัมผัปลาปะ

คำว่าพูดเพื่อเจ้อ ตรงกับภาษาบาลีว่าสัมผัปลาปะ มีวิเคราะห์ว่า “สมฺผิ ปลปดีติ สมฺผุปลลาโป บุคคลใด ย่อมกล่าววาจาเพื่อเจ้อไปรยประโยชน์บุคคลนั้นชื่อว่าสัมผัปลาปะบุคคล”^{๑๒๖} คือ บุคคลผู้พูดเพื่อเจ้อ สัมผัปลาปะวาจาหรือวาจาแห่งบุคคลผู้พูดเพื่อเจ้อนี้ เป็นวาจาที่ไปรยประโยชน์ เป็นวาจาที่ทำลายประโยชน์สุขที่ควรจะได้ หมายความว่า การกล่าวและกล่าวเรื่องราวที่เหลวไหลไม่มีสาระประโยชน์ เช่น การกล่าวของนักแสดงหนัง นักแสดงละคร เป็นต้น หรือการกล่าวของบุคคลผู้พูดจาตลกขบขันต่างๆ ตลอดจนนักประพันธ์ที่เสกสรรปั้นแต่งเรื่องขึ้นโดยไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ในทางธรรมะแต่ประการใด นอกจากจะเป็นการยั่วให้เกิดกิเลส คือ ราคะ โทสะ โมหะเท่านั้น เช่น การประพันธ์เรื่องภารตยุทธคือสงครามภารตะ หรือนวนิยายต่างๆ เหล่านี้ จัดเป็นสัมผัปลาปะทั้งสิ้น เพราะเป็นการกล่าวเพื่อเจ้อทำให้เป็นผู้ฟังผู้อ่าน ไม่ได้รับประโยชน์ในสภาพธรรม

^{๑๒๔} อ.อ.อ.อ. (ไทย) ๒๒/๔๐/๑๐๒.

^{๑๒๕} อ.ก.ส.อ. (ไทย) ๑/๑/๒๕๕.

^{๑๒๖} มหามกุฏราชวิทยาลัย, มงคลัตถปิณี แปล เล่ม ๒, หน้า ๑๑๒.

ตามความเป็นจริงแต่อย่างใด มีแต่จะทำให้เกิดความเพิดเพลินหลงไหลเต็มไปด้วยโมหะ กับทั้งทำให้
เกิดความประมาทเสียประโยชน์เสียเวลาไปเปล่า ๆ เท่านั้น

วัตถุคือเรื่องที่ไม่มีความจริง หรือเรื่องที่ไม่อาจเป็นไปได้ หากผู้กล่าวหรือผู้ประพันธ์นั้น
ได้ตั้งใจแต่งเรื่องราวขึ้น โดยมีความประสงค์จะให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านหลงเชื่อหรือติดใจในวาทศิลป์
ในคำพูดในข้อเขียนแห่งตน อันเป็นการก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และทำให้เสียประโยชน์ของผู้ฟัง
และผู้อ่านทั้งหลาย เช่นนี้แล้ว บุคคลผู้กล่าวหรือประพันธ์นั้นก็จักเป็นสัมผัสปลาปนุคคลคือบุคคลผู้
พูดเพื่อเจ้อ

ถ้าวัตถุคือเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่มีความจริง หรือแม้จะเป็นเรื่องที่ไม่มีความจริงก็ตามหาก
กล่าวหรือผู้ประพันธ์ ได้กล่าวหรือแต่งเรื่องนั้นขึ้น โดยมีความมุ่งหมายจะยกขึ้นเป็นข้ออุปมา
ประกอบการสอนธรรมะ การบรรยายธรรมะ การแสดงธรรมะ หรือการประพันธ์เรื่องธรรมะ
อันสัมปยุตต์ด้วยมรรคผลนิพพาน เพื่อให้ผู้ฟังผู้อ่านเกิดความเข้าใจง่าย เช่นนี้แล้วบุคคลผู้กล่าวหรือ
ผู้ประพันธ์นั้น ก็ไม่จัดเป็นสัมผัสปลาปนุคคล

ในการประกอบอุสสุกรรมเพื่อกล่าวล่วงซึ่งองค์แห่งสัมผัสปลาปะวาทนี ย่อมต้องมีป
โยคะคือความพยายามอย่างใดอย่างหนึ่ง ในบรรดาปโยคะแห่งสัมผัสปลาปะวาทนีทั้งหลาย ก็ปโยคะหรือ
ความพยายามในสัมผัสปลาปะวาทนี มีอยู่ ๒ ประการ

๑. กายปโยคะ การพูดเพื่อเจ้อเป็นสัมผัสปลาปะทางกาย หมายความว่าอย่างไร
หมายความว่าทำการเพื่อเจ้อฟังชานไปตามอารมณ์ ให้คนอื่นได้รับฟังได้รับรู้ ด้วยความพยายามทาง
กาย เช่นเขียนหนังสือหรือประพันธ์เรื่องราวถึงคำบรรพ์ หรือนวนิยายต่างๆ ไปตามจินตนาการโดย
ปราศจากหลักฐานและปราศจากคติธรรม ไม่ว่าจะเขียนหรือการประพันธ์นั้น จะเป็นบทร้อยแก้ว
หรือร้อยกรองก็ตามที

๒. วจีปโยคะ การพูดเพื่อเจ้อเป็นสัมผัสปลาปะทางวาจา หมายความว่าอย่างไร
หมายความว่า เปิดปากพยายามทำการพูดเพื่อเจ้อฟังชานไปตามอารมณ์ ให้คนอื่นได้รับฟังได้รับรู้
ด้วยความพยายามทางวาจา เช่นพูดตลกคะนองสนุกสนานเฮฮา พูดไปตามจินตนาการ พูดไปตาม
อารมณ์พูดไปด้วยความงาย ไม่มีหลักไม่มีฐาน เพราะเหตุที่ตนเป็นพาลชน ไม่รู้จักลักษณะแห่ง
ธรรมะคือมรรคผลนิพพาน

การพูดเพื่อเจ้อมีโทษแบ่งเป็นประเภทมหาสาวิชชะ คือมีโทษหนัก และอัปสาวิชชะ
คือมีโทษน้อยมีโทษเบาดังนี้ คือการกล่าวสัมผัสปลาปะวาทนีของบุคคลทั้งหลายนั้น ถ้าไม่มีการควบคุม
หาสมาคมกับบุคคลอื่นมากหรือมีสื่อมวลชนเป็นอุปกรณ์ทำให้คนทั้งหลายได้ยินได้ฟังคำพูดอัน
เพื่อ เจ้อแห่งตนเป็นจำ นวนมาก และตนก็มักกล่าวสัมผัสปลาปะวาทนีอยู่เสมอมาครั้งหลายหน
สัมผัสปลาปะวาทนีของบุคคลนั้นก็เป็นมหาสาวิชชะ คือมีโทษมากมีโทษหนัก ถ้าได้มีการสมาคมกับ

หากับบุคคลอื่นน้อยคนทั้งหลายที่จะมีโอกาสได้ยินได้ฟังคำพูดอันเพื่อเจือเหลวไหลไร้สาระ แห่งคนมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ทั้งคนก็มีโอกาสที่จะกล่าวสัมผัปปลาพานั้นน้อยมาก เช่นนี้ของเขาก็เป็นอัปสววิชชะคือมีโทษน้อยมีโทษเบา สัมกับคำที่ท่านกล่าวไว้ในอัฐสาลิมีอรรถถาว่า สัมผัปปลาพา จักได้ชื่อว่าเป็นอกุศลกรรมที่มีโทษน้อย ก็เพราะเหตุที่บุคคลผู้พูดเพื่อเจื่อนั้นมีการสมาคมคบหากับบุคคลอื่นน้อย และสัมผัปปลาพานั้น จักได้ชื่อว่าเป็นอกุศลกรรมบถมีโทษมากก็เพราะเหตุที่บุคคลผู้พูดเพื่อเจื่อนั้นมีการสมาคมคบหากับบุคคลอื่นเป็นจำนวนมาก

โทษที่เกิดจากสัมผัปปลาพา คือพูดจาและเอะอะไม่มีประโยชน์หาสาระมิได้ อันจัดเข้าในลักษณะพูดเพื่อเจือเป็นวจีทุจริตนี้ โดยมากปรากฏแก่บุคคลจำพวกที่เล่นมหรสพเช่น ลิเกละครโขน หนัง เป็นต้น และบุคคลจำพวกที่เป็นนักเขียนนักประพันธ์นิยายดึกดำบรรพ์หรือนวนิยาย ซึ่งเขียนและประพันธ์ไปตามจินตนาการ โดยประสงค์จะให้ผู้ดูผู้ฟังและผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินหลงใหลตกอยู่ในความประมาทขาดสติ พาใจให้เคลิบเคลิ้มไปในบทรักบทโศก บทตลก ขบขัน ซึ่งเป็นการทำให้ตกอยู่ในอำนาจแห่งห้วงกิเลสกล่าวคือ ราคะ โทสะ

คำพูดที่ไม่มีประโยชน์ เรียกว่า สัมผัปปลาปะ จัดเป็นวจีทุจริตอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยปกติมนุษย์ผู้ถูกชนมักมีคำพูดเล่นกันอยู่เสมอ เพื่อสนุกสนานรื่นเริง เพื่อหัวเราะเฮฮา ส่วนพระอริยเจ้าชั้นอรหันต์หรืออนาคามี ตัดกระแสราคะ ได้แล้วย่อมไม่ยิ้ม ไม่หัวเราะอย่างคนธรรมดาการพูดเล่นในเรื่องไร้สาระ หรือการสรวลเสเฮฮานั้น ถือว่าเป็นคำพูดที่ไร้ประโยชน์ ซึ่งแม้พูดมากเพียงไร ก็ไม่เป็นประโยชน์แก่ใคร ส่วนคำเดียวที่มีประโยชน์ย่อมประเสริฐกว่าเพราะฟังแล้วสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนและแก่สังคม สำหรับคนธรรมดา นั้น คำพูดที่มีประโยชน์คือคำพูดว่า ทำอย่างไรดี ทำอย่างไรชั่ว อะไรควรเว้น อะไรควรทำ ควรดำเนินชีวิตอย่างไร ควรทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมอย่างไร เป็นต้น ผู้ฟัง ฟังแล้วนำไปปฏิบัติตามให้เกิดประโยชน์แก่ตนและแก่สังคมได้ คำพูดไร้สาระ พูดเล่น สรวลเสเฮฮา เรียกว่า คำเพื่อเจือ เหลวไหล คำเหล่านี้ ส่วนมากออกจากบุคคลผู้มีใจคะนอง หรือปรารถนาให้สนุกสนานกัน จัดเป็นวจีทุจริตในฐานะที่ทำให้เสียเวลาเปล่า ไม่ได้รับประโยชน์ของถ้อยคำ เพราะการเจรจาอ้อมมุ้งเอาประโยชน์ของถ้อยคำ

ในพระไตรปิฎก อรรถถา โดยเฉพาะชาดกได้แสดงตัวอย่างโทษของการพูดเพื่อเจือไว้มากมาย ในงานวิจัยนี้จะยกมาเพียงบางส่วนเพื่อเป็นตัวอย่าง ดังนี้

เรื่องราชาดก เรื่องจริงไม่เป็นประโยชน์ไม่ควรพูด

พระศาสดาทรงปรารภภิกษุผู้กระสันรูปหนึ่ง จึงทรงนำเรื่องในอดีตมาเล่าว่า ครั้นพระโพธิสัตว์ถือกำเนิดเป็นนกแขกเต้าชื่อ ราชะ มีน้องชื่อ โปฏฐปาทะ พรานคนหนึ่งจับลูกนกทั้ง

๒) ไปให้พราหมณ์ พราหมณ์เลี้ยงดูลูกนกเหมือนลูก ครั้งหนึ่ง พราหมณ์ออกจากบ้านไปทำ
ธุระหลายวัน ผ่ากนางพราหมณ์ให้นกแขกเต้าช่วยดูแล

นางพราหมณ์คบชู้ทั้งกลางวันกลางคืน นกไปภูฏปาทะจะเตือนนางพราหมณ์ นกกระหำม
ไว้ แต่ก็ไม่เชื่อจึงถูกนางพราหมณ์หลอกหักคอ โยนใส่เตาไฟ พอพราหมณ์กลับมาถามนก
ทราบว่า นางพราหมณ์มีชู้หรือเปล่า นกกระหำมตอบว่า ธรรมดาบัณฑิตไม่พูดวาจาที่ประกอบด้วย
ความจริงแต่ไม่มีดี ชื่นพูดต้องนอนตายคุณนกไปภูฏปาทะ^{๑๒๗}

เรื่องกัจฉปชาดก เป็นอำมาตย์หาอุบายเตือนพระราชา

พระศาสดาทรงปรารภภิกษุโกกาลิกะว่า มิใช่ฆ่าตัวเองด้วยวาจาในบัดนี้เท่านั้น แม้เมื่อก่อน
ก็ฆ่าตัวตายด้วยวาจาเหมือนกัน จึงทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่า ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้า
พรหมทัตเสวยราชสมบัติในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์อุบัติในตระกูลอำมาตย์ เจริญวัยแล้ว
ได้เป็นผู้สอนอรธและธรรมของพระราชา แต่พระราชาทรงช่างรับสั่ง เมื่อพระราชาตรัสอยู่
คนอื่นไม่มีโอกาสพูดได้เลย พระโพธิสัตว์ประสงค์จะปรามความพุดมากของพระราชา จึงคิด
ตรองหาอุบาย ในกาลนั้น มีเต่าตัวหนึ่งอาศัยในสระแห่งหนึ่ง ในหิมวันตประเทศ มีลูกหงส์
สองตัวหากินจนสนิทสนมกับเต่า และชวนเต่าไปเที่ยวถ้ำทองที่ภูเขาจิตรภูฏในป่าหิมพานต์
โดยบอกว่าขอให้ท่านรักษาปากไว้ ท่านจะไม่พุดอะไรกับใคร ๆ เลย เต่าตอบว่า ได้ ลูกหงส์จึง
ให้เต่าคาบไม้อันหนึ่ง ส่วนลูกหงส์ทั้งสองคาบปลายไม้ทั้งสองข้างบินไปในอากาศ พวกเด็ก
ชาวบ้านเห็นหงส์นำเต่าไป จึงตะโกนขึ้นว่า หงส์สองตัวนำเต่าไปด้วยท่อนไม้ เต่าอยากจะพุด
ว่า ถึงสหายของเราจะพาเราไป เจ้าเด็กถ้อยมันเรื่องอะไรของเจ้าเล่า จึงปล่อยท่อนไม้ที่คาบไว้
ด้วยเหตุที่หงส์พาไปเร็วมากจึงตกลงพื้น กระดองแตกเป็นสองเสี่ยง พระราชาทรงเห็น จึงตรัส
ถามพระโพธิสัตว์ว่า ทำไมเต่าจึงตกลงมา พระโพธิสัตว์จึงเล่าเรื่องของเต่าทั้งหมดถวาย
พระราชา และกล่าวว่า เพราะอยากจะพุดตอบ (ไม่รักษาปาก) จึงปล่อย^{๑๒๘}

โทษของการกล่าวคำเพื่อเจ้อ

การกล่าวคำเพื่อเจ้อ ที่จะถึงความเป็นกรรมบถนั้น ย่อมมีโทษแก่ผู้พุด แต่ว่าจะมีโทษ
หนักหรือเบาประกอบด้วยองค์เหล่านี้ ๒ ประการคือ

- (๑) มีโทษนี้น้อยเพราะอาเสวาน้อย มีโทษมากเพราะอาเสวานามาก
- (๒) ผู้ฟังเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง

^{๑๒๗} พุ.ชา.เอกก.อ. (ไทย) ๓/๒/๕๖๘-๕๖๙.

^{๑๒๘} พุ.ชา.เอกก.อ. (ไทย) ๓/๓/๓๔๓-๓๔๖.

(๓) ผู้พูดมีกิเลสมาก

วิบากกรรมของการกล่าวคำสัมผัสปลลาปะ

วิบากกรรมคือผลของการกล่าวคำเพื่อเจ้า ผู้ที่พูดคำเพื่อเจ้านั้น มีจะประสบวิบากกรรม
นั้น ๔ ประการ คือ

(๑) เป็นอธรรมวาทีของบุคคล

(๒) ไม่มีผู้เลื่อมใสในคำพูดของตน

(๓) ไม่มีอำนาจ

(๔) จิตไม่เที่ยงคือวิกลจริต

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ พระมหาไพรัช โชติรัตน (เชื้อแก้ว)^{๑๒๘} ได้ศึกษาเรื่องความสำคัญของวาจาไว้ใน
วิทยานิพนธ์เรื่อง “มโนทัศน์เรื่องวาจาในพระพุทธศาสนา : ศึกษาเชิงวิเคราะห์” ผลการศึกษาพบว่า
ความสำคัญของวาจาในพระพุทธศาสนา ได้แก่ วาจาที่เป็นถ้อยคำ มีความสำคัญในการสื่อสารและ
เผยแผ่คำสอนในศาสนา วาจาถ้อยคำที่เป็นสุภาษิต มีประโยชน์ต่อผู้พูดเอง ส่วนวาจาที่เป็นวจีกรรม
มีความสำคัญในฐานะที่เป็นกรรม ผลของวจีกรรมย่อมเป็นไปตามเหตุปัจจัย กล่าวคือ วจีกรรมฝ่าย
กุศลย่อมให้ผลดี และวจีกรรมฝ่ายอกุศลย่อมให้ผลที่ไม่ดี ผลที่เกิดจากวจีกรรมย่อมมีได้ทั้งในโลกนี้
และโลกหน้า

๒.๕.๒ มหาศรีสุพรรณ อตุตทิโป (คำานนท์)^{๑๓๐} ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิต
ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์จุททกนิกาย เพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา” งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์จุททกนิกายเพื่อ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และศึกษาประโยชน์ของการกล่าววาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์จุทท
กนิกายเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของบรรพชิตและคฤหัสถ์ในยุคปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า วาจา
สุภาษิตนั้นมีความหลากหลายในหลายประเด็น ได้แก่ การเมืองการปกครองทำให้ทราบว่า
ผู้ปกครองที่ดีต้องมีคุณธรรมดำเนินชีวิตด้วยปัญญา รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ใต้ปกครอง รู้จักพูด มี

^{๑๒๘} พระมหาไพรัช โชติรัตน (เชื้อแก้ว), “มโนทัศน์เรื่องวาจาในพระพุทธศาสนา : ศึกษาเชิง
วิเคราะห์”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

^{๑๓๐} พระมหาศรีสุพรรณ อตุตทิโป (คำานนท์), “การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์จุทท
กนิกายเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

วจาस्थ्य รู้จักทำความเข้าใจ ไม่หลงใหลในอำนาจ ปกครองโดยอาศัยหลักธรรมมีจักกวัตติธรรมเป็นต้น ด้านสังคมสงเคราะห์ทำให้ทราบว่านักสังคมสงเคราะห์ที่ดีต้องมีพรหมวิหารธรรมเป็นหลักใจ มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ สงเคราะห์ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อผู้อื่นด้วยหลักสังคหัตถุธรรม ด้านการศึกษาทำให้ทราบว่าพระพุทธศาสนาอาศัยหลักไตรสิกขาในการศึกษาเพื่อพัฒนาคนและสังคม โดยการพัฒนาคนทำให้กายวาจาเรียบร้อย จิตใจเข้มแข็ง มีปัญญาในการดำรงชีวิต กระทั่งสามารถบรรลุพระอรหัตต์ ส่วนงานพัฒนาสังคมทำให้สังคมเกิดสันติสุข เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และด้านการเผยแผ่ทำให้ทราบว่า การเผยแผ่พุทธธรรมที่ดีต้องมีหลักธรรมถือตามพุทธวิธี จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพและได้รับประสิทธิผลอย่างเต็มที่

๒.๕.๓ นายธนัชกร กิริติเสถียร^{๑๑๑} ได้ศึกษาการใช้วจาไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษากการใช้วจาเพื่อการสร้างสรรค์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท” ผลการศึกษาพบว่า ในชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนาเถรวาทยึดหลักนวัคคัตถุศาสน์ในการใช้วจาและการบรรลุเป้าหมายของการใช้วจาขึ้นอยู่กับ การเลือกใช้ภาษา การเลือกคน การใช้วจาเพื่อการสร้างสรรค์พบว่า พุทธพจน์ของพระผู้มีพระภาคล้วนถือเป็นวจาสุภาษิตได้ทั้งสิ้น โดยที่พุทธบริษัทก็ได้อาศัยวจาสุภาษิตในการดำเนินชีวิตทั้งผู้ออกบวชและผู้ครองเรือน เป็นที่น่าสังเกตว่าการปฏิบัติตามพุทธพจน์ของฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง คือ ฝ่ายบรรพชิตมักปฏิบัติตามในระดับโลกุตระ ขณะที่คฤหัสถ์ทั่วไปมักก่อนไปทางระดับโลกิยะ ด้านการประยุกต์ใช้วจาในวิถีชีวิตประจำวันนั้น พบว่าคำสอนของพระศาสดาสามารถนำพาชีวิตของผู้ปฏิบัติตามให้เข้าถึงความสงบสุขได้ในสองระดับ กล่าวคือ การปฏิบัติที่ถูกต้องดังามต่อตนเอง ต่อญาติมิตร บริวาร และสังคม กอปรด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง ประการหนึ่งคือ การดำรงชีวิตให้อยู่เหนือปัญหาทั้งปวงรู้เท่าทันความเป็นจริงว่าความสุขที่แท้จริงของชีวิตคืออะไร เส้นทางดำเนินสู่ความสุขที่แท้จริงเข้าถึงได้อย่างไร

๒.๕.๔ พระมหาศุภวัฒน์ ชุตินนุโต (สุขคำ)^{๑๑๒} ได้เปรียบเทียบแนวคิดเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ในทรรสนะพุทธปรัชญาเถรวาทกับซิกมันด์ ฟรอยด์ ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่อง พฤติกรรมของมนุษย์ในทรรสนะของพุทธปรัชญาเถรวาทกับ ซิกมันด์ ฟรอยด์” จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท หมายถึง การแสดงออกทางกาย

^{๑๑๑} นายธนัชกร กิริติเสถียร, “ศึกษากการใช้วจาเพื่อการสร้างสรรค์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐.

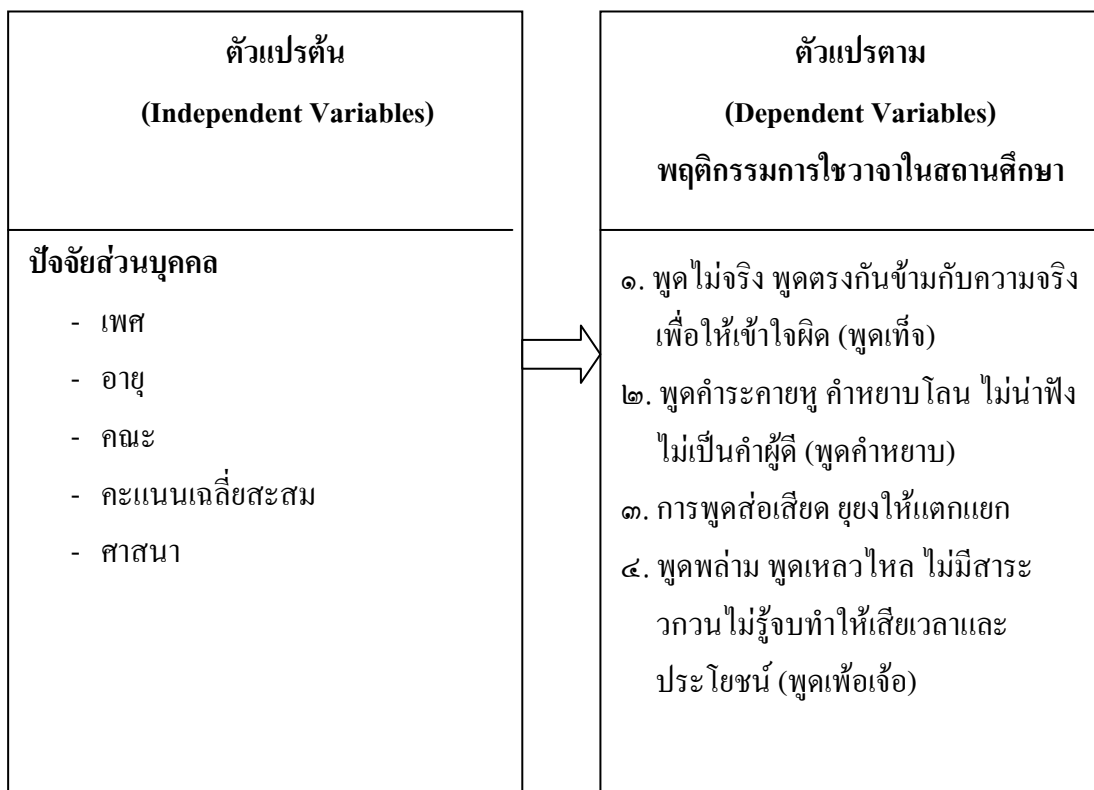
^{๑๑๒} พระมหาศุภวัฒน์ ชุตินนุโต (สุขคำ), “ศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่อง พฤติกรรมของมนุษย์ในทรรสนะของพุทธปรัชญาเถรวาทกับ ซิกมันด์ ฟรอยด์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

วาทะ และสิ่งที่สืบเนื่องมาจากจิตที่อยู่ภายใน การแสดงออกมาทางกายภาพทั้งหมด เรียกว่า กายกรรม ทางวาจา เรียกว่า วาจากรรม และทางใจ เรียกว่า มโนกรรม ตามทฤษฎีตะวันตก มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องมีพฤติกรรมสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทั้งที่สังเกตได้และไม่สามารถสังเกตได้ โดยนักจิตวิทยา ถือว่าจิตเป็นผู้คอยกำกับพฤติกรรม กลุ่มสังคมนิยมเชื่อว่ามนุษย์ประกอบด้วยร่างกายและวิญญาณหรือจิตใจ **พฤติกรรมในทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์** หมายถึง การแสดงออกทางกายภาพทั้งหมดของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไปและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสิ่งอื่นๆ ซึ่งมีทั้งทางดีและไม่ดี เช่น การเดิน การหัวเราะ การร้องไห้ ดีใจ เสียใจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ถ้ามนุษย์ในสังคมมีพฤติกรรมไปในทางที่สร้างสรรค์และเป็นไปตามทำนองคลองธรรม ย่อมได้รับประโยชน์ต่อวิถีของตนเอง และสังคม กล่าวคือ ๑. ความสมบูรณ์หรือความดีงามด้านร่างกาย ๒. ความสมบูรณ์หรือความดีงามทางด้านจิตใจ ๓. ความสงบเรียบร้อยดีงามของสังคม ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมแล้ว ย่อมเอื้อต่อการพัฒนาสังคมของมนุษยชาติโดยรวมได้ง่ายยิ่งขึ้น อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความดีสูงสุด และจะมีมาตรฐานทางจริยธรรม เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมเช่นนี้ ย่อมทำให้สังคมมนุษย์โดยรวม

ผู้วิจัยสรุปประมวลแนวคิดตามทฤษฎีของบุคคลต่าง ๆ ที่ได้ให้แนวทางไว้ คือ การพัฒนาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยนั้น ต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎี แนวคิดและกระบวนการพัฒนาโดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม ต่อตนเอง ญาติมิตร บริวาร และสังคม กอปรด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง และแสดงพฤติกรรมไปในทางสร้างสรรค์ เป็นไปตามทำนองคลองธรรม ย่อมได้รับประโยชน์ต่อวิถีของตน และความสงบเรียบร้อยดีงามของสังคมต่อไป

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องการศึกษา พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต กรุงเทพมหานคร ชั้นปีที่ ๔ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีนักศึกษาทั้งหมด ๒,๘๕๐ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสุ่มจากประชากร คือนักศึกษามหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร วิทยาเขตรังสิต ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ ๔ ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ จำนวน ๓๕๑ คนโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane)^๑ ดังนี้

ดังนี้

^๑ Yamane อังโน ศิริชัย กาญจนวาสิ, ดิเรก ศรีสุโขและ ทวีวัฒน์ ปิตยานนธ์, การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๒๕.

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ N = ขนาดประชากร จำนวน ๒,๘๕๐ คน
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 e = ความคลาดเคลื่อนของการกำหนดตัวอย่าง
 (ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ ๕)

แทนด้วย

$$n = \frac{๒,๘๕๐}{๑ + ๒,๘๕๐(๐.๐๕)^2}$$

$$n = ๓๕๐.๗๗$$

$$n = ๓๕๑$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนนักศึกษา ๓๕๑ คน โดยใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตาราง จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ลำดับที่	คณะที่ศึกษา	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	คณะบริหารธุรกิจ	๗๐๗	๘๗
๒	คณะนิเทศศาสตร์	๑,๖๗๘	๒๐๗
๓	คณะศิลปกรรมศาสตร์	๓๐๗	๓๘
๔	คณะวิศวกรรมศาสตร์	๑๕๘	๑๙
รวม		๒,๘๕๐	๓๕๑

๓.๓ เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(Questionnaires) เรื่องพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอน ลักษณะและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตอาสาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๓. กำหนดกรอบ ปัจจัย ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
๔. สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุง
๕. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดย
 - ๕.๑ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่านตรวจสอบและแก้ไข
 - ๕.๒ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญนำมาปรับปรุงแก้ไข
 - ๕.๓ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คนเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability)
๖. ปรับปรุงแก้ไข
๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ คณะ คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนา ซึ่งมีลักษณะการถามแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือก (Check List)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการใช้วีทิจูริตในสถานศึกษามี ๔ ด้าน ดังนี้

๑. การพูดเท็จ (มุสาวาท) คือ พูดไม่จริง พูดตรงกันข้ามกับความจริง เพื่อให้เข้าใจผิด
๒. พูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) คือ พูดคำระคายหู คำหยาบโธน ไม่น่าฟัง ไม่เป็นคำสุดี
๓. พูดส่อเสียด (ปิสฺมวจา) คือ การพูดยุให้คนสองคนฝ่ายทะเลาะกัน การยุยงให้แตกกัน
๔. พูดเพื่อเจ้อ (สัมผฺปปลาปะ) คือ พูดพล่าม พูดเหลวไหล ไม่มีสาระ วกวนไม่รู้จบ ทำให้เสียเวลาและประโยชน์

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕	หมายถึง	การนำไปใช้ในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	การนำไปใช้ในระดับมาก
๓	หมายถึง	การนำไปใช้ในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	การนำไปใช้ในระดับน้อย
๑	หมายถึง	การนำไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วีทิจูริตในสถานศึกษาของนักศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของตนตามความรู้ความเข้าใจได้อย่างอิสระ

๓.๓.๓ เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ ไม่เคยเลย นานๆครั้ง ไม่น่าใจ บ่อยครั้ง ทุกครั้ง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (สำหรับข้อมูลเชิงบวก)

๕	หมายถึง	จริงที่สุด
๔	หมายถึง	จริง
๓	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
๒	หมายถึง	ไม่จริง
๑	หมายถึง	ไม่จริงเลย

(สำหรับข้อมูลเชิงลบ)

๑	หมายถึง	จริงที่สุด
๒	หมายถึง	จริง

- ๓ หมายถึง ไม่แน่ใจ
- ๔ หมายถึง ไม่จริง
- ๕ หมายถึง ไม่จริงเลย

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
๔.๒๑- ๕.๐๐	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่เคยเลย
๓.๔๑- ๔.๒๐	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง
๒.๖๑- ๓.๔๐	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ
๑.๘๑- ๒.๖๐	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง
๑.๐๐ - ๑.๘๐	มีพฤติกรรมอยู่ในระดับทุกครั้ง

๓.๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) ดร. ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ์

อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

๒) ดร. เรียงชัย หมั่นชนะ

ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อาจารย์พิเศษ พุทธศาสตร์บัณฑิต (มนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ดร. มาศโมฬี จิตวิริยธรรม

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล

๔) ดร. วีรชาติ นิ่มอนงค์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

๕) ดร.แสวง นิลมานะ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. หากความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาชั้นปี อื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘

๓. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพเพื่อขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้ทำการแจกแบบสอบถามกับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๔ หลังจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ติดต่อมหาวิทยาลัยเพื่อนัดหมายวัน เวลา ในการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่าง

๔. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืน

๕. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตาม วัน เวลา ที่นัดหมายไว้

๖. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

๗. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย

๘. แบบสอบถามที่เก็บมาไม่ครบตามจำนวน ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจนครบตามที่กำหนด

๓.๕. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรโดยใช้ t-test และการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาในความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ศาสนา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนหาค่าเฉลี่ย (F-test)

๔. ข้อมูลความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ โดยการหาจำนวนร้อยละในแต่ละข้อ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

๕. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ในแต่ละช่วงเท่ากัน (0.๘) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๔.๒๑- ๕.๐๐	หมายความว่า	จริงที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๓.๔๑- ๔.๒๐	หมายความว่า	จริง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๒.๖๑-๓.๔๐	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๘๑- ๒.๖๐	หมายความว่า	ไม่จริง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๐๐ - ๑.๘๐	หมายความว่า	ไม่จริงเลย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. หาค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ค่าเฉลี่ย (Mean)

๓. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔. หาค่า t-test และ F-test

๕. ANOVA

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษา นักศึกษาชั้น ปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี” ใช้วิธีการวิจัยเชิงการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaires) จำนวนทั้งสิ้น ๓๕๑ ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ ตัวแปร (t - distribution)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ ตัวแปร F - distribution)
p-value	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
df	หมายถึง	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	หมายถึง	ค่าผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัว ยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวน ยกกำลังสอง (Mean Squares)

* หมายถึง คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ คณะที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม และศาสนา รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ - ๔.๕

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	๑๕๑	๕๔.๔๒
ชาย	๑๖๐	๔๕.๕๘
รวม	๓๑๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๑๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔๒ รองลงมาเพศชาย จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๘

ตารางที่ ๔.๒ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๑๘ ปี	๓	๐.๙๖
๑๘ - ๒๐ ปี	๑๒๓	๓๖.๑๘
๒๑ - ๒๒ ปี	๑๗๘	๕๗.๒๗
๒๓ ปี ขึ้นไป	๘๗	๒๗.๖๓
รวม	๓๑๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๑๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๒ ปี จำนวน ๑๗๘

คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๑ รองลงมาอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๘ และอายุ ๒๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๕

ตารางที่ ๔.๓ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
นิเทศศาสตร์	๒๐๗	๕๘.๕๓
บริหารธุรกิจ	๘๗	๒๔.๗๕
ศิลปกรรมศาสตร์	๓๘	๑๐.๘๓
วิศวกรรมศาสตร์	๑๕	๕.๔๑
รวม	๓๕๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๓ รองลงมาเรียนคณะบริหารธุรกิจ จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๕

อันดับสามเรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘๓ อันดับสุดท้ายคือเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๑

ตารางที่ ๔.๔ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ยสะสม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑.๕๐	๔	๑.๑๔
๑.๕๐ - ๒.๕๐	๑๒๘	๓๖.๔๓
๒.๕๑ - ๓.๕๐	๑๘๔	๕๒.๔๒
๓.๕๑ ขึ้นไป	๓๕	๙.๙๗
รวม	๓๕๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๒ รองลงมาคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐ จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๗ และคะแนนเฉลี่ยสะสม ๓.๕๑ ขึ้นไป จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๗

ตารางที่ ๔.๕ จำนวนและร้อยละ สถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	๓๔๑	๙๗.๑๕
คริสต์	๖	๑.๗๑
อิสลาม	๔	๑.๑๔
รวม	๓๕๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๓๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๕ รองลงมาศาสนาคริสต์ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๑ และศาสนาอิสลาม จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๔

ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการพูดต่อเสียด (ปิสฺณวาจา) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา) และด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผฺปปลาปะ) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๖ - ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย
จำแนกรายด้าน

พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
๑. ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	๓.๕๖	๐.๔๕	จริง
๒. ด้านการพูดส่อเสียด (ปิสฺณวาจา)	๓.๔๖	๐.๔๖	จริง
๓. ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา)	๓.๔๔	๐.๓๕	จริง
๔. ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผฺปปลาปะ)	๓.๐๒	๐.๔๓	ไม่แน่ใจ
รวม	๓.๓๗	๐.๓๕	จริง

ตารางที่ ๔.๖ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย โดยรวม อยู่ในระดับจริง คือไม่พูดเท็จ (มุสาวาท) ไม่พูดส่อเสียด (ปิสฺณวาจา) ไม่พูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา) ไม่พูดเพื่อเจ้อ (สัมผฺปปลาปะ) ($\bar{x} = ๓.๓๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๓.๕๖ - ๓.๔๔$) ได้แก่ ด้านไม่พูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านไม่พูดส่อเสียด (ปิสฺณวาจา) ด้านไม่พูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา) สำหรับด้านไม่พูดเพื่อเจ้อ (สัมผฺปปลาปะ) มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ ($\bar{x} = ๓.๐๒$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกรายข้อ

ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
๑. เมื่อเข้าเรียนสายถ้าอาจารย์ถาม ข้าพเจ้ามักจะพูดแก้ตัวกับอาจารย์ว่าลืมนิด	๓.๒๕	๑.๒๐	ไม่แน่ใจ (เชิงลบ)
๒. ข้าพเจ้ากล้าพูดได้ว่าไม่เคยโกหกใคร	๓.๖๔	๑.๐๕	ไม่จริง (เชิงลบ)
๓. ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อนๆ ที่พูดคุยกันด้วยความจริงใจเท่านั้น	๓.๗๒	๐.๕๔	จริง
๔. เมื่อเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัยทำอะไรผิดพลาด ข้าพเจ้าจะพูดให้กำลังใจเสมอ	๓.๘๒	๐.๘๐	จริง
๕. ข้าพเจ้าชอบเพื่อนๆ ที่พูดอย่างไรแล้วทำอย่างนั้น	๔.๒๘	๐.๗๖	จริงที่สุด
๖. ในการพูดทุกครั้ง ข้าพเจ้าจะถือคติว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์"	๓.๕๑	๐.๘๐	จริง
๗. เพื่อนที่เข้ากันได้ดีที่สุดกับข้าพเจ้า คือ เพื่อนที่พูดตรงไปตรงมา	๓.๕๕	๐.๘๗	จริง
๘. การโกหกเรื่องผลการเรียนต่อผู้ปกครอง ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา	๓.๕๖	๑.๑๖	ไม่จริง(เชิงลบ)
๙. ข้าพเจ้ามักหาเหตุผลไม่จริง เพื่อจะได้รับบริการหรือได้รับสิ่งที่ต้องการจากเจ้าหน้าที่	๓.๑๓	๐.๕๔	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๑๐. เมื่อถูกขอร้องให้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าจะอ้างว่า ติดเรียนหรือติดธุระเสมอ	๓.๑๕	๑.๐๑	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๑๑. ข้าพเจ้าชอบพูดปดเพื่อความอยู่รอดในสังคม	๓.๓๒	๑.๐๑	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๑๒. ข้าพเจ้าจะพูดเท็จเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ	๓.๓๖	๑.๐๓	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
รวม	๓.๕๖	๐.๔๕	จริง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) โดยรวม อยู่ในระดับจริง ไม่พูดเท็จโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้

วาทาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริงที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๘$) ได้แก่ ข้าพเจ้าชอบเพื่อนๆ ที่พูดอย่างไร แล้วทำอย่างนั้น สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริง-จริง

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมการใช้วาทาในมหาวิทยาลัย ด้าน การพูดต่อเสียด (ปิสุมวาทา) จำแนกรายข้อ

ด้านการพูดต่อเสียด (ปิสุมวาทา)	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
๑. ขณะที่ต่อแถวซื้ออาหารในมหาวิทยาลัยมีคนมาแทรกแถวก่อนข้าพเจ้าจะต่อว่าทันที	๓.๐๖	๐.๕๕	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๒. ข้าพเจ้าชอบเอาปมด้อยของเพื่อน มาประจานในที่สาธารณะให้เพื่อนฟัง	๓.๓๖	๑.๐๓	ไม่จริง(เชิงลบ)
๓. ข้าพเจ้าชอบพูดดูหมิ่นพนักงานในร้านอาหารของมหาวิทยาลัย เมื่อเขาบริการไม่ดี	๓.๓๓	๑.๐๓	ไม่จริง(เชิงลบ)
๔. ข้าพเจ้าชอบพูดยุยงให้เพื่อนแตกคอกัน	๔.๒๓	๐.๕๘	ไม่จริงเลย(เชิงลบ)
๕. ข้าพเจ้าชอบพูดคำหยาบโลน เพื่อความสนุกสนานระหว่างเพื่อนในมหาวิทยาลัย	๒.๘๕	๑.๑๖	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๖. ข้าพเจ้าจะพูดคำหยาบโลน ถ้าเห็นว่าจะเอาชนะคู่วิวาทได้	๓.๔๕	๑.๐๖	ไม่จริง(เชิงลบ)
๗. ข้าพเจ้าคิดที่จะพูดอยู่เสมอว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัย"เป็นแค่ลูกจ้าง"	๔.๐๓	๑.๐๐	ไม่จริง(เชิงลบ)
๘. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดประชดเพื่อนๆ แม้ว่าเพื่อนๆ จะทำให้อึดใจ	๓.๐๘	๑.๐๐	ไม่แน่ใจ
๙. แม้พระพุทธรูปจะสอนว่า "คนไม่ถูก นินทาไม่มีในโลก" ข้าพเจ้าก็ไม่ชอบนินทาเพื่อนคนใดเลย	๒.๘๑	๑.๐๓	ไม่แน่ใจ
๑๐. เมื่อเห็นว่าเพื่อนทำผิดข้าพเจ้าจะพูดปลอบใจเพื่อนเสมอ	๓.๖๕	๐.๘๓	จริง
๑๑. ข้าพเจ้าไม่เคยพูดล้อเลียนอาจารย์และเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย	๒.๓๖	๐.๕๕	ไม่แน่ใจ
๑๒. เมื่อเพื่อนๆ ได้รับรางวัล ข้าพเจ้าจะชมแสดงความยินดีด้วยเสมอ	๔.๐๓	๐.๘๔	จริง
รวม	๓.๔๖	๐.๔๖	จริง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปิสฺนวาจา) โดยรวมอยู่ในระดับจริง คือไม่พูดต่อเสียด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๔.๐๓ - ๓.๖๕$) ได้แก่ เมื่อเพื่อนๆ ได้รับรางวัล ข้าพเจ้าจะชม แสดงความยินดีด้วยเสมอ สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริงเลย- ไม่แน่ใจ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา) จำแนกรายข้อ

ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสฺวาจา)	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
๑. ท่านชอบพูดคำด่าในห้องอาหาร เมื่อได้รับบริการไม่ถูกใจ	๓.๔๕	๐.๕๘	ไม่จริง(เชิงลบ)
๒. ข้าพเจ้าถือว่าการพูดเหลวไหลไร้สาระในมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องปกติธรรมดา	๒.๖๓	๑.๔๓	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๓. คำพูดที่มักได้ยินบ่อยๆ ในรั้วมหาวิทยาลัยคือคำว่า "ขอบคุณ" และ "ขอโทษ"	๓.๔๕	๐.๕๖	จริง
๔. การล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเป็นที่นิยมในมหาวิทยาลัย	๓.๕๕	๑.๑๐	ไม่จริง(เชิงลบ)
๕. ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ถ้าเห็นว่าจะเอาชนะคนอื่นได้	๓.๕๘	๐.๕๘	ไม่จริง(เชิงลบ)
๖. ข้าพเจ้าชอบเอาปมด้อยของเพื่อนมาพูดต่อหน้านักศึกษาด้วยกัน	๓.๓๓	๑.๐๔	ไม่จริง(เชิงลบ)
๗. ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเปรียบร้อยกับเพื่อนนักศึกษา	๓.๐๒	๑.๐๓	ไม่แน่ใจ
๘. ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเปรียบร้อยในขณะที่ติดต่อสอบถามกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย	๔.๒๐	๐.๘๓	จริง
๙. ข้าพเจ้าชอบโต้แย้งกับอาจารย์ผู้สอนด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผล	๓.๕๔	๐.๘๕	จริง
๑๐. ข้าพเจ้าไม่เคยนิทนาบอาจารย์ผู้สอนกับเพื่อนๆ	๒.๓๖	๐.๕๒	ไม่แน่ใจ
๑๑. ข้าพเจ้าไม่เคยอาฆาตเพื่อนด้วยคำพูดไม่สุภาพและรุนแรงเมื่อถูกเพื่อนด่าว่าอย่างเสียหาย	๓.๑๕	๑.๐๘	ไม่แน่ใจ
๑๒. เวลาเพื่อนสนิทเดือดร้อนข้าพเจ้าจะคอยแนะนำและให้กำลังใจเสมอ	๔.๑๔	๐.๓๕	จริง
รวม	๓.๔๔	๐.๓๕	จริง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) โดยรวมอยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๓.๔๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๔.๒๐ - ๓.๔๕$) ได้แก่ ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเรียบร้อยในขณะที่ติดต่อสอบถามกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริง – ไม่แน่ใจ

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผัปปลาปะ) จำแนกรายข้อ

ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผัปปลาปะ)	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
๑. ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องไร้สาระกับเพื่อนๆ ในขณะที่ฟังคำบรรยาย	๒.๗๒	๐.๕๗	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๒. ข้าพเจ้าชอบพูดโอ้อวดฐานะความร่ำรวยกับเพื่อนๆ	๓.๕๕	๑.๐๓	ไม่จริง(เชิงลบ)
๓. ข้าพเจ้าชอบบ่นในขณะที่ต้องเข้าคิว การให้บริการในมหาวิทยาลัยเป็นเวลานานๆ	๒.๖๔	๐.๕๗	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๔. ข้าพเจ้าชอบพูดพาล่ามในเรื่องเหลวไหลไร้สาระเพื่อความสนุกสนานระหว่างเพื่อนฝูงในมหาวิทยาลัย	๒.๕๗	๑.๐๕	จริง(เชิงลบ)
๕. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อนที่ชวนคุยในเวลาเรียน	๒.๗๕	๐.๕๘	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
๖. ข้าพเจ้าชอบขอร้องให้เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	๓.๑๗	๐.๘๗	ไม่แน่ใจ
๗. ถ้าไม่จำเป็นข้าพเจ้าจะไม่พูดคุยเวลานั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด	๓.๐๕	๑.๐๑	ไม่แน่ใจ
๘. เมื่อเห็นเพื่อนๆ แต่งกายผิดระเบียบของมหาวิทยาลัยข้าพเจ้าจะแนะนำเพื่อนเสมอ	๒.๕๑	๑.๐๔	ไม่จริง
๙. เมื่อเพื่อนกำลังเสียใจกับผลการสอบ ข้าพเจ้ามักจะพูดปลอบและให้กำลังใจเสมอ	๓.๘๖	๐.๘๗	จริง
๑๐. เมื่อเห็นเพื่อนพูดเรื่องเหลวไหล ในห้องสมุด ข้าพเจ้าจะว่ากล่าวตักเตือนเสมอ	๒.๘๑	๐.๕๕	ไม่แน่ใจ
๑๑. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดในลักษณะเป็นที่รบกวนคนอื่นไม่ว่ากรณีใดๆ	๓.๔๘	๐.๘๘	จริง
๑๒. ข้าพเจ้าถือว่าการพูดเล่นหยอกล้อกันเพื่อผ่อนคลายสมองในขณะที่อาจารย์กำลังสอนเป็นเรื่องปกติธรรมดา	๒.๖๐	๑.๐๕	ไม่แน่ใจ(เชิงลบ)
รวม	๓.๐๒	๐.๔๓	ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเพื่อใจ (สัมผัปลาปะ) โดยรวม อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = ๓.๐๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๓.๘๖ - ๒.๕๗$) ได้แก่ เมื่อเพื่อนกำลังเสียใจกับผลการสอบ ข้าพเจ้ามักจะพูดปลอบและให้กำลังใจเสมอ สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริง – ไม่แน่ใจ

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

สมมติฐานที่ ๑ นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการใช้วาจาใน มหาวิทยาลัย	เพศ				t	p-value
	ชาย		หญิง			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
๑. ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	๓.๔๔	๐.๕๐	๓.๖๖	๐.๔๕	๔.๓๘๘*	๐.๐๐๐
๒. ด้านการพูดล้อเลียน (ปิสุนวาท)	๓.๓๘	๐.๔๑	๓.๕๒	๐.๔๘	๒.๗๒๐*	๐.๐๐๓
๓. ด้านการพูดคำหยาบ (มรสุวาท)	๓.๓๕	๐.๓๖	๓.๕๒	๐.๔๐	๔.๒๗๗*	๐.๐๐๐
๔. ด้านการพูดเพื่อใจ (สัมผัปลาปะ)	๒.๕๕	๐.๔๔	๓.๐๓	๐.๔๒	๒.๕๔๔*	๐.๐๑๑
รวม	๓.๒๘	๐.๓๓	๓.๔๔	๐.๓๕	๔.๔๒๕*	๐.๐๐๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในทุกๆ ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการใช้วาจาใน มหาวิทยาลัย	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๔.๒๒	๑.๔๑	๖.๑๓๘*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๗๕.๔๘	๐.๒๓		
	รวม	๓๕๐	๘๓.๖๕			
๒. ด้านการพูดล้อเลียน (ปีสุณวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๗๕	๐.๕๘	๒.๘๔๗*	๐.๐๓๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๗๐.๕๖	๐.๒๐		
	รวม	๓๕๐	๗๒.๓๑			
๓. ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๘๓	๐.๖๑	๔.๑๑๒*	๐.๐๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๕๑.๔๕	๐.๑๕		
	รวม	๓๕๐	๕๓.๒๘			
๔. ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๐๒	๐.๐๑	๐.๐๔๓	๐.๘๘๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๖๕.๒๕	๐.๑๙		
	รวม	๓๕๐	๖๕.๒๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๑๕	๐.๓๘	๓.๑๘๕*	๐.๐๒๔
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๔๑.๕๖	๐.๑๒		
	รวม	๓๕๐	๔๒.๗๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการพูดล้อเลียน (ปีสุณวาท) ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาท) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

จึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๑๓ - ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{x}	น้อยกว่า ๑๕ ปี	๑๕ - ๒๐ ปี	๒๑ - ๒๒ ปี	๒๓ ปี ขึ้นไป
		๒.๘๓	๓.๔๕	๓.๖๔	๓.๖๐
น้อยกว่า ๑๕ ปี	๒.๘๓	-	-๐.๖๒*	-๐.๘๑*	-๐.๗๗*
			(๐.๐๒๓)	(๐.๐๐๔)	(๐.๐๐๓)
๑๕ - ๒๐ ปี	๓.๔๕		-	-๐.๑๕*	-๐.๑๕
				(๐.๐๐๑)	(๐.๐๓๘)
๒๑ - ๒๒ ปี	๓.๖๔			-	๐.๐๔
					(๐.๖๕๕)
๒๓ ปี ขึ้นไป	๓.๖๐				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามอายุ เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี, ๒๑ - ๒๒ ปี และ ๒๓ ปี ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๒ ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสูณวจา) จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{x}	น้อยกว่า ๑๕ ปี	๑๕ - ๒๐ ปี	๒๑ - ๒๒ ปี	๒๓ ปี ขึ้นไป
		๓.๑๑	๓.๔๐	๓.๕๒	๓.๓๗
น้อยกว่า ๑๕ ปี	๓.๑๑	-	-๐.๒๙ (๐.๒๗๐)	-๐.๔๑ (๐.๑๒๑)	-๐.๒๖ (๐.๓๓๑)
๑๕ - ๒๐ ปี	๓.๔๐		-	-๐.๑๒* (๐.๐๒๖)	๐.๐๓ (๐.๗๑๘)
๒๑ - ๒๒ ปี	๓.๕๒			-	๐.๑๕ (๐.๐๕๗)
๒๓ ปี ขึ้นไป	๓.๓๗				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสูณวจา) จำแนกตามอายุ เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๒ ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสูณวจา) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{x}	น้อยกว่า ๑๕ ปี	๑๕ - ๒๐ ปี	๒๑ - ๒๒ ปี	๒๓ ปี ขึ้นไป
		๓.๔๔	๓.๓๔	๓.๕๐	๓.๔๓
น้อยกว่า ๑๕ ปี	๓.๔๔	-	๐.๑๐ (๐.๖๕๓)	-๐.๐๖ (๐.๘๐๖)	-๐.๐๓ (๐.๕๐๘)
๑๕ - ๒๐ ปี	๓.๓๔		-	-๐.๑๖* (๐.๐๐๑)	-๐.๑๓ (๐.๐๖๔)
๒๑ - ๒๒ ปี	๓.๕๐			-	๐.๐๓ (๐.๖๖๒)
๒๓ ปี ขึ้นไป	๓.๔๓				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามอายุ เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๒ ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สาเหตุที่ไม่แสดงตารางเปรียบเทียบรายคู่ของด้านการพูดเพื่อเจอ (สัมผัปลาปะ) ตามวิธี LSD's Method เนื่องจากการประมวลผลคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ (Nonsignificant)

ตารางที่ ๔.๑๖ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม
การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{x}	น้อยกว่า ๑๕ ปี	๑๕ - ๒๐ ปี	๒๑ - ๒๒ ปี	๒๓ ปี ขึ้นไป
		๓.๐๕	๓.๓๑	๓.๔๒	๓.๓๗
น้อยกว่า ๑๕ ปี	๓.๐๕	-	-๐.๒๒ (๐.๒๘๖)	-๐.๓๓ (๐.๑๐๖)	-๐.๒๘ (๐.๑๘๐)
๑๕ - ๒๐ ปี	๓.๓๑		-	-๐.๑๑* (๐.๐๐๖)	-๐.๐๖ (๐.๓๑๔)
๒๑ - ๒๒ ปี	๓.๔๒			-	๐.๐๕ (๐.๔๐๓)
๒๓ ปี ขึ้นไป	๓.๓๗				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของ
ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามอายุ เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕
จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีอายุระหว่าง
๒๑ - ๒๒ ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุ
ระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ นักศึกษาที่คณะที่ศึกษาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย จำแนกตามคณะที่ศึกษา

พฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๔.๖๒	๑.๕๔	๖.๗๖๓*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๗๕.๐๗	๐.๒๑		
	รวม	๓๕๐	๗๙.๖๙			
๒. ด้านการพูดล้อเสียด (ปีสุณวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๓.๑๖	๑.๐๕	๕.๒๕๖*	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๖๕.๕๕	๐.๒๐		
	รวม	๓๕๐	๖๘.๗๑			
๓. ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๓.๓๐	๑.๑๐	๗.๖๒๕*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๕๐.๐๒	๐.๑๔		
	รวม	๓๕๐	๕๓.๓๒			
๔. ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๔๐	๐.๑๓	๐.๗๐๗	๐.๕๔๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๖๔.๘๘	๐.๑๘		
	รวม	๓๕๐	๖๕.๒๘			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓	๒.๓๘	๐.๗๙	๖.๘๓๒*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๔๐.๓๒	๐.๑๒		
	รวม	๓๕๐	๔๒.๗๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า นักศึกษาที่เรียนคณะต่างกันมีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการพูดล้อเสียด (ปีสุณวาจา) ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาจา) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

จึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๑๘- ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๑๘ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{x}	บริหารธุรกิจ	นิเทศศาสตร์	ศิลปกรรมศาสตร์	วิศวกรรมศาสตร์
		๓.๗๓	๓.๔๗	๓.๖๖	๓.๕๒
บริหารธุรกิจ	๓.๗๓	-	๐.๒๖* (๐.๐๐๐)	๐.๐๗ (๐.๔๔๒)	๐.๒๒ (๐.๐๗๕)
นิเทศศาสตร์	๓.๔๗		-	-๐.๑๙* (๐.๐๒๕)	-๐.๐๔ (๐.๖๕๗)
ศิลปกรรมศาสตร์	๓.๖๖			-	๐.๑๔ (๐.๒๘๑)
วิศวกรรมศาสตร์	๓.๕๒				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามคณะที่ศึกษา เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ และศิลปกรรมศาสตร์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม
การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสูณวจา) จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{x}	บริหารธุรกิจ	นิเทศศาสตร์	ศิลปกรรม ศาสตร์	วิศวกรรมศาสตร์
		๓.๖๐	๓.๔๐	๓.๕๑	๓.๒๕
บริหารธุรกิจ	๓.๖๐	-	๐.๒๐* (๐.๐๐๐)	๐.๐๕ (๐.๒๓๘)	๐.๓๑* (๐.๐๐๖)
นิเทศศาสตร์	๓.๔๐		-	-๐.๑๑ (๐.๑๓๒)	๐.๑๑ (๐.๓๐๑)
ศิลปกรรม ศาสตร์	๓.๕๑			-	๐.๒๒ (๐.๐๘๒)
วิศวกรรมศาสตร์	๓.๒๕				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของ
ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสูณวจา) จำแนกตามคณะที่
ศึกษา เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขต
รังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูด
ต่อเสียด (ปีสูณวจา) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม
การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{x}	บริหารธุรกิจ	นิเทศศาสตร์	ศิลปกรรม ศาสตร์	วิศวกรรมศาสตร์
		๓.๕๕	๓.๓๓	๓.๕๒	๓.๓๕
บริหารธุรกิจ	๓.๕๕	-	๐.๒๒* (๐.๐๐๐)	๐.๐๓ (๐.๓๓๘)	๐.๒๔* (๐.๐๑๓)
นิเทศศาสตร์	๓.๓๓		-	-๐.๑๕* (๐.๐๒๕)	๐.๐๒ (๐.๗๕๐)
ศิลปกรรม ศาสตร์	๓.๕๒			-	๐.๑๘ (๐.๑๐๑)
วิศวกรรมศาสตร์	๓.๓๕				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคณะที่ศึกษา เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม การใช้งานในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	\bar{x}	บริหารธุรกิจ	นิเทศ ศาสตร์	ศิลปกรรม ศาสตร์	วิศวกรรมศาสตร์
		๓.๕๐	๓.๓๑	๓.๔๒	๓.๒๕
บริหารธุรกิจ	๓.๕๐	-	๐.๑๕* (๐.๐๐๐)	๐.๐๘ (๐.๒๒๐)	๐.๒๑* (๐.๐๑๓)
นิเทศศาสตร์	๓.๓๑		-	-๐.๑๑ (๐.๐๓๖)	๐.๐๒ (๐.๘๑๕)
ศิลปกรรม ศาสตร์	๓.๔๒			-	๐.๑๓ (๐.๑๘๕)
วิศวกรรมศาสตร์	๓.๒๕				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้งานในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียน คณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้งานในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่เรียน คณะนิเทศศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ นักศึกษาที่มี คะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๕.๖๕	๓.๒๓	๑๕.๑๔๕*	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๗๔.๐๐	๐.๒๑		
	รวม	๓๕๐	๗๙.๖๕			
๒. ด้านการพูดล้อเลียน (ปิสุณวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๗๗	๐.๒๕	๑.๔๑๕	๐.๒๓๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๗๑.๗๓	๐.๒๑		
	รวม	๓๕๐	๗๒.๕๐			
๓. ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๒.๓๒	๐.๗๗	๕.๒๕๔*	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๕๑.๐๐	๐.๑๕		
	รวม	๓๕๐	๕๓.๓๒			
๔. ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ)	ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๔๐	๐.๑๓	๐.๗๑๗	๐.๕๔๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๖๔.๗๗	๐.๑๘		
	รวม	๓๕๐	๖๕.๑๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓	๒.๑๒	๐.๗๑	๖.๐๔๒*	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๓๔๗	๔๐.๕๗	๐.๑๒		
	รวม	๓๕๐	๔๒.๖๙			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการพูดคำหยาบ (พรุสวาท) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

จึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๒๓-๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๒๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ย สะสม	\bar{x}	ต่ำกว่า ๑.๕๐	๑.๕๐ - ๒.๕๐	๒.๕๑ - ๓.๕๐	๓.๕๑ ขึ้นไป
		๒.๒๑	๓.๔๓	๓.๖๔	๓.๖๒
ต่ำกว่า ๑.๕๐	๒.๒๑	-	-๑.๒๖*	-๑.๔๓*	-๑.๔๑*
			(๐.๐๐๐)	(๐.๐๐๐)	(๐.๐๐๐)
๑.๕๐ - ๒.๕๐	๓.๔๓		-	-๐.๑๓*	-๐.๑๕
				(๐.๐๐๑)	(๐.๐๘๓)
๒.๕๑ - ๓.๕๐	๓.๖๔			-	๐.๐๒
					(๐.๘๑๖)
๓.๕๑ ขึ้นไป	๓.๖๒				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐, ๒.๕๑ - ๓.๕๐ และ ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) มากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) มากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม
การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ย สะสม	\bar{x}	ต่ำกว่า ๑.๕๐	๑.๕๐ - ๒.๕๐	๒.๕๑ - ๓.๕๐	๓.๕๑ ขึ้นไป
		๒.๗๕	๓.๓๕	๓.๔๘	๓.๔๕
ต่ำกว่า ๑.๕๐	๒.๗๕	-	-๐.๖๐* (๐.๐๐๒)	-๐.๖๕* (๐.๐๐๐)	-๐.๗๐* (๐.๐๐๑)
๑.๕๐ - ๒.๕๐	๓.๓๕		-	-๐.๐๘ (๐.๐๕๕)	-๐.๑๐ (๐.๑๗๕)
๒.๕๑ - ๓.๕๐	๓.๔๘			-	-๐.๐๑ (๐.๘๔๘)
๓.๕๑ ขึ้นไป	๓.๔๕				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐, ๒.๕๑ - ๓.๕๐ และ ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรม
การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม

คะแนนเฉลี่ย สะสม	\bar{x}	ต่ำกว่า ๑.๕๐	๑.๕๐ - ๒.๕๐	๒.๕๑ - ๓.๕๐	๓.๕๑ ขึ้นไป
		๒.๗๕	๓.๓๑	๓.๔๑	๓.๔๓
ต่ำกว่า ๑.๕๐	๒.๗๕	-	-๐.๕๒*	-๐.๖๑*	-๐.๖๔*
			(๐.๐๐๓)	(๐.๐๐๐)	(๐.๐๐๐)
๑.๕๐ - ๒.๕๐	๓.๓๑		-	-๐.๐๕*	-๐.๑๒
				(๐.๐๑๕)	(๐.๐๓๐)
๒.๕๑ - ๓.๕๐	๓.๔๑			-	-๐.๐๓
					(๐.๖๘๒)
๓.๕๑ ขึ้นไป	๓.๔๓				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐, ๒.๕๑ - ๓.๕๐ และ ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย จำแนกตามศาสนา

พฤติกรรมการใช้วาจา ในมหาวิทยาลัย	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
๑. ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๓.๐๐	๑.๕๐	๖.๔๖๓*	๐.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๘	๘๐.๗๐	๐.๒๓		
	รวม	๓๕๐	๘๓.๖๙			
๒. ด้านการพูดล้อเลียน (ปิสฺฎวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๑.๐๖	๐.๕๓	๒.๕๗๔	๐.๐๗๘
	ภายในกลุ่ม	๓๔๘	๗๑.๖๕	๐.๒๑		
	รวม	๓๕๐	๗๒.๗๑			
๓. ด้านการพูดคำหยาบ (พฺรุสวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๕๙	๐.๓๐	๑.๙๖๑	๐.๑๔๒
	ภายในกลุ่ม	๓๔๘	๕๒.๗๒	๐.๑๕		
	รวม	๓๕๐	๕๓.๓๑			
๔. ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผัปปลาปะ)	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๒๔	๐.๑๒	๐.๖๓๑	๐.๕๓๓
	ภายในกลุ่ม	๓๔๘	๖๕.๐๔	๐.๑๙		
	รวม	๓๕๐	๖๕.๒๘			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๗๕	๐.๓๗	๓.๑๑๓*	๐.๐๔๖
	ภายในกลุ่ม	๓๔๘	๔๑.๙๕	๐.๑๒		
	รวม	๓๕๐	๔๒.๗๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

จึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD's Method ต่อไป ดังตารางที่ ๔.๒๗ – ๔.๒๘

ตารางที่ ๔.๒๗ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	\bar{x}	พุทธ	คริสต์	อิสลาม
		๓.๕๗	๓.๓๕	๒.๗๓
พุทธ	๓.๕๗	-	๐.๑๘ (๐.๓๕๓)	๐.๘๔* (๐.๐๐๑)
คริสต์	๓.๓๕		-	๐.๖๖* (๐.๐๓๕)
อิสลาม	๒.๗๓			-

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) จำแนกตามศาสนา เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) มากกว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๘ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	\bar{x}	พุทธ	คริสต์	อิสลาม
		๓.๓๗	๓.๓๕	๒.๕๔
พุทธ	๓.๓๗	-	-๐.๐๒ (๐.๕๑๐)	๐.๘๔* (๐.๐๑๓)
คริสต์	๓.๓๕		-	๐.๘๕* (๐.๐๔๕)
อิสลาม	๒.๕๔			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD's Method ของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามศาสนา เนื่องจากค่า p-value < ๐.๐๕ จึงสรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการพูดต่อเสียด (ปิสฺณวาจา) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๙ – ๔.๓๒

ตารางที่ ๔.๒๙ จำนวน ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)

ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คำตอบ)
พยายามพูดแต่ความจริง	๕๘
การศึกษารรณะเพราะจะทำให้รู้สึกเกรงกลัวบาป	๑๑
ปลูกจิตสำนึก	๕
ควรปรับปรุงและตั้งสติ คิดก่อนพูดเสมอ	๓
ควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	๓
ควรมีฝึกรอบรรมจากครอบครัวให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อย่างค่อยเป็นค่อยไป	๖
บอกให้ทราบถึงผลการกระทำ	๕
รู้จักที่จะสำรวจตัวเองและมีเหตุผลที่จะพูดความจริง	๕
ตักเตือน	๔
ต้องไม่ทำโทษหรือว่ากล่าวตอนที่พูดความจริง เพื่อให้ เปลี่ยนไปพูดเท็จ	๒
รวม	๑๑๔

จากตารางที่ ๔.๒๕ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไข พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ในเรื่อง พยายามพูดแต่ความจริง จำนวน ๕๘ คำตอบ รองลงมาการศึกษาระยะเพราะจะทำให้รู้สึกเกรงกลัวบาป จำนวน ๑๑ คำตอบ และปลูกจิตสำนึก จำนวน ๕ คำตอบ

ตารางที่ ๔.๓๐ จำนวน ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสุณวจา)

ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสุณวจา) (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คำตอบ)
ไม่ยูให้ทะเลาะกัน	๑๖
ควรมีสติระลึกลู่เสมอว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร	๑๕
นึกถึงศีลธรรม	๑๔
คิดถึงใจเขาใจเรา	๑๓
ควรมีการตักเตือนให้รู้ตัวว่าสิ่งที่กระทำเป็นสิ่งผิด	๕
ทำใจให้สงบ โดยการนั่งสมาธิและทำตัวเป็นกลาง	๘
บอกให้ทราบถึงผลการกระทำ	๗
ปลูกฝังตั้งแต่ครอบครัว และให้มีในระบบการเรียนการสอน	๖
จัดอบรมชี้แนะข้อดี ข้อเสียของการทะเลาะวิวาท	๕
พูดจาสุภาพ พูดแต่เรื่องที่ดี	๕
อย่ายุ่งเรื่องของคนอื่นถ้าไม่จำเป็น	๔
รวม	๑๐๒

จากตารางที่ ๔.๓๐ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไข พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ในเรื่อง ไม่ยูให้ทะเลาะกัน จำนวน ๑๖ คำตอบ รองลงมา ควรมีสติระลึกลู่เสมอว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร จำนวน ๑๕ คำตอบ และนึกถึงศีลธรรม จำนวน ๑๔ คำตอบ

ตารางที่ ๔.๓๑ จำนวน ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา)

ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คำตอบ)
พูดจาสุภาพ	๓๘
คิดก่อนพูด	๑๖
แนะนำตักเตือนและตัวเราก็อ่าพูดคำหยาบ	๑๒
ปลูกฝังตั้งแต่ในครอบครัวเป็นพื้นฐาน และพยายามปรับตัว	๓
ให้มีการอบรมการใช้คำพูด อาจใช้คำสอนตามแนวทางศาสนา	๓
ปรับปรุงคำพูด ใช้คำที่สุภาพ	๖
สื่อมีผลกระทบต่อการจัดจำ	๖
เปลี่ยนสังคมเพื่อนอยู่ด้วยกัน ให้ไปอยู่ในกลุ่มคนที่สุภาพ	๕
ชี้ให้เห็นว่าการพูดจาไม่สุภาพเป็นบ่อนทำลายบุคลิกภาพที่ดี	๔
ต้องดูกาลเทศะ	๓
รวม	๑๐๔

จากตารางที่ ๔.๓๑ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ในเรื่อง พูดจาสุภาพ จำนวน ๓๘ คำตอบ ๑๖.๕๔ รองลงมา คิดก่อนพูด จำนวน ๑๖ คำตอบ และแนะนำตักเตือนและตัวเราก็อ่าพูดคำหยาบ จำนวน ๑๒ คำตอบ

ตารางที่ ๔.๓๒ จำนวน ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเพื่อใจ (สัมผัปลาปะ)

ด้านการพูดเพื่อใจ (สัมผัปลาปะ) (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	จำนวน (คำตอบ)
พูดสิ่งที่มีประโยชน์	๓๐
ไม่พูดจาเหลวไหล ไร้สาระ หรือพูดเยาะเกินไป	๒๔
เอาเวลาไปทำสิ่งที่มีประโยชน์	๒๐
คิดก่อนพูด	๘
รู้จักกาลเทศะ	๗
ตั้งใจให้มากขึ้น	๖
ทำจิตใจให้สงบ	๓
ควรตักเตือนไม่ให้พูดเพื่อใจ	๒
รวม	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓๒ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ในเรื่อง พูดสิ่งที่มีประโยชน์ จำนวน ๓๐ คำตอบ รองลงมา ไม่พูดจาเหลวไหล ไร้สาระ หรือพูดเยาะเกินไป จำนวน ๒๔ คำตอบ และเอาเวลาไปทำสิ่งที่มีประโยชน์ จำนวน ๒๐ คำตอบ

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษา นักศึกษา ชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีวัตถุประสงค์คือ (๑) เพื่อศึกษา พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (๒) เพื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่มี เพศ อายุ คณะที่ ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนาต่างกัน (๓) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการใช้วาจาใน มหาวิทยาลัยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยตั้งสมมติฐาน การวิจัยไว้คือ นักศึกษาที่มีเพศ อายุ คณะที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนา ต่างกัน มีผลต่อ พฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ คือขอบเขตด้าน เนื้อหา ตามตัวแปร ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. การพูดเท็จ (มุสาวาท) ๒. การพูดล้อเสียด (ปิสุนวาท) ๓. การพูดคำหยาบ (ผรุสวาท) ๔. การพูดเพื่อเจอ (สัมผัปปลาปะ) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ จำนวนทั้งสิ้น ๓๕๑ คน ขอบเขตด้านสถานที่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึง เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) สอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป สอบถามระดับพฤติกรรมการใช้วาจา และเปรียบเทียบระดับพฤติกรรม การใช้วาจารวมถึง ข้อเสนอแนะ และหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของ นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ ตัวแปร (t-distribution) ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ ตัวแปร (F-distribution) ความน่าจะเป็น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาเพศหญิงจำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔๒ รองลงมาเป็นนักศึกษาเพศชายจำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๘ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๒ ปี จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๑ รองลงมาอายุระหว่าง ๑๙ - ๒๐ ปี จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๘ และอายุ ๒๓ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๕ นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๗ รองลงมาเรียนคณะบริหารธุรกิจ จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๕ เรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘๑ และเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๑ คะแนนเฉลี่ยสะสมนักศึกษากลุ่มนี้ อยู่ระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๒ รองลงมาคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๗ และคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๔ ในเรื่องการนับถือศาสนาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๓๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๑๕ รองลงมาศาสนาคริสต์ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๑ และศาสนาอิสลาม จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๔

๒. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ประกอบด้วยด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการพูดต่อเสียด (ปิสฺณวาท) ด้านการพูดคำหยาบ (มฺรฺสวาท) และด้านการพูดเพื่อเจอ (สัมผฺปปลาปะ) พบว่ามีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย โดยรวม อยู่ในระดับจริงคือการไม่พูดต่อเสียด (ปิสฺณวาท) การไม่พูดคำหยาบ (มฺรฺสวาท) และการไม่พูดเพื่อเจอ (สัมผฺปปลาปะ) ($\bar{x} = ๓.๓๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๓.๕๖ - ๓.๔๔$) ได้แก่ ด้านการไม่พูดเท็จ (มุสาวาท) ด้านการไม่พูดต่อเสียด (ปิสฺณวาท) ด้านการพูดคำหยาบ (มฺรฺสวาท) สำหรับด้านการไม่พูดเพื่อเจอ (สัมผฺปปลาปะ) มีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = ๐.๔๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ

๒.๑ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท) โดยรวม อยู่ในระดับจริง คือไม่พูดเท็จ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๖ ($\bar{x} = ๓.๕๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริงที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๘$) ได้แก่ ข้าพเจ้าชอบเพื่อนๆ ที่พูดอย่างไรแล้วทำอย่างนั้น อันดับรองลงมาคือ ไม่จริง (เชิงลบ) ($\bar{x} = ๓.๕๖ - ๓.๖๔$) อันดับสามคือ จริง ($\bar{x} = ๓.๕๑ - ๓.๕๕$) อันดับสุดท้ายคือไม่แน่ใจ (เชิงลบ) ($\bar{x} = ๓.๑๓ - ๓.๒๕$)

๒.๒ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดสื่อเสียด (ปีสุณวจา) โดยรวม อยู่ในระดับจริง คือไม่พูดสื่อเสียด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๖ ($\bar{x} = ๓.๔๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๔.๐๗ - ๓.๖๕$) ได้แก่ เมื่อเพื่อนๆ ได้รับรางวัล ข้าพเจ้าจะชมแสดงความยินดีด้วยเสมอ สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริงเลย – ไม่แน่ใจ

๒.๓ นักศึกษามีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวจา) โดยรวม อยู่ในระดับจริงคือไม่พูดพูดคำหยาบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๔ ($\bar{x} = ๓.๔๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๔.๒๐ - ๓.๔๕$) ได้แก่ ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเรียบร้อยในขณะที่ติดต่อสอบถามกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริง – ไม่แน่ใจ

๒.๔ พบว่านักศึกษามีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผัปปลาปะ) โดยรวม อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{x} = ๓.๐๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับจริง ($\bar{x} = ๓.๘๖ - ๒.๕๗$) ได้แก่ เมื่อเพื่อนกำลังเสียใจกับผลการสอบ ข้าพเจ้ามักจะพูดปลอบและให้กำลังใจเสมอ สำหรับข้อที่เหลือมีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่จริง – ไม่แน่ใจ

๓. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และผลเฉลี่ยคะแนนสะสม การนับถือศาสนา พบว่า

๓.๑ เพศของนักศึกษาที่ต่างกันมีมีผลต่อระดับพฤติกรรมใช้วาจาในมหาวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกๆ ด้าน คือด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) ด้านการพูดสื่อเสียด (ปีสุณวจา) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวจา)

๓.๒ อายุนักศึกษาที่ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) ด้านการพูดสื่อเสียด (ปีสุณวจา) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวจา) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

๓.๒.๑ นักศึกษา ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี, ๒๑ - ๒๒ ปี และ ๒๓ ปี ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๒๑-๒๒ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓.๒.๒ ด้านการพูดล้อเสียด (ปีสุณวาจา) จำแนกตามอายุ สรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๒๑-๒๒ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดล้อเสียด (ปีสุณวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓.๒.๓ ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๒๑-๒๒ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓.๒.๔ ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๒๑-๒๒ปี มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวมมากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. นักศึกษาที่เรียนคณะต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) ด้านการพูดล้อเสียด (ปีสุณวาจา) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

๔.๑ นักศึกษาที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ และศิลปกรรมศาสตร์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๒ นักศึกษาที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดล้อเสียด (ปีสุณวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๓ ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคณะที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๔ ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคณะที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่เรียนคณะบริหารธุรกิจ

มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่เรียนคณะนิเทศศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕. นักศึกษาที่คะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) และ ภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

โดยใช้การทดสอบทางสถิติ F-test เพื่อการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐, ๒.๕๑ - ๓.๕๐ และ ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) มากกว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษา ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) มากกว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นักศึกษา ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐, ๒.๕๑ - ๓.๕๐ และ ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) มากกว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า นักศึกษา ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐, ๒.๕๑ - ๓.๕๐ และ ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรม การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๕๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๖. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย จำแนกตามศาสนา สรุปได้ว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) และภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) จำแนกตามศาสนา พบว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) มากกว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม จำแนกตามศาสนา สรุปได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ภาพรวม มากกว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๗. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสุณวาจา) ด้านการพูดคำหยาบ (ฟรุสวาจา) ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผัปปลาปะ)

นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๑ คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย

ด้านการพูดเท็จ (มุสวาท) พบว่า ในเรื่อง พยายามพูดแต่ความจริง จำนวน ๕๘ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๘ รองลงมาการศึกษาธรรมะเพราะจะทำให้รู้สึกเกรงกลัวบาป จำนวน ๑๑ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๕ และปลูกจิตสำนึก จำนวน ๕ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๒

ด้านการพูดต่อเสียด (ปีสุณวาจา) พบว่า ในเรื่อง ไม่อยู่ให้ทะเลาะกัน จำนวน ๑๖ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๕ รองลงมาควรมีสติระลึกอยู่เสมอว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร จำนวน ๑๕ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๑ และนึกถึงศีลธรรม จำนวน ๑๔ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๓

ด้านการพูดคำหยาบ (ฟรุสวาจา) พบว่า ในเรื่อง พูดจาสุภาพ จำนวน ๓๘ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๔ รองลงมาคิดก่อนพูด จำนวน ๑๖ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘ และแนะนำ ตักเตือนและตัวเราก็อ่าพูดคำหยาบ จำนวน ๑๒ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๔

ด้านการพูดเพื่อเจ้า (สัมผัปปลาปะ) พบว่า ในเรื่อง พูดสิ่งที่มีประโยชน์ จำนวน ๓๐ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐ รองลงมาไม่พูดจาเหลวไหล ไร้สาระ หรือพูดเยาะเกิ้นไป จำนวน ๒๔ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๐ และเอาเวลาไปทำสิ่งที่มีประโยชน์ จำนวน ๒๐ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ ๔ ด้าน คือ การพูดเท็จ (มุสาวาท) การพูดสื่อเสียด (ปิสุณวาจา) การพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) การพูดเพื่อเจ้อ (สัมผัปปลาปะ) โดยเปรียบเทียบจากความแตกต่างในด้านเพศ อายุ คณะที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม และศาสนา รวมถึงการหาแนวทางแก้ไขการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษา ต่อสถาบัน และสังคมภายนอกที่นักศึกษาต้องไปเผชิญในอนาคตหลังสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อ $(\bar{x} = ๓.๓๓)$ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือการพูดเท็จ การพูดสื่อเสียด การพูดคำหยาบ อยู่ในระดับ จริง $(\bar{x} = ๓.๕๖ - ๓.๔๔)$ ส่วนการพูดเพื่อเจ้อ มีพฤติกรรมการใช้วาจาอยู่ในระดับไม่แน่ใจ $(\bar{x} = ๓.๐๒)$ สาเหตุที่ระดับพฤติกรรมในด้านการพูดเพื่อเจ้อ อยู่ในระดับไม่แน่ใจนั้น เนื่องจาก นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความหมายของคำว่า การพูดเพื่อเจ้อ (จากการสอบถามขณะทำแบบสอบถาม) และไม่สามารถยอมรับพฤติกรรมในเชิงลบของตนเองได้มากกว่า เช่นคำถาม “ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องไร้สาระกับเพื่อนๆ ในขณะที่ฟังคำบรรยาย” หรือ “ข้าพเจ้าชอบบ่นในขณะที่ต้องเข้าคิว การให้บริการในมหาวิทยาลัยเป็นเวลานาน ๆ” ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ พระมหาศุภวัฒน์ ชุตินนุโต (สุขคำ)^๑ ได้เปรียบเทียบแนวคิดเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ในทฤษฎีพุทธปรัชญาเถรวาทกับซิกมันด์ ฟรอยด์ สรุปว่า ถ้ามนุษย์ในสังคมมีพฤติกรรมไปในทางที่สร้างสรรค์และเป็นไปตามทำนองคลองธรรม ย่อมได้รับประโยชน์ต่อวิถีของตนเอง และสังคม กล่าวคือ ความสมบูรณ์หรือความดีงามด้านร่างกาย จิตใจ สงบเรียบร้อยดีงามของสังคม ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม ถูกต้องตามครรลองคลองธรรมแล้ว ย่อมเอื้อต่อการพัฒนาสังคมของมนุษยชาติโดยรวมได้ง่ายยิ่งขึ้น อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความดีสูงสุด และจะมีมาตรฐานทางจริยธรรม เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมเช่นนี้ ย่อมทำให้สังคมมนุษย์นำอยู่โดยรวม

๕.๒.๒ นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน นักศึกษาหญิงจะมีพฤติกรรมการใช้วาจาในเชิงลบมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาหญิงมีการใช้วาจาในเชิงลบมากกว่านักเรียนชายเหตุผลเพราะนักศึกษาหญิงต้องการแสดงออกและกล้า

^๑ พระมหาศุภวัฒน์ ชุตินนุโต (สุขคำ), “ศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่อง พฤติกรรมของมนุษย์ในทฤษฎีของพุทธปรัชญาเถรวาทกับ ซิกมันด์ ฟรอยด์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

พูดในสิ่งที่ไม่ถูกกาลเทศะ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มเพื่อนซึ่งสอดคล้องกับพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ท่านได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ว่า วิทจริต หมายถึง การกระทำทางวาจาที่ไม่สะอาดไม่บริสุทธิ์ เป็นวาจาเท็จ อาสัจย์ เป็นวาจาไม่ซื่อตรง กลับกลอก เป็นบาป เป็นอกุศล ไม่มีสาระเชื่อการถือไม่ได้ ไม่มีเหตุผลไม่มีประโยชน์ สร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ

๕.๒.๓ นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน นักศึกษาอายุ ๑๕ - ๒๑ ปี , ๒๑ - ๒๒ ปี , ๒๓ ปีขึ้นไป มีการพูดเท็จ มากกว่า นักศึกษาอายุน้อย ๑๕ ปี ส่วนนักศึกษายุ ๒๑ - ๒๒ ปี มีการพูดล้อเลียนและพูดคำหยาบ มากกว่า นักศึกษาอายุ ๑๕ - ๒๑ ปี อาจเนื่องนักศึกษาที่มีอายุมากขึ้น การพูดจาจะไม่ยำเกรงรุ่มน่อง คิดว่าตนเองมีวุฒิภาวะสูงกว่าและประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยมากกว่ารุ่มน่องซึ่งสอดคล้องกับฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์ กล่าวว่า เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย มีบุคลิกภาพที่ดีเข้ากับสภาพของสังคมได้ รู้จักวิธีถ่ายทอดวิชาให้แก่ผู้อื่น สามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่ดี มีวิจารณ์ญาณ รู้จักคิด รู้จักโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและรู้จักใช้ข้ออ้างอิงที่มีหลักฐานในการพูด สามารถสื่อความหมายกับผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน^๒

๕.๒.๔ นักศึกษาที่เรียนคณะต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ในด้านการพูดเท็จ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจามากกว่า คณะนิเทศศาสตร์ การพูดล้อเลียน และการพูดคำหยาบ คณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจามากกว่า คณะนิเทศศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนคณะศิลปกรรม มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจามากกว่าคณะนิเทศศาสตร์ในเรื่องของการพูดคำหยาบ โดยภาพรวม คณะบริหารธุรกิจ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยมากกว่า คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ เนื่องจากคณะบริหารธุรกิจ เป็นคณะที่มีจำนวนนักศึกษามากเมื่อเทียบกับคณะอื่นและมาจากครอบครัวยุคที่แตกต่างซึ่งสอดคล้องการศึกษาของพระมหาศรีสุพรรณ อุตฺตทิโป (คำนนท์) ^๓ การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์จุททกนิกาย เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา” พบว่า วาจาสุภาษิตนั้นมีความหลากหลายในหลายประเด็น ได้แก่ การเมืองการปกครองทำให้ทราบว่าผู้ปกครองที่ดีต้องมี

^๒ ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์, หลักวาทการ, แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕), หน้า ๕.

^๓ พระมหาศรีสุพรรณ อุตฺตทิโป (คำนนท์), “การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์จุททกนิกายเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕

คุณธรรมดำเนินชีวิตด้วยปัญญา รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ได้ปกครอง รู้จักพูด มีวาจาสัตย์ รู้จักทำความสงบใจ ไม่หลงใหลในอำนาจ ปกครองโดยอาศัยหลักธรรมมีจักรวัตติธรรมเป็นต้น ด้านสังคม สงเคราะห์ทำให้ทราบว่านักสังคมสงเคราะห์ที่ดีต้องมีพรหมวิหารธรรมเป็นหลักใจ มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ สงเคราะห์ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อผู้อื่นด้วยหลักสังคหัตถุธรรม ด้านการศึกษาทำให้ทราบว่าพระพุทธศาสนาอาศัยหลักไตรสิกขาในการศึกษาเพื่อพัฒนาตนและสังคม โดยการพัฒนาตนทำให้กายวาจาเรียบร้อย จิตใจเข้มแข็ง มีปัญญาในการดำรงชีวิต กระทั่งสามารถบรรลุพระอรหันต์ ส่วนการพัฒนาสังคมทำให้สังคมเกิดสันติสุข เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และด้านการเผยแผ่ทำให้ทราบว่า การเผยแผ่พุทธธรรมที่ดีต้องมีหลักธรรมกถึกตามพุทธวิธี จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพและได้รับประสิทธิผลอย่างเต็มที่

๕.๒.๕ นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ๑.๕๐ - ๒.๕๐ , ๒.๕๑ - ๓.๕๐ , ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยในด้านการพูดเท็จมากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ ในนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสม ๒.๕๑ - ๓.๕๐ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในด้านการพูดเท็จมากกว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ๑.๕๐ - ๒.๕๐ ส่วนระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยในด้านการพูดคำหยาบ นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ๑.๕๐ - ๒.๕๐ , ๒.๕๑ - ๓.๕๐ , ๓.๕๑ ขึ้นไป แสดงพฤติกรรมมากกว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ ในภาพรวม นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ๑.๕๐ - ๒.๕๐ , ๒.๕๑ - ๓.๕๐ , ๓.๕๑ ขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ อาจเป็นเพราะนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง มีความมั่นใจในตนเองสูง ทำให้ไม่เกรงใจ ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมน้อยซึ่งสอดคล้องกับรองศาสตราจารย์ วิจิตร อวระกุล กล่าวถึงเรื่องมนุษย์สัมพันธ์กับการพูด สรุปความได้ว่ามนุษย์รับคำชม ปฏิเสธ คำติเตียน ถ้ามีผู้ให้คำแนะนำติชมในการแก้ไขข้อบกพร่องให้กับผู้ใด ผู้ได้รับคำแนะนำควรพอใจแต่ไม่ก่อเกิดผลในทางปฏิบัติ ถ้าจะให้เกิดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีแล้วอย่าตำหนิติเตียนแต่หาชมหรือจุดเด่นและพูดเฉพาะตรงจุดนั้นอย่าพูดถึงเรื่องที่ไม่ดี

๕.๒.๖ นักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย แตกต่างกัน นักศึกษาที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย ด้านการพูดเท็จ มากกว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมนักศึกษาที่นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ มีระดับพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยมากกว่า นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม เหตุผลเพราะสัดส่วนในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ นักศึกษาที่นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ มีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม จึงทำให้ผลการวิจัยออกมาตามสัดส่วนของข้อมูล

ที่ได้รับซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ **ธัชกร กิริติเสถียร**^๔ ได้ศึกษาการใช้วจาเพื่อการสร้างสรรค์ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า ในชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนาเถรวาทยึดหลักนวัจนศาสตร์ ในการใช้วจาและการบรรลุเป้าหมายของการใช้วจาขึ้นอยู่กับ การเลือกใช้ภาษา การเลือกคน การ ใช้วจาเพื่อการสร้างสรรค์พบว่า พุทธพจน์ของพระผู้มีพระภาคล้วนถือเป็นวจาสุภาษิตได้ทั้งสิ้น โดยที่พุทธบริษัทก็ได้อาศัยวจาสุภาษิตในการดำเนินชีวิตทั้งผู้ออกบวชและ ผู้ครองเรือน เป็นที่น่าสังเกตว่าการปฏิบัติตามพุทธพจน์ของฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ มีความแตกต่างกันอยู่ บ้าง คือ ฝ่ายบรรพชิตมักปฏิบัติตามในระดับโลกุตรขณะที่คฤหัสถ์ทั่วไปมักค่อนข้างไปทางระดับโลกิ ยะ ด้านการประยุกต์ใช้วจาในวิถีชีวิตประจำวันนั้น พบว่าคำสอนของพระศาสดาสามารถนำพา ชีวิตของผู้ปฏิบัติตามให้เข้าถึงความสงบสุขได้ในสองระดับ กล่าวคือ การปฏิบัติที่ถูกต้องดังมาต่อ ตนเอง ต่อญาติมิตร บริวาร และสังคม กอปรด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง ประการหนึ่งคือ การ ดำรงชีวิตให้อยู่เหนือปัญหาทั้งปวงรู้เท่าทันความเป็นจริงว่าความสุขที่แท้จริงของชีวิต

๕.๒.๗ ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วจาในมหาวิทยาลัยแยกเป็น รายด้านการพูดเท็จ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เน้นในเรื่อง พยายามพูดแต่ความจริง รองลงมาคือ การศึกษาธรรมเพราะจะทำให้รู้สึกเกรงกลัวบาป ปลุกจิตสำนึก ควรปรับปรุงและตั้งสติ คิดก่อน พูดเสมอ ควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ควรมีฝึกรอบร้อมจากครอบครัวให้เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนในด้านการพูดต่อเสียด ไม่ยุให้ทะเลาะกัน ควรมีสติอยู่เสมอ ว่าสิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควร ให้นึกถึงศีลธรรม คิดถึงใจเขาใจเรา ควรมีการดักเตือนให้รู้ตัวว่าสิ่งที่ กระทำเป็นสิ่งผิด ทำใจให้สงบ โดยการนั่งสมาธิและทำตัวเป็นกลาง บอกให้ทราบถึงผลการกระทำ ปลุกฝังตั้งแต่ครอบครัว และให้มีกิจกรรมในระบบการเรียนการสอน ด้านการพูดคำหยาบ ควร พูดจาสุภาพ คิดก่อนพูด แนะนำดักเตือนและตัวเราก็อยาพูดคำหยาบ ปลุกฝังตั้งแต่ในครอบครัว เป็นพื้นฐาน และพยายามปรับตัว ให้มีการอบรมการใช้คำพูด อาจใช้คำสอนตามแนวทางศาสนา ปรับปรุงคำพูด ใช้คำที่สุภาพ เปลี่ยนสังคมเพื่อนอยู่ด้วยกันให้ไปอยู่ในกลุ่มคนที่สุภาพ ด้านการพูดเพื่อเจ้า พูดสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่พูดจาเหลวไหล ไร้สาระ หรือพูดเยอะเกินไป เอาเวลา ไปทำสิ่งที่มีประโยชน์คิดก่อนพูด รู้จักกาลเทศะ ตั้งสติให้มากขึ้น ตามลำดับ

^๔นายธัชกร กิริติเสถียร, “ศึกษาการใช้วจาเพื่อการสร้างสรรค์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

๑. อาจารย์ผู้สอนควรมีส่วนช่วยในการให้คำแนะนำหรือสอดแทรกสิ่งดีๆ ในเรื่องการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยให้กับนักศึกษา เพราะจะได้เป็นแนวทางหรือพื้นฐานในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษา

๒. ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรหาวิธีการจูงใจให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หรือเข้าฟังธรรมะมากขึ้น

๓. จัดทำเสียงตามสายให้ความรู้ทางด้านธรรมะ เพื่อกล่อมเกลาจิตใจให้นักศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี มีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

๑. ศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตกล้วยน้ำไท กรุงเทพมหานคร

๒. ศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในระดับอุดมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกพร้อมมอรรรถถา แปล ชุด ๕๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(ก) ภาษาไทย

(๑) หนังสือ

ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์. หลักวาทกรรม. แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕.

ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖.

ดำเนิน การเด่น และ เสถียรพงษ์ วรรณปก. พจนานุกรมไทยอังกฤษ ฉบับปรับปรุงใหม่ ๒๕๔๒.

ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์. พูดได้ พูดเป็น. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์, ๒๕๒๕.

เทพ สุนทรสารทูล. เพลงยาวนิราศสุนทรภู่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ประสาน- ทิพวรรณ หอมพุด. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : พิษณุการพิมพ์, ๒๕๓๗.

ศ. วิโรจน์ นาคชาติ. พุทธปรัชญาเถรวาท, พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

พระโฆสิต สุเมธ (กุ่มแก้ว). หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมการเล่นการพนันในชุมชน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระธรรมกิตติวงศ์(ทองดี สุรเตโช) ป.ช.๕ ราชบัณฑิต.พจนานุกรมเพื่อการศึกษาวิเคราะห์พุทธ
ศาสนา ชุดคำวัด. กรุงเทพมหานคร: วัดราชโอรสาราม, ๒๕๔๘.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธธรรม.กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๒๗.

_____. การสื่อสารเพื่อเข้าถึงสังคม.กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๓๕.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต).พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

_____. พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระราชธรรมนิเทศ (ระเบบ ลีตญาโณ).พุทธวิธีเผยแผ่พระพุทธศาสนา.กรุงเทพมหานคร :พรสิ
การพิมพ์, ๒๕๔๒.

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต).พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์.พิมพ์ครั้งที่๒.
กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

พระราชสิทธิมุนี.มงคล ๓๘ประการ. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระสัทธัมมโชติกะ ฐัมมาจริยะ.ปรมัตตโชติกะ มหาอภิธรรมัตตสังคหฎีกา ปริเฉทที่ ๕ เล่ม ๒
กัมมจตุกกะ – มรณุปัตติจจตุกกะ.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธี, ๒๕๓๕๕.

_____. มหาปฎิฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๔๑.

_____. ปรมัตตโชติกะปริเฉทที่ ๑-๒-๖จุฬอาภิธรรมิกะตรี.พิมพ์ครั้งที่ ๕.กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอัครคณาธิการ(ชวินทร์สระคำ).จำลองสารพัตนีก.พจนานุกรมบาลีไทยฉบับนักศึกษา.พิมพ์ครั้ง
ที่๒.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรื่องปัญญา, ๒๕๒๐.

พันเอก ปิ่น มุกข์กันต์.แนวสอนธรรมะตามหลักสูตรนักธรรมตรี.กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราช
วิทยาลัย, ๒๕๑๔.

_____. มงคลชีวิต ภาค ๑.ม.ป.ท. : ม.ป.ป..

พรรณราย ทรัพย์ะประภา.จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕.

มหามกุฏราชวิทยาลัย.มั่งคั่งตลอดปี.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. มั่งคั่งตลอดปีแปล เล่ม ๒.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊ค
พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

รศ. ดร. กัญญา สุวรรณแสง.จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : อักษรพิทยา,
๒๕๔๒.

วิจิตร อวาทกุล.เทคนิคมนุษยสัมพันธ์.พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โอเอส พรินติ้งเฮ้า
จำกัด, ๒๕๒๘.

สงวน สุทธิเลิศอรุณและคณะ.จิตวิทยาสังคม.กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒.

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า.มงคลยอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักหน้าพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๑๘.

สมเด็จพระญาณสังวร(สุวฑฒนมหาเถระ). สัมมาทิฐิ. พิมพ์ครั้งที่๔.กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ.พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

สวนิต ชมาภัย.การสื่อสารของมนุษย์.กรุงเทพมหานคร : ๖๘ การพิมพ์, ๒๕๒๖.

เสนาะ ผดุงฉัตร.วาทศาสตร์ ศิลปะเพื่อการพูด.พิมพ์ครั้งที่ ๒.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬา
ลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๔๐.

อุดม บัวเพียร. วาทวิทยา กลยุทธ์การพูดอย่างมีประสิทธิภาพ...ในทุกโอกาส.กรุงเทพมหานคร :
ซูเปอร์เบรน, ๒๕๓๓.

(ข) ภาษาอังกฤษ

Law ,B. C . Woman in Buddhist Literature.Delhi :MotialBanarsidass Publisher pvt,Ltd; 1990.

Louis, Renou. Vedic India.Calcutta : Gupta Private Limited, 1957.

Parker, M R andSzymanski, ME. **Rehabilitation counreling** : basics and beyond 2nd

Edition USA PRO-ED,Inc. 1992.

๒) วิทยานิพนธ์

นางสาวปานทิพย์ ณะศรี. “วิเคราะห์เกี่ยวกับค่านิยมและพฤติกรรมในการใช้จริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,๒๕๓๕.

นายธนัชกร กีร์ติเสถียร. “ศึกษาการใช้วาจาเพื่อการสร้างสรรค์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระมหาไพรัช โชติรัตโน (เชื้อแก้ว). “มโนทัศน์เรื่องวาจาในพระพุทธศาสนา : ศึกษาเชิงวิเคราะห์”.

วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาสุภวัฒน์ ชุติมนุโต (สุขดำ). “ศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์

ในทรรศนะของพุทธปรัชญาเถรวาทกับ ซิกมันด์ ฟรอยด์”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาศรีสุพรรณ อุดตทีโอบ (ค่านนท์). “การประยุกต์ใช้วาจาสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์ขุททก

นิกายเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

๓) อินเทอร์เน็ต

Heather Boswell, “Motivations for Giving and Serving” , in

<http://learningtogive.org/papers/conceptd/motivation.html>

Roberta L. Knickerbocker, “Prosocial Behavior”

in <http://learningtogive.org/papers/concepts/prosocailbehavior.html>. 2003.

Samuel Oliner, “Extraordinary Acts of Ordinary People : Faces of Heroism and Altruism” in

http://www.altruisticlove.org/docs/s_oliner.html. October 3, 1999.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้วาจาในมหาวิทยาลัย
กรณีศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต ปทุมธานี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ของ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็น
ที่เป็นจริงที่สุด

ซึ่งคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น
ขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาใน
สถานศึกษา

ในแต่ละตอนของแบบสอบถามมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป กรุณาอ่านคำชี้แจงในแต่ละ
ตอนเพื่อความเข้าใจ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

รัชนีพรรณ ทะแพงพันธุ์

นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กำชัย โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

๑. เพศ

 หญิง ชาย

๒. อายุ

 น้อยกว่า ๑๘ ปี ๑๘ - ๒๐ ปี ๒๑ - ๒๒ ปี ๒๓ ปี ขึ้นไป

๓. คณะที่ศึกษา

 บริหารธุรกิจ นิเทศศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อื่น ๆ

๔. คะแนนเฉลี่ยสะสม

 ต่ำกว่า ๑.๕๐ ๑.๕๐ - ๒.๕๐ ๒.๕๑ - ๓.๕๐ ๓.๕๑ ขึ้นไป

๕. ศาสนา

 พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ.....

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษา

คำชี้แจง ตอนที่ ๒ แบบสอบถามชุดนี้วัดปริมาณความเป็นไปได้ที่ท่านกระทำหรือดเว้น การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการปฏิบัติตนทางด้านวาจาในสถานศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับพฤติกรรม

พฤติกรรมการใช้วาจา	ระดับพฤติกรรม				
	จริงที่สุด ๕	จริง ๔	ไม่แน่ใจ ๓	ไม่จริง ๒	ไม่จริงเลย ๑
๑. เมื่อเข้าเรียนสายถ้าอาจารย์ถาม ข้าพเจ้ามักจะพูดแก้ตัวกับอาจารย์ว่ารถติด					
๒. ข้าพเจ้ากลัวพูดได้ว่าไม่เคยโกหกใคร					
๓. ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อน ๆ ที่พูดคุยกันด้วยความจริงใจเท่านั้น					
๔. เมื่อเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยทำอะไรผิดพลาด ข้าพเจ้าจะพูดให้กำลังใจเสมอ					
๕. ข้าพเจ้าชอบเพื่อน ๆ ที่พูดอย่างไรแล้วทำอย่างนั้น					
๖. ในการพูดทุกครั้ง ข้าพเจ้าจะถือคติว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์”					
๗. เพื่อนที่เข้ากันได้ดีที่สุดในชีวิตกับข้าพเจ้า คือ เพื่อนที่พูดตรงไปตรงมา					
๘. การโกหกเรื่องผลการเรียนต่อผู้ปกครอง ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา					
๙. ข้าพเจ้ามักหาเหตุผลไม่จริง เพื่อจะได้รับบริการหรือ ได้รับสิ่งที่ต้องการจากเจ้าหน้าที่					
๑๐. เมื่อถูกขอร้องให้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยข้าพเจ้าจะอ้างว่า ติดเรียนหรือติดธุระเสมอ					

พฤติกรรมการใช้วาจา	ระดับพฤติกรรม				
	จริงที่สุด ๕	จริง ๔	ไม่แน่ใจ ๓	ไม่จริง ๒	ไม่จริงเลย ๑
๑๑. ข้าพเจ้าชอบพูดปิดเพื่อความอยู่รอดในสังคม					
๑๒. ข้าพเจ้าจะพูดเท็จเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ					
๑๓. ขณะที่ต่อแถวซื้ออาหารในมหาวิทยาลัยมีคนมาแทรกแถวก่อนข้าพเจ้าจะต่อว่าทันที					
๑๔. ข้าพเจ้าชอบเอาปมด้อยของเพื่อน มาประจานในที่สาธารณะให้เพื่อนฟัง					
๑๕. ข้าพเจ้าชอบพูดดูหมิ่นพนักงานในร้านอาหารของมหาวิทยาลัย เมื่อเขาบริการไม่ดี					
๑๖. ท่านชอบพูดขย่งให้เพื่อนแตกคอกัน					
๑๗. ข้าพเจ้าชอบพูดคำหยาบ โลงน เพื่อความสนุกสนานระหว่างเพื่อนในมหาวิทยาลัย					
๑๘. ข้าพเจ้าจะพูดคำหยาบ โลงน ถ้าเห็นว่าจะเอาชนะคู่วิวาทได้					
๑๙. ข้าพเจ้าคิดที่จะพูดอยู่เสมอว่า บุคคลากรในมหาวิทยาลัย “เป็นแค่ลูกจ้าง”					
๒๐. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดประชดเพื่อน ๆ แม้ว่าเพื่อน ๆ จะทำให้ไม่พอใจ					
๒๑. แม้พระพุทธศาสนาจะสอนว่า “คนไม่ถูกนินทาไม่มีในโลก” ข้าพเจ้าก็ไม่ชอบนินทาเพื่อนคนใดเลย					
๒๒. เมื่อเห็นว่าเพื่อนทำผิดข้าพเจ้าจะพูดปลอบใจเพื่อนเสมอ					
๒๓. ข้าพเจ้าไม่เคยพูดล้อเลียนอาจารย์และเพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัย					
๒๔. เมื่อเพื่อน ๆ ได้รับรางวัล ข้าพเจ้าจะชมแสดงความยินดีด้วยเสมอ					

พฤติกรรมการใช้วาจา	ระดับพฤติกรรม				
	จริงที่สุด ๕	จริง ๔	ไม่แน่ใจ ๓	ไม่จริง ๒	ไม่จริงเลย ๑
๒๕. ท่านชอบพูดคำค่าในห้องอาหาร เมื่อได้รับบริการไม่ถูกใจ					
๒๖. ข้าพเจ้าถือว่าการพูดเหลวไหลไร้สาระในสถานศึกษาเป็นเรื่องปกติธรรมดา					
๒๗. คำพูดที่มักได้ยินบ่อย ๆ ในรั้วมหาวิทยาลัยคือคำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ”					
๒๘. การล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเป็นที่นิยมในมหาวิทยาลัย					
๒๙. ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ถ้าเห็นว่าเขาจะเอาชนะคนอื่นได้					
๓๐. ข้าพเจ้าชอบเอาปมค้อยของเพื่อนมาพูดต่อหน้านักศึกษาด้วยกัน					
๓๑. ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเรียบร้อยกับเพื่อนนักศึกษา					
๓๒. ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเรียบร้อยในขณะที่ติดต่อสอบถามกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย					
๓๓. ข้าพเจ้าชอบโต้ - แย้งกับอาจารย์ผู้สอนด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผล					
๓๔. ข้าพเจ้าไม่เคยนิทาอาจารย์ผู้สอนกับเพื่อน ๆ					
๓๕. ข้าพเจ้าไม่เคยอาฆาตเพื่อนด้วยคำพูดไม่สุภาพและรุนแรงเมื่อถูกเพื่อนด่าว่าอย่างเสียหาย					
๓๖. เวลาเพื่อนสนิทเคียดรื้อนข้าพเจ้าจะคอยแนะนำและให้กำลังใจเสมอ					
๓๗. ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องไร้สาระกับเพื่อน ๆ ในขณะที่ฟังคำบรรยาย					

พฤติกรรมการใช้เวลา	ระดับพฤติกรรม				
	จริงที่สุด ๕	จริง ๔	ไม่แน่ใจ ๓	ไม่จริง ๒	ไม่จริงเลย ๑
๓๘. ข้าพเจ้าชอบพูดโอ้อวดฐานะความร่ำรวยกับเพื่อน ๆ					
๓๙. ข้าพเจ้าชอบบ่นในขณะที่ต้องเข้าคิว การให้บริการในมหาวิทยาลัยเป็นเวลานาน ๆ					
๔๐. ข้าพเจ้าชอบพูดพาล่ามในเรื่องเหลวไหลไร้สาระเพื่อความสนุกสนานระหว่างเพื่อนฝูงในมหาวิทยาลัย					
๔๑. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อนที่ชวนคุยในเวลาเรียน					
๔๒. ข้าพเจ้าชอบขอร้องให้เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง					
๔๓. ถ้าไม่จำเป็นข้าพเจ้าจะไม่พูดคุยเวลานั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด					
๔๔. เมื่อเห็นเพื่อน ๆ แต่งกายผิดระเบียบของมหาวิทยาลัยข้าพเจ้าจะแนะนำเพื่อนเสมอ					
๔๕. เมื่อเพื่อนกำลังเสียใจกับผลการสอบ ข้าพเจ้ามักจะพูดปลอบและให้กำลังใจเสมอ					
๔๖. เมื่อเห็นเพื่อนพูดเรื่องเหลวไหลในห้องสมุดข้าพเจ้าจะว่ากล่าวตักเตือนเสมอ					
๔๗. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดในลักษณะเป็นที่รบกวนคนอื่นไม่ว่ากรณีใด ๆ					
๔๘. ข้าพเจ้าถือว่าการพูดเล่นหยอกล้อกันเพื่อผ่อนคลายสมองในขณะที่อาจารย์กำลังสอน เป็นเรื่องปกติธรรมดา					

ตอนที่ ๓ นักศึกษามีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมการใช้วาจาในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร?

ถ้ามีโปรดให้ความคิดเห็นในช่องว่างตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. **การพูดเท็จ** (มุสาวาท) คือ พูดไม่จริง พูดโกหก
แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

๒. **พูดต่อเสียง** (ปิสฺณวจา) คือ คำพูดยุงให้คนสองฝ่ายทะเลาะกัน
แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

๓. **พูดคำหยาบ** (ผรุสวจา) คือ คำด่า คำรุนแรง คำหยาบ โสณ ไม่น่าฟัง
แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

๔. **พูดเพ้อเจ้อ** (สัมผฺปปลาปะ) คือ พูดพล่าม พูดเหลวไหล ไม่มีสาระ ทำให้เสียเวลาและประโยชน์
แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๑/๔๕๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
 โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๓๕, ๐-๒๒๒๕-๘๖๘๖, ๐-๒๒๒๒-๑๘๖๗
 โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๖๙๕๐, ๐-๒๒๒๑-๙๘๖๕
 www.mcu.ac.th

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
 เจริญพร ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๕ ชุด

ด้วย นางสาวรัชณีพรรณ นามสกุล ทะแพงพันธ์ เลขประจำตัวนิตินิติ ๕๓๐๑๔๐๕๑๐๘ นิตินิติ
 ปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย: นิตินิติศึกษาปีที่ ๔
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” โดยการทำวิจัย มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำ
 ข้อมูลมาประกอบการศึกษาและวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยวัน
 เวลา ตามแต่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งนิตินิติจะมาประสานงานด้วยตนเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอโน้มน้าขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธรรมานุวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐

<http://gds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้ประสานงาน : พระมหาอุบล จรรย์โม ๐๘๙ -๙๘๐๕๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๑/๔๕๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
 โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๓๕, ๐-๒๒๒๕-๘๖๘๖, ๐-๒๒๒๒-๑๘๖๗
 โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๖๙๕๐, ๐-๒๒๒๑-๙๘๖๕
 www.mcu.ac.th

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
 เจริญพร ผศ.ดร. เรืองชัย หมื่นชัย
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๕ ชุด

ด้วย นางสาวรัชณีพรรณ นามสกุล ทะแพงพันธุ์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๕๑๐๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย: นิสิตศึกษาปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” โดยการทำวิจัย มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาและวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยวันเวลา ตามแต่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งนิสิตจะมาประสานงานด้วยตนเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอโน้มน้าขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธรรมานุวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐

<http://gds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้ประสานงาน : พระมหาอุบล จรรย์โม ๐๘๙ -๙๘๐๕๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๑/๔๕๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
 โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๓๕, ๐-๒๒๒๕-๘๖๘๖, ๐-๒๒๒๒-๑๘๖๗
 โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๖๙๕๐, ๐-๒๒๒๑-๙๘๖๕
 www.mcu.ac.th

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. แสง นิลนามะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๕ ชุด

ด้วย นางสาวรัชนีพรรณ นามสกุล ทะแพงพันธ์ เลขประจำตัวนิตินิติ ๕๓๐๑๔๐๕๑๐๘ นิตินิติ
 ปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้วจาในมหาวิทยาลัย: นิตินิติศึกษาปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” โดยการทำวิจัย มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาและวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยวัน
 เวลา ตามแต่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งนิตินิติจะมาประสานงานด้วยตนเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธรรมานุวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐

<http://gds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้ประสานงาน : พระมหาอุบล จรธมโม ๐๘๙ -๙๘๐๕๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๑/๔๕๔

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๓๕, ๐-๒๒๒๕-๘๖๘๖, ๐-๒๒๒๒-๑๘๖๗
โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๖๙๕๐, ๐-๒๒๒๑-๙๘๖๕
www.mcu.ac.th

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. วีรชาติ นิ่มอนงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๕ ชุด

ด้วย นางสาวรัชนีพรรณ นามสกุล ทะแพงพันธุ์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๕๑๐๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้วาจาในมหาวิทยาลัย: นิสิตศึกษาปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” โดยการทำวิจัย มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาและวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยวันเวลา ตามแต่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งนิสิตจะมาประสานงานด้วยตนเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธรรมานุวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐

<http://gds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้ประสานงาน : พระมหาอุบล จรธมฺโม ๐๘๙ -๙๘๐๕๔๘๔

ที่ ศธ ๖๑๐๑/๔๕๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
 โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๓๕, ๐-๒๒๒๕-๘๖๘๖, ๐-๒๒๒๒-๑๘๖๗
 โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๖๙๕๐, ๐-๒๒๒๑-๙๘๖๕
 www.mcu.ac.th

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. มาศโมฬี จิตวิริยธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๕ ชุด

ด้วย นางสาวรัชณีพรรณ นามสกุล ทะแพงพันธุ์ เลขประจำตัวนิตินิติ ๕๓๐๑๔๐๕๑๐๘ นิตินิติ
 ปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
 กรณราชวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้วจาในมหาวิทยาลัย: นิตินิติศึกษาปีที่ ๔
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” โดยการทำวิจัย มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำ
 ข้อมูลมาประกอบการศึกษาและวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยวัน
 เวลา ตามแต่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งนิตินิติจะมาประสานงานด้วยตนเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอโน้มนหาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธรรมานุวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐

<http://gds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้ประสานงาน : พระมหาอุบล จรรย์โม ๐๘๙ -๙๘๐๕๔๘๔

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตให้นิติกรรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ. ๖๑๐๑/๔๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วัดมหาธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
 โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๓๕, ๐-๒๒๒๕-๘๖๘๖, ๐-๒๒๒๒-๑๘๖๗
 โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๖๙๕๐, ๐-๒๒๒๑-๙๘๖๕
 www.mcu.ac.th

๘ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
 เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักวิจัยสถาบันและประเมินผล (ผอ.สวม.)
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ฉบับ

นางสาวรัชนีพรรณ นามสกุล ทะแพงพันธุ์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๓๐๑๔๐๕๐๑๐๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้วจาในสถานศึกษา: นิสิตศึกษาปีที่ ๔ มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ” โดยในการทำวิจัย มีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลในวัน เวลาและสถานที่ซึ่งนิสิตจะเป็นผู้มาประสานด้วยตนเองและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธีธรรมมานูวัตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๐๖๘๐

<http://gds.mcu.ac.th>, E-mail: grads@mcu.ac.th

ผู้ประสานงาน : พระมหาอุบล จรธมฺโม ๐๘๙-๙๘๐-๕๔๘๔

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่น (ICO) ๓๐ ชุด

ลำดับ ที่	พฤติกรรมการใช้เวลาในสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่าดัชนี (IOC)
		๑	๒	๓	๔	๕		
๑	ด้านการพูดเท็จ (มุสาวาท)							
	๑. เมื่อเข้าเรียนสายถ้าอาจารย์ถาม ข้าพเจ้ามักจะพูดแก้ตัวกับอาจารย์ว่ารถติด	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๒. ข้าพเจ้ากล้าพูดได้ว่าไม่เคยโกหกใคร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๓. ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อนๆ ที่พูดคุยกันด้วยความจริงใจเท่านั้น	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๔. เมื่อเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัยทำอะไรผิดพลาดข้าพเจ้าจะพูดให้กำลังใจเสมอ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๕. ข้าพเจ้าชอบเพื่อนๆ ที่พูดอย่างไรแล้วทำอย่างนั้น	๑	-๑	๑	๑	๑	๓	๐.๖๐๐
	๖. ในการพูดทุกครั้ง ข้าพเจ้าจะถือคติว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์"	๑	-๑	๑	๑	๑	๓	๐.๖๐๐
	๗. เพื่อนที่เข้ากันได้ดีที่สุดกับข้าพเจ้า คือ เพื่อนที่พูดตรงไปตรงมา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๘. การโกหกเรื่องผลการเรียนต่อผู้ปกครอง ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘๐๐
	๙. ข้าพเจ้ามักหาเหตุผลไม่จริง เพื่อจะได้รับบริการหรือ ได้รับสิ่งที่ต้องการจากเจ้าหน้าที่	๑	๐	๐	๑	๑	๓	๐.๖๐๐
	๑๐. เมื่อถูกขอร้องให้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยข้าพเจ้าจะอ้างว่า ติดเรียนหรือติดธุระเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๑๑. ข้าพเจ้าชอบพูดปดเพื่อความอยู่รอดในสังคม	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๑๒. ข้าพเจ้าจะพูดเท็จเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
๒	ด้านการพูดล้อเสียด (ปิสฺนวาจา)							
	๑. ขณะที่ต่อแถวซื้ออาหาร ในมหาวิทยาลัยมีคนมาแทรกแถวก่อนข้าพเจ้าจะถือว่าทันที	๑	๐	๑	๑	๐	๓	๐.๖๐๐
	๒. ข้าพเจ้าชอบเอาปมด้อยของเพื่อน มาประจานในที่สาธารณะให้เพื่อนฟัง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๓. ข้าพเจ้าชอบพูดดูหมิ่นพนักงานในร้านอาหารของมหาวิทยาลัยเมื่อเขาบริการไม่ดี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐

	๔. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยงให้เพื่อนแตกคอกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๕. ข้าพเจ้าชอบพูดคำหยาบโธน เพื่อความสนุกสนานระหว่างเพื่อนในมหาวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๖. ข้าพเจ้าจะพูดคำหยาบโธน ถ้าเห็นว่าจะเอาชนะคู่แข่งได้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๗. ข้าพเจ้าคิดว่าที่พูดอยู่เสมอนว่า "บุคคลากร ในมหาวิทยาลัย" เป็น "แก๊งค์จ้าง"	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๘. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดประชดเพื่อนๆ แม้ว่าเพื่อนๆ จะทำให้ไม่พอใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๙. แม้พระพุทธศาสนาจะสอนว่า "คนไม่ถูก นินทาไม่มีในโลก" ข้าพเจ้าก็ไม่ชอบนินทาเพื่อนคนใดเลย	๑	๐	๐	๑	๑	๓	๐.๖๐๐
	๑๐. เมื่อเห็นว่าเพื่อนทำผิดข้าพเจ้าจะพูดปลอบใจเพื่อนเสมอ	๑	๐	๐	๑	๑	๓	๐.๖๐๐
	๑๑. ข้าพเจ้าไม่เคยพูดล้อเลียนอาจารย์และเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๑๒. เมื่อเพื่อนๆ ได้รับรางวัล ข้าพเจ้าจะชมแสดงความยินดีด้วยเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
๓	ด้านการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา)							
	๑. ท่านชอบพูดคำคำในห้องพักอาหาร เมื่อได้รับบริการไม่พอใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๒. ข้าพเจ้าถือว่าการพูดเหลวไหลไร้สาระในสถานศึกษาเป็นเรื่องปกติธรรมดา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๓. คำพูดที่มักได้ยินบ่อยๆ ในรั้วมหาวิทยาลัยคือคำว่า "ขอบคุณ" และ "ขอโทษ"	๑	๐	๐	๑	๑	๓	๐.๖๐๐
	๔. การล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเป็นที่นิยมในมหาวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๕. ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ถ้าเห็นว่าจะเอาชนะคนอื่นได้	๑	๑	๐	๑	๐	๓	๐.๖๐๐
	๖. ข้าพเจ้าชอบเอาปมด้อยของเพื่อนมาพูดต่อหน้านักศึกษาด้วยกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๗. ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเรียบร้อยกับเพื่อนนักศึกษา	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๘. ข้าพเจ้ามักพูดคำสุภาพเรียบร้อยในขณะที่ติดต่อสอบถามกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘๐๐
	๙. ข้าพเจ้าชอบโต้แย้งกับอาจารย์ผู้สอนด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผล	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๑๐. ข้าพเจ้าไม่เคยนินทาอาจารย์ผู้สอนกับเพื่อนๆ	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘๐๐

	๑๑. ข้าพเจ้าไม่เคยขอร้องเพื่อนด้วยคำพูดไม่สุภาพและรุนแรงเมื่อถูกเพื่อนด่าว่าอย่างเสียหาย	๑	๐	๑	๑	๐	๓	๐.๖๐๐
	๑๒. เวลาเพื่อนสนิทเดือดร้อนข้าพเจ้าจะคอยแนะนำและให้กำลังใจเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
๔	ด้านการพูดเพื่อเจ้อ (สัมพัปปลาปะ)							
	๑. ข้าพเจ้าชอบพูดเรื่องไร้สาระกับเพื่อนๆ ในขณะที่ฟังคำบรรยาย	๑	๑	๐	๑	๐	๓	๐.๖๐๐
	๒. ข้าพเจ้าชอบพูดโอ้อวดฐานะความร่ำรวยกับเพื่อนๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๓. ข้าพเจ้าชอบบ่นในขณะที่ต้องเข้าคิว การให้บริการในมหาวิทยาลัยเป็นเวลานานๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๔. ข้าพเจ้าชอบพูดกล่าวในเรื่องเหลวไหลไร้สาระเพื่อความสนุกสนานระหว่างเพื่อนฝูงในมหาวิทยาลัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๕. ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อนที่ชวนคุยในเวลาเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๖. ข้าพเจ้าชอบขอร้องให้เพื่อนนักศึกษาด้วยกันเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	๑	๑	๐	๑	๐	๓	๐.๖๐๐
	๗. ถ้าไม่จำเป็นข้าพเจ้าจะไม่พูดคุยเวลานั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๘. เมื่อเห็นเพื่อนๆ แต่งกายผิดระเบียบของมหาวิทยาลัยข้าพเจ้าจะแนะนำเพื่อนเสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๙. เมื่อเพื่อนกำลังเสียใจกับผลการสอบ ข้าพเจ้ามักจะพูดปลอบและให้กำลังใจเสมอ	๑	๑	๐	๑	๐	๓	๐.๖๐๐
	๑๐. เมื่อเห็นเพื่อนพูดเรื่องเหลวไหล ในห้องสมุด ข้าพเจ้าจะว่ากล่าวตักเตือนเสมอ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐๐
	๑๑. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดในลักษณะเป็นที่รบกวนคนอื่นไม่ว่ากรณีใดๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	๑๒. ข้าพเจ้าถือว่าการพูดเล่นหยอกล้อกันเพื่อผ่อนคลายสมองในขณะที่อาจารย์กำลังสอนเป็นเรื่องปกติธรรมดา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐๐
	ภาพรวม	๔๘	๓๕	๔๐	๔๘	๓๕	๒๐๖	๐.๘๕๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวรัชนิพรพรณ ทะแพงพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๕
สถานที่เกิด	อ.เมือง จ.หนองคาย
ที่อยู่ปัจจุบัน	๖๑ ซอยช่างอากาศอุทิศ ๘ แยก ๒ ถนนช่างอากาศอุทิศ แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐
ประวัติการศึกษา	คุรุศาสตร์บัณฑิต เอกวัดผลการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สำเร็จการศึกษาปี พ.ศ. ๒๕๓๑
ประสบการณ์การทำงาน พ.ศ. ๒๕๓๘ – ปัจจุบัน	: บุคลากรประจำสำนักทะเบียนนักศึกษารังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ